

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE MARCELOVÁ na roky 2016 - 2022

Názov:	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Marcelová na roky 2016-2022
Územné vymedzenie:	obec Marcelová
Územný plán obce schválený:	áno
Dátum schválenia PHSR:	
Dátum platnosti:	od 1.1.2016 do 31.12.2022
Verzia	1.0
Publikovaný verejne:	

Riadiaci tím spracovania programu hospodárskeho sociálneho rozvoja obce Marcelová na roky 2016-2022:

Zodpovedný za obec Marcelová::
Ervin Varga

Zhotoviteľ:
Regionálna rozvojová agentúra Komárno

Marcelová – Komárno 2015

Obsah

ÚVOD	4
A.I – ANALÝZA VNÚTORNÉHO PROSTREDIA	6
Vymedzenie riešeného územia	6
Ľudské zdroje, trh práce	16
Domový a bytový fond, domácnosti	32
Technická infraštruktúra	34
Hospodársko-ekonomický potenciál obce.....	38
Podnikateľská aktivita.....	41
Cestovný ruch.....	47
Sociálna infraštruktúra - občianska vybavenosť obce.....	50
Financovanie obce, majetková a rozpočtová situácia obce.....	60
A.II ANALÝZA VONKAJŠIEHO PROSTREDIA	63
STEEP analýza (analýza externého prostredia).....	66
A.III ZHODNOTENIE SÚČASNÉHO STAVU ÚZEMIA	67
Hodnotenie predchádzajúceho obdobia	67
SWOT analýza potenciálu rozvoja obce	67
Vyhodnotenie prieskumu verejnej mienky.....	71
 B – STRATEGICKÁ ČASŤ	 76
Vízia obce Marcelová	79
Stratégia rozvoja obce na roky 2016-2022.....	80
 C – PROGRAMOVÁ ČASŤ.....	 81
Opatrenia a aktivity podľa jednotlivých oblastí	81
 D – REALIZAČNÁ ČASŤ	 82
Zoznam plánovaných projektov obce Marcelová 2016-2022	83
Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie PHSR	86
Komunikačná stratégia	87
Monitorovanie a hodnotenie	88
 E – FINANČNÁ ČASŤ	 89
Operačné programy v rokoch 2014-2020	89
Ďalšie možné zdroje financovania aktivít v obci Marcelová	91
Indikatívny finančný plán PHSR	95
Projektové zámery	96
 ZÁVER.....	 104
PRÍLOHY.....	106
Zoznam analyzovaných koncepčných dokumentov a zdrojov použitých pri spracovávaní programového dokumentu	106

ÚVOD

Dokument Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Marcelová je základným dokumentom, ktorým sa samospráva obce pri výkone svojej činnosti stará o všestranný rozvoj svojho územia a o potreby svojich obyvateľov.

Cieľom procesu je zmapovanie sociálno-ekonomickej priestorovej štruktúry obce Marcelová – nachádzajúcej sa na juhozápadnom Slovensku – a na základe výsledkov týchto analýz vytvoriť program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce, ktorý bude základným strednodobým programovým dokumentom na podporu regionálneho rozvoja na úrovni obce. Vlastne je to program cielených opatrení na stimuláciu ekonomického a sociálneho rozvoja obce, ktorého cieľom je navrhnúť systematickú a funkčne trvalo udržateľnú rozvojovú stratégiu, zameranú na realizáciu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce pri rešpektovaní globálnych cieľov regionálneho vývoja, resp. štátnej regionálnej politiky.

Strategický dokument Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Marcelová na základe zákona č. 503/2001 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja bol vypracovaný v roku 2007. Aktualizácia Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Marcelová bola realizovaná podľa zákona č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja. V roku 2015 bol dokument prepracovaný v zmysle zákona č. 309/2014 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja so zapojením obyvateľov obce.

Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Marcelová sa uskutočňuje podpora regionálneho rozvoja na miestnej úrovni s dôrazom na sociálnu, ekonomickú a kultúrnu sféru. Je to program cielených opatrení, navrhnutý pre oživenie sociálneho, ekonomického a kultúrneho rozvoja obce, ktorý bude na základe výsledkov ročného hodnotenia priebežne aktualizovaný a doplňovaný.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Marcelová vytvára priestor pre koordinovanie aktivít realizovaných v obci a je nástrojom spoločného plánovania. Spoločné plánovanie sa zároveň stáva priestorom pre začatie spolupráce a vytváranie inovatívnych riešení medzi rozvojovými aktérmi. Vďaka aktivitám obyvateľov obce sa mení priestor a môže dochádzať k rozvoju.

Pri vypracovaní tohto programového dokumentu boli zohľadnené priority Národnej stratégie regionálneho rozvoja SR, ako aj jej vízia regionálneho rozvoja na Slovensku: **Slovensko sa má stať krajinou s vysokou kvalitou života všetkých občanov**. Rozvojová stratégia obce Marcelová vychádza aj zo stratégie Európa 2020, ktorá stanovuje priority, ktoré by prostredníctvom financovania projektov v programovom období 2014-2020 mali byť podporované:

- inteligentný rast – vytvorenie hospodárstva založeného na znalostiach a inovácií,
- udržateľný rast – podporovanie ekologickejšieho a konkurencieschopnejšieho hospodárstva, ktoré efektívnejšie využíva zdroje,
- inkluzívny rast – podporovanie hospodárstva s vysokou mierou zamestnanosti, ktoré zabezpečí hospodársku, sociálnu a územnú súdržnosť.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Marcelová bol vytvorený partnerstvom hlavných aktérov územia. K príprave programu v obci Marcelová bol zriadený riadiaci tím zo zástupcov verejného sektora – samosprávy, súkromného sektora a mimovládneho sektora, a boli zriadené menšie pracovné skupiny pre jednotlivé prioritné oblasti (hospodárstvo, sociálna oblasť, environmentálna oblasť).

Harmonogram spracovania Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Marcelová na roky 2016-2022

Termín (mesiac, rok)	Júl 2015	August 2015	September 2015	Október 2015	November 2015	December 2015
Úvod						
Analytická časť						
Strategická časť						
Programová časť						
Realizačná časť						
Finančná časť						
Záver						

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Marcelová schvaľuje Obecné zastupiteľstvo v Marcelovej. Obecné zastupiteľstvo bude následne realizovať aj vykonateľnosť, kontrolu, monitorovanie a hodnotenie tohto programu.

A.I – ANALÝZA VNÚTORNÉHO PROSTREDIA

Analýza vymedzuje územie obce, fyzicko-geografický a socio-ekonomický potenciál v rámci neho sociálnu a technickú infraštruktúru, jej históriu, analyzuje oblasť kultúrneho dedičstva, tradícií, tretieho sektora, samosprávy a jej partnerstiev.

Vymedzenie riešeného územia

Územie obce je územný celok, ktorý tvoria 2 katastrálne územia, a to katastrálne územie Marcelová a katastrálne územie Krátke Kesy.

Obec Marcelová sa nachádza v juhozápadnej časti Slovenskej republiky (ďalej SR). Z hľadiska územnosprávneho členenia SR obec na úrovni NUTS 3 patrí do Nitrianskeho kraja, na úrovni obvodov/okresov obec Marcelová sa nachádza v obvode/okrese Komárno.

Základné charakteristiky obce Marcelová

Ukazovateľ	Hodnota
Kód obce	501239
Názov okresu	Komárno
Názov kraja	Nitriansky
Štatút obce	obec
PSČ	946 32
Telefónne smerové číslo	035
Prvá písomná zmienka o obci - rok	1353
Nadmorská výška obce v m	112
Celková výmera územia obce [m ²]	35 749 571
Hustota obyvateľstva na km ²	104,94

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2011

Fyzicko-geografická poloha obce

Mapa 1: Poloha obce Marcelová na Slovensku vo vzťahu k hlavnému mestu, krajskému centru a obvodnému/okresnému mestu

Socio-geografická poloha obce, sídelná štruktúra územia, rozvojové osi

Obec Marcelová má výmeru 3 575 ha a nachádza sa v juhozápadnej časti Slovenskej republiky. Z hľadiska územnosprávneho členenia SR obec na úrovni NUTS 3 patrí do Nitrianskeho kraja, na úrovni obvodov/okresov do obvodu/okresu Komárno (leží v jeho strednej časti).

Obec Marcelová zo severu a zo západu susedí s obcami Svätý Peter a Mudroňovo, z východnej strany s obcami Šrobárová, Modrany a Virt, z juhu s obcou Patince, zo západu s obcou Iža.

Charakter osídlenia v mikropriestore obce je bodový v poľnohospodárskej krajine. Obec je typovo skupinovú cestnú dedinu. Centrálnym rozvojovým pólom sídelnej štruktúry priestoru obce je mesto Komárno (leží približne v 16 km vzdialenosti na juhozápad od obce).

Rozvojové osi sú súčasťou vyváženej hierarchizovanej sídelnej štruktúry. Podporujú sídelné väzby medzi obcami a rovnovážny sídelný rozvoj vrátane rozvoja vidieka. Vytvárajú podmienky pre dostupnosť k infraštruktúram, zachovanie a rozvoj prírodného a kultúrneho dedičstva a zabezpečujú požiadavky, ktoré sú na sídelnú štruktúru kladené z hľadiska ekonomických, sociálnych a environmentálnych súvislostí. Rozvojové osi tak efektívne plnia požiadavky trvalej udržateľnosti a vytvárania zdravého a environmentálne vhodného obytného i pracovného prostredia.

Obec Marcelová leží v priestore rozvojovej osi druhého stupňa:

- **ponitrianska rozvojová os:** Trenčín - Bánovce nad Bebravou - Topoľčany - Nitra - Nové Zámky - Komárno.

Poloha obce voči rozvojovým pólom prvého stupňa ako Komárno (34 tisíc obyvateľov a podľa KURS 2001 je to sídlo nadregionálneho až celoštátneho významu) a Nové Zámky (38 tisíc obyvateľov a podľa KURS 2001 rovnako je to sídlo nadregionálneho až celoštátneho významu) je dobrá, obec je vzdialená od tých miest na 17, resp. 31 km.

Životné prostredie a odpadové hospodárstvo

Geomorfológia a geológia územia

Územie obce je súčasťou Alpsko-Himalájskej sústavy, v rámci nej je súčasťou podsústavy Panónska panva, provincie Západopanónska panva, subprovincie Malá Dunajská kotlina, oblasti Podunajská nížina. Riešené územie – územie obce Marcelová – sa nachádza na hranici celkov Podunajská rovina a Podunajská pahorkatina (väčšia časť územia – severovýchodná časť – patrí do Podunajskej pahorkatiny, v rámci nej do oddielu Hronská pahorkatina).

Nadmorská výška územia obce sa pohybuje medzi 109-216 m n.m..

Typ geologického substrátu a typ reliéfu predstavujú prvotný diferenciačný prvok z hľadiska ostatných prírodných zložiek krajiny, ale aj z hľadiska možného využitia človekom. Geologický podklad väčšej časti – severnej polovice – riešeného územia je tvorený kvartérnymi pleistocénnymi formami: spraše a sprašové hliny, viate piesky a pieskové duny, fluviálne štrkopieskové terasy (prevažne risské). Do južnej polovice k.ú. obce zasahujú aj kvartérne holocénne nivné sedimenty.

Základné kvartérne útvary územia obce:

- fluviálne sedimenty stredných terás so sprašovým krytom (riss),
- fluviálne sedimenty stredných terás (riss),
- fluviálno-nivné sedimenty (holocén),
- viate piesky (würm až holocén),
- nesúvislé plytké stráňové a podstráňové sedimenty na nespevnených neogénnych sedimentoch¹.

V riešenom území sa vyskytujú tieto základné typy reliéfu:

- ⇒ reliéf nížinných pahorkatín (najsevernejšia časť územia obce),
- ⇒ reliéf zvlnených rovín,
- ⇒ reliéf rovín a nív (najjužnejšia časť územia obce).

Na základe exogénnych procesov je väčšia časť k.ú. obce (severná polovica) akumulčno-eróznym reliéfom s nasledujúcimi subtypmi:

- ⇒ fluviálno-eolický reliéf – fluviálno-eolická zvlnená rovina - reliéf so slabým uplatnením litológie,
- ⇒ fluviálno-eolický reliéf – fluviálno-eolická zvlnená rovina - reliéf s nepatrným uplatnením litológie,
- ⇒ proluviálno-eolický reliéf – proluviálno-eolická zvlnená rovina - reliéf so slabým uplatnením litológie.

Na základe exogénnych procesov je menšia časť k.ú. obce (južná polovica) akumulčným reliéfom s nasledujúcim subtypom:

- ⇒ fluviálny reliéf – fluviálna rovina – reliéf s nepatrným uplatnením litológie.

Z hydrogeologického hľadiska tvoria podklad väčšej časti riešeného územia kvartérne piesky a štrky význačnejších terás a náplavových kužeľov - priepustnosť zvodnených vrstiev je pórová – dobrá. V južnej polovici riešeného územia sa však nachádzajú aj kvartérne piesky a štrky prekryté sprašou (priepustnosť zvodnených vrstiev je pórová - veľmi dobrá), ako aj kvartérne pokryvy viatych pieskov a duny (priepustnosť zvodnených vrstiev je pórová – dobrá až slabá). V najsevernejšej časti riešeného územia podklad tvoria neogénne súvrstvia ílov, slieňov a pieskov (mladší neogén) prekryté sprašou (priepustnosť zvodnených vrstiev je pórová – dobrá až slabá).

Typ podzemnej vody dopĺňanej: na väčšine riešeného územia striedavo podzemnými vodami zo susedných území a zo zrážok, kým na menšej časti územia – v najsevernejšej časti územia – menej ako 30% zo zrážok.

---

¹ Tvoria najsevernejšiu časť riešeného územia.

Z hľadiska seizmických pomerov sa územie obce zaraďuje medzi aktívne oblasti v rámci Slovenska.

Pôda

Z hľadiska kvality pôdneho fondu prevažná časť riešeného územia disponuje kvalitným pôdnym fondom. Pôdne pomery obce sú priaznivé pre rozvoj poľnohospodárstva, avšak intenzívnym poľnohospodárstvom dochádza k zvyšovaniu veternej erózie. Kontaminované pôdy sa nenachádzajú v k.ú. obce. Všetky druhy pôd v rámci PPF v posledných desaťročiach dlhodobým pôsobením intenzifikačných činiteľov (nedoriešené koncovky v chovoch hospodárskych zvierat, veľkoblokový systém hospodárenia na ornej pôde, zjednodušené oševné procesy, chemizácia a mnohé ďalšie aktivity) a všeobecným zhoršovaním kvality životného prostredia utrpeli na kvalite, čiže sa znížila ich prirodzená úrodnosť.

Lesy

Základným právnym predpisom upravujúcim starostlivosť o lesy je Zákon č. 326/2005 Z. z. Zákon o lesoch (v znení č. 275/2007 Z. z., 359/2007 Z. z., 360/2007 Z. z., 540/2008 Z. z., 499/2009 Z. z., 117/2010 Z. z., 96/2012 Z. z., 345/2012 Z. z., 115/2013 Z. z., 180/2013 Z. z., 182/2014 Z. z.)

Podľa tohto zákona lesy sú jedným z najväčších bohatstiev Slovenska, sú jednou zo základných zložiek životného prostredia a poskytujú trvalý zdroj dreva pre priemyselné odvetvia. Lesy ovplyvňujú a zlepšujú podnebie, vodné a pôdne pomery, vytvárajú prirodzené prostredie pre mnohé druhy rastlín a živočíchov, aj ich spoločenstiev, uchovávajú prírodné krásy a sú aj zdrojom zdravia a osvieženia obyvateľstva.

V k.ú. obce lesy majú malý podiel – lesné pozemky zaberajú len 10,2% rozlohy obce.

Klimatické podmienky územia

Na základe klimatickogeografických typov Slovenska študované územie leží v suchej až mierne suchej oblasti teplej a prevažne teplej nížinnej klímy s miernou inverziou teplôt. Suma teplôt 10°C a viac za jeden rok je 3000-3200.

Priemerná ročná teplota vzduchu v obci je 9,9 °C. Najchladnejší je mesiac január, kedy priemerná mesačná teplota vzduchu dosahuje hodnoty -2,1 °C. Najteplejší je mesiac júl s priemernou mesačnou teplotou 20,5 °C.

Tab. č. 1: Priemerné mesačné a ročné teploty vzduchu (v °C)

Mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Rok	Amplitúda
Teplota (°C)	-2,1	-0,2	4,6	10,5	15,4	19	20,5	19,6	15,7	10	5	0,6	9,9	22,6

Zdroj: Lukniš a kol. (1972)

Zaujímavé územie nie je len našou najteplejšou oblasťou, ale patrí aj medzi najsuchšie oblasti Slovenska (oblasť je chránená pred západnými vetrami predhorím Álp a Malými Karpatmi), priemerný ročný úhrn zrážok je 550-600 mm. Najviac zrážok padne v mesiacoch máj, jún a júl – priemerne za mesiac 59,3 mm zrážok.

Tab. č. 2: Priemerný počet dní so zrážkami 1,0 mm a viac

Mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Rok
Priemerný počet dní	6,9	6,9	6,8	6,7	8,1	7,6	7,3	6,9	4,9	7,0	8,8	8,5	86,4

Zdroj: Lukniš a kol. (1972)

Tab. č. 3: Priemerné mesačné a ročné úhrny zrážok (v mm)

Mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Rok
Zrážky (mm)	32	33	37	43	56	62	60	48	42	48	50	44	555

Zdroj: Lukniš a kol. (1972)

Časť zrážok v zimnom období padne u nás vo forme snehu, z ktorého sa pri teplotách pod nulou utvorí pokrývka dlhšieho alebo kratšieho trvania podľa priebehu počasia. Výskyt snehu a trvanie snehovej pokrývky na danom území sú z roka na rok veľmi premenlivé v závislosti od rázu zimy. Priemerný dátum prvého dňa so snehovou pokrývkou pripadá na začiatok decembra. Priemerný počet dní so snehovou pokrývkou za rok je 35,0, pričom najviac dní pripadá na mesiace január a február.

Tab. č. 4: Priemerný počet dní so snehovou pokrývkou

Mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Rok
Priemerný počet dní	13,3	11,1	3,6	-	-	-	-	-	-	-	0,4	6,6	35,0

Zdroj: Lukniš a kol. (1972)

Z hľadiska veterných pomerov obec leží v jednej z najveternejších oblastí Slovenska. Najväčšie rýchlosti vetra a aj najviac veterných dní sa vyskytuje v zimnom a jarnom období. V chladnom polroku (od októbra do marca) priemerná rýchlosť vetra je 3,1 m/s, kým v teplom polroku (apríl až september) je 2,8 m/s. Prevládajúci smer vetra je SZ (24,5%), výskyt ostatných vetrov je nasledovný: S (17,7%), JV (16,3%), Z (8,5%), V (8,5%), J (6,1%), SV (6%), JZ (4,3%).

Pedologické podmienky územia

V k.ú. obce prevládajú piesočnato-hlinité, hlinito-piesočnaté a piesočnaté pôdne druhy. Miestami sa však (popri severnej a južnej hranici riešeného územia) vyskytujú aj hlinité pôdy. Pôdy sú bez skeletu až slabo skeletnaté. Potenciálna erózia pôdy je slabá.

Hlavné pôdne typy v k.ú. obce sú:

- černozeme karbonátové a černozeme, sprievodné regosoly (na karbonátových pieskoch miestami s tenkým prekryvom spraší),
- regosoly až černozeme prevažne na karbonátových pieskoch,
- čiernice karbonátové a čiernice glejové, sporadicky zasolené alkalické pôdy,
- černozeme slabo glejové, prevažne karbonátové, sprievodné čiernice a čiernice glejové (na starých fluvialných sedimentoch).

Bonita poľnohospodárskych pôd je vysoká – v riešenom území sa nachádzajú produkčné pôdy.

Súčasná krajinná štruktúra

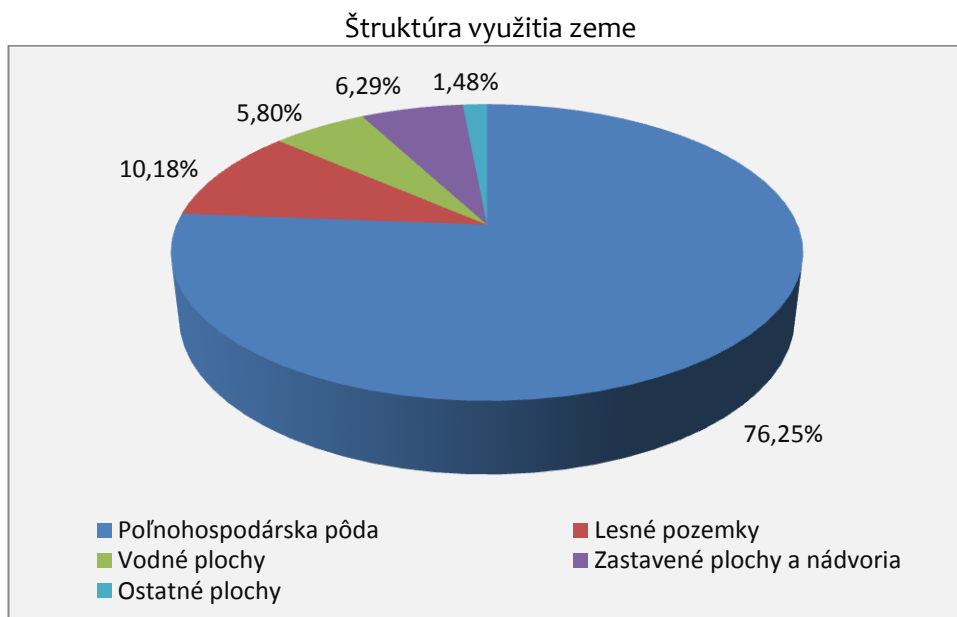
Súčasná krajinná štruktúra je tvorená súborom prvkov, ktoré človek ovplyvnil, čiastočne alebo úplne pozmenil, resp. novovytvoril ako umelé prvky krajiny. Typ súčasnej krajiny je poľnohospodársky, so sústredenými vidieckymi sídlami. Na väčšine územia obce ide o nížinnú rovinnú oráčino-lúčno-lesnú krajinu, popri ktorej na malej ploche sa vyskytuje aj nížinná pahorkatinová oráčino-lesná krajina, ako aj nížinná rovinná oráčinovú krajinu.

Tab. č. 5: Štruktúra využitia zeme (v m²)

Obec	Celková výmera	Poľnohospodárska pôda	Lesné pozemky	Vodné plochy	Zastavené plochy a nádvorja	Ostatné plochy
------	----------------	-----------------------	---------------	--------------	-----------------------------	----------------

Marcelová	35 749 571	27 259 437	3 639 434	2 074 848	2 247 106	528 746
-----------	------------	------------	-----------	-----------	-----------	---------

Zdroj: ŠÚ SR, 2015

Zdroj: Vlastné spracovanie, ŠÚ SR, 2015

Rastlinstvo, živočíšstvo

Z hľadiska fyto geografického členenia riešené územie patrí do oblasti panónskej flóry (Pannonicum), obvodu eupanónskej xerotermej flóry (Eupannonicum), okresu Podunajská nížina.

Potenciálna prirodzená vegetácia je vegetácia, ktorá by sa za daných klimatických, pôdnych a hydrologických pomerov vyvinula na určitom mieste (biotope), keby vplyv ľudskej činnosti ihneď prestal pôsobiť. Poznanie prirodzenej potenciálnej vegetácie územia je dôležité najmä z hľadiska rekonštrukcie, obnovy a ďalšieho prirodzeného vývoja vegetácie (lesnej aj nelesnej) s cieľom jej priblíženia sa či úplného prinavrátenia do prirodzeného stavu, aby sa tak zabezpečila ekologická stabilita územia.

Potenciálnu prirodzenú vegetáciu v severnej polovici riešeného územia predstavujú dubové, cerovo-dubové lesy, dubovo-hrabové lesy a ponticko-panonské dubové lesy. V južnej polovici územia obce potenciálnu prirodzenú vegetáciu tvoria jaseňovo-brestovo-dubové a jelšové lužné lesy.

Vplyvom intenzívneho hospodárenia bola pôvodná vegetačná pokrývka vo väčšej časti odstránená (zachovali sa zvyšky lesov a lesíkov, ktoré umožňujú vytvoriť obraz o ich prirodzenom alebo jemu blízkom zložení - ochrana týchto lesov je veľmi dôležitá, lebo pôsobia ako ekostabilizačný faktor), na miestach prirodzených kultúr sa nachádzajú najúrodnejšie poľnohospodárske pôdy Slovenska.

Živočíchy tvoria nezastupiteľnú zložku všetkých typov spoločenstiev biosféry. V zložitých potravinových reťazcoch rozhodujúcou mierou prispievajú k ekologickej rovnováhe v obehú látok a energie. Čím väčšia je druhová rozmanitosť, tým lepšie podmienky sa vytvárajú pre ďalší rozvoj územia aj v prípade, ak ich chápeme z hľadiska ekologickej stratégie ľudskej spoločnosti. Dnešné rozšírenie a zloženie fauny je výsledkom dlhodobého vývinu.

Z hľadiska živočíšnej regionalizácie Slovenska patrí územie obce do Panónskej oblasti, v rámci ktorej do juhoslovenského obvodu lužného dunajského okrsku.

Na území obce sa z poľovnej (srstnatej i pernatej) zveri vo voľnej prírode nachádzajú všetky významné druhy (srnec, diviak, bažant, jarabica a zajac).

Nerastné suroviny

Za nerasty sa podľa zákona č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (banský zákon) považujú tuhé, kvapalné a plynné časti zemskej kôry. Ložiskom nerastov je prírodné nahromadenie nerastov. V riešenom území sa vyskytujú významné zásoby štrkopieskov a pieskov nadregionálneho významu.

Hydrologické pomery

Územie obce Marcelová patrí do povodia toku Dunaj. Dlhodobý priemerný prietok Dunaja v Komárne je 2 290 m³/s. V porovnaní s dlhodobým priemerným mesačným prietokom na Dunaji sú nadpriemernými vodnými mesiacmi marec, apríl, máj a jún (maximum).

Režim podzemnej vody v riešenej oblasti ovplyvňuje spomenutý veľtok - Dunaj.

Cez riešené územie preteká viac odvodňovaco-zavlažovacích kanálov – Patinský kanál, Konopný kanál, Chotínsky kanál, Sedmerovský kanál, Radvanský kanál, Lieskovský kanál. Na vybudovaných odvodňovaco-zavlažovacích kanáloch je prietok regulovaný manipuláciou so stavidlami v závislosti od hladinového režimu a požiadaviek na povrchovú vodu, resp. na odvodnenie tej-ktorej oblasti.

Riešené územie je bohaté na geotermálne vody, ktoré predstavujú veľký potenciál pre využívanie v poľnohospodárstve (na vykurovanie skleníkov, fóliovníkov) a v cestovnom ruchu (na zabezpečenie termálneho kúpaliska).

Voda

Právna starostlivosť o vodu je vymedzená v zákone č. 409/2014 Z.z. o vodách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (vodný zákon). Tento zákon vytvorí podmienky na všestrannú ochranu povrchových vôd a podzemných vôd vrátane vodných ekosystémov a od vôd priamo závislých krajinných ekosystémov, na zlepšenie stavu povrchových vôd a na ich účelné a hospodárne využívanie.

Kvalita podzemných vôd v tejto oblasti sa pozoruje v kvartérnych sedimentoch rieky Dunaj. Zmeny režimu kolísania hladín v závislosti od hladiny v povrchovom toku patria k hlavným faktorom vplyvu zmien kvality podzemných vôd. V dôsledku vysokej priepustnosti zvodneného prostredia sa stáva problémom sekundárne znečistenie podzemných vôd poľnohospodárskou a priemyselnou výrobou, ale aj skládokovanie komunálnych odpadov a znečistenie komunálnych odpadových vôd.

Podzemné vody tejto oblasti sú vysoko mineralizované (od 680 mg/l do 1700 mg/l). Na vysokej mineralizácii sa výrazne podieľajú sírany - 650 mg/l, chloridy - 130 mg/l, taktiež obsah dusičnanov je zvýšený až na 65 mg/l. Príčinou tohto javu je vysoké zasolenie pôd vplyvom antropogénnej činnosti. K ďalším nevyhovujúcim ukazovateľom kvality podzemnej vody patrí nízke nasýtenie kyslíkom, železo je zvýšené do 2,6 mg/l. Z organických látok boli zistené ropné látky a prítomnosť benzopyrénu. Z pesticídnych látok bol identifikovaný lidan pod medznou hodnotou, avšak jeho prítomnosť potvrdzuje intenzívne poľnohospodárske znečistenie.

Ochrana prírody

Ochranou prírody a krajiny sa rozumie obmedzovanie zásahov, ktoré môžu ohroziť, poškodiť alebo zničiť podmienky a formy života, prírodné dedičstvo, vzhľad krajiny a znížiť jej

ekologickú stabilitu, ako i odstraňovanie takýchto zásahov. Cieľom ochrany prírody a krajiny je chrániť prírodu pre optimálne využitie krajiny. Príroda a jej časti v rámci krajiny predstavujú pre život nesmierne dôležitú, až existenčnú zložku životného prostredia. Prírodu a krajinu treba chrániť nielen z hľadiska súčasných životných potrieb, ale aj pre potrebu zachovať ju pre budúce pokolenie ako zdravú.

Územná ochrana

Natura 2000 je názov sústavy chránených území členských krajín Európskej únie a hlavným cieľom jej vytvorenia je zachovanie prírodného dedičstva, ktoré je významné nielen pre príslušný členský štát, ale najmä pre Európsku úniu ako celok. Táto sústava chránených území má zabezpečiť ochranu najvzácnejších a najviac ohrozených druhov voľne rastúcich rastlín, voľne žijúcich živočíchov a prírodných biotopov vyskytujúcich sa na území štátov Európskej únie a prostredníctvom ochrany týchto druhov a biotopov zabezpečiť zachovanie biologickej rôznorodosti v celej Európskej únii. Sústavu NATURA 2000 tvoria dva typy území: chránené vtáčie územia a územia európskeho významu.

V riešenom území sa nachádzajú 2 územia zaradené do národného zoznamu území európskeho významu na základe výnosu Ministerstva životného prostredia SR č. 3/2004-5.1 zo dňa 14. júla 2004:

Tab. č. 6: Vybrané charakteristiky územia európskeho významu – Marcelovské piesky

Názov:	Marcelovské piesky
Výmera CHÚ:	45,69 ha
Lokalizácia chráneného územia :	
Kraj:	Nitriansky
Okres:	Okres Komárno: Krátke Kesy, Marcelová, Radvaň nad Dunajom
Stupeň ochrany:	2. stupeň
Kataster:	Marcelová
Parcely:	1916/3, 1916/4
Stupeň ochrany:	3. stupeň
Kataster:	Krátke Kesy
Parcely:	1897/52-časť, 1898/1, 1899/1, 1899/2
Stupeň ochrany:	3. stupeň
Kataster:	Radvaň nad Dunajom
Parcely	2706/10, 2706/9
Časová doba platnosti podmienok ochrany:	od 1.1. do 31.12. každého roka
Predmet ochrany:	Územie je navrhované z dôvodu ochrany biotopu európskeho významu: Panónske travinnobylinné porasty na pieskoch (6260) a z dôvodu ochrany druhu európskeho významu: syseľ pasienkový (<i>Spermophilus citellus</i>).

Zdroj: Štátna ochrana prírody SR, 2012

Tab. č. 7: Vybrané charakteristiky územia európskeho významu – Pohrebište

Názov:	Pohrebište
Výmera CHÚ:	85,83 ha
Lokalizácia chráneného územia :	
Kraj:	Nitriansky
Okres:	Okres Komárno: Marcelová
Stupeň ochrany:	3. stupeň
Kataster:	Marcelová
Parcely:	3141, 3264, 3840/2, 3840/4, 3840/5, 3843/3, 3848/5, 3848/7, 3848/8, 3851/1, 3851/2, 3877/5
Stupeň ochrany:	4. stupeň
Kataster:	Marcelová

Parcely:	2785/1, 2979, 3004/1, 3183/1, 3227, 3850
Stupeň ochrany:	5. stupeň
Kataster:	Marcelová
Parcely	2784/1, 3005, 3130/1, 3133, 3137, 3139/1, 3139/2, 3139/3, 3157, 3183/2, 3183/3, 3183/4, 3844/1, 3844/2, 3845/1, 3846, 3847, 3848/6
Časová doba platnosti podmienok ochrany:	od 1.1. do 31.12. každého roka
Predmet ochrany:	Územie je navrhované z dôvodu ochrany biotopov európskeho významu: Prirodzené eutrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou plávajúcich a/alebo ponorených cievnatých rastlín typu Magnopotamion alebo Hydrocharition (3150), Lužné vrbovo-topoľové a jelšové lesy (91E0) a z dôvodu ochrany druhov európskeho významu: býčko (Proterorhinus marmoratus), korytnačka močiarna (Emys orbicularis), kunka červenobruchá (Bombina bombina), hraboš severský panónsky (Microtus oeconomus mehelyi) a vydra riečna (Lutra lutra).

Zdroj: Štátna ochrana prírody SR, 2012

Na základe zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny sa na území obce Marcelová nachádzajú 3 prírodné rezervácie:

- Pohrebište – prírodná rezervácia (PR), ktorá sa nachádza na katastrálnom území obce Marcelová. Za PR bola vyhlásená v roku 1993 z dôvodu, že je významnou lokalitou z ornitologického hľadiska - refúgiom vodného a močiarného vtáctva, cenný biotop pôvodnej pobrežnej a močiarnnej vegetácie. Celková výmera PR je 69,3296 ha.
- Kurta - prírodná rezervácia (PR), ktorá sa nachádza na území obce Marcelová (k.ú. Krátke Kesy). Za PR bola vyhlásená v roku 2002 z dôvodu zabezpečenia ochrany druhovo neobyčajne bohatých spoločenstiev a zvyškov dubového xerotermofilného lesa ponticko-panónskeho na viatych pieskoch a sprašových hlinách Hurbanovských terás. Celková výmera PR je 10,15 ha.
- Marcelovské piesky - prírodná rezervácia (PR), ktorá sa nachádza na území obce Marcelová. Za PR bola vyhlásená v roku 1988 na ochranu lokality s bohatým výskytom psamofytných taxónov rastlínstva na Podunajskej nížine. Celková výmera PR je 4,4695 ha.

Ovzdušie

Zákon č. 137/2010 Z.z. Zákon o ovzduší (v znení č. 318/2012 Z.z., 180/2013 Z.z., 350/2015 Z.z. upravuje práva a povinnosti právnických a fyzických osôb pri ochrane ovzdušia pred vnášaním znečisťujúcich látok ľudskou činnosťou a spôsobom obmedzenia následkov znečisťovania.

Z hľadiska kvality ovzdušia záujmové územie nepatrí medzi zaťažené oblasti, ako aj širšie územie, obvod Komárno patrí v rámci SR z hľadiska znečistenia ovzdušia k menej zaťaženým územiám (čo je dôsledok spolupôsobenia viacerých faktorov: nížinný reliéf, absencia priemyselných závodov znečisťujúcich ovzdušie). Na znečisťovaní ovzdušia sa v regióne v podstatnej miere podieľajú existujúce stacionárne zdroje znečisťovania ovzdušia a automobilová doprava, ktoré zaťažujú ovzdušie hlavne tuhými znečisťujúcimi látkami, SO_x, NO_x a CO.

Rozhodujúce je znečistenie ovzdušia malými zdrojmi (lokálne kúreniská). Nemalý podiel na vysokej prašnosti majú veterná erózia a poľnohospodárstvo. Závažné lokálne ohrozenia v znečistení ovzdušia spôsobujú v zberovej sezóne sušičky poľnohospodárskych podnikov, ako i aplikácia umelých pesticídov.

V obci Marcelová sa nenachádzajú výraznejšie zdroje znečistenia ovzdušia.

Hluk a vibrácie

K negatívnym faktorom, ktoré nepriaznivo pôsobia a zhoršujú kvalitu životného prostredia, patria hluk a vibrácie. Ochrana obyvateľstva pred nadmerným hlukom a vibráciami je ošetrená zákonom č. 2/2005 Z.z. - Zákon o posudzovaní a kontrole hluku vo vonkajšom prostredí. Prípustná hodnota hluku od roku 1997 je 60 dB pre dennú dobu a 50 dB pre nočnú dobu.

V záujmovom území najväčším zdrojom hluku je intenzívna doprava prechádzajúca obytnou zónou.

Kvalita životného prostredia

Súčasný stav kvality životného prostredia záujmového regiónu je výsledkom vzájomného priestorového a časového pôsobenia stresových faktorov rôznej intenzity.

V procese aktualizácie environmentálnej regionalizácie Slovenska sa v roku 2001 spracoval súbor tematických máp za územie Slovenskej republiky (spravidla v 1:500 000) vyjadrujúcich stav zložiek životného prostredia a mieru pôsobenia rizikových faktorov životného prostredia.

Na základe komplexného zhodnotenia stavu ovzdušia, podzemnej a povrchovej vody, pôdy, horninového prostredia, bioty a ďalších faktorov sa vymedzilo 5 stupňov kvality životného prostredia (ohrozené územia z hľadiska životného prostredia podľa environmentálnej regionalizácie sú tie, ktoré sú zaradené do 4. a 5. stupňa kvality životného prostredia).

Na základe vyššie uvedenej metodiky v celkovom hodnotení úrovní životného prostredia v riešenom území je 4. stupňa, čo znamená, že je to prostredie narušené. Možno však konštatovať, že riešené územie patrí medzi najmenej znečistené územia v okrese Komárno. Hlavne je to tým spôsobené, že sa tu nenachádza žiadna priemyselná výroba a aj poľnohospodárstvo je v súčasnosti v útlme a nevyužíva umelé hnojivá (tak ako to bolo v minulosti).

V strednodobom horizonte je potrebné obnoviť verejnú zeleň v obci.

Odpadové hospodárstvo

Uznesením vlády Slovenskej republiky z 22.2.2012 bol schválený Program odpadového hospodárstva Slovenskej republiky ako základný koncepčný materiál na postupné plnenie účelu odpadového hospodárstva podľa nových právnych predpisov.

Základným právnym predpisom pri predchádzaní vzniku odpadov a pri nakladaní s odpadmi je Zákon č.79 zo 17. marca 2015 o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov a tiež v zmysle vyhlášky Ministerstva životného prostredia SR č. 310/2013 Z.z. o vykonaní ustanovení zákona o odpadoch.

Hlavným cieľom odpadového hospodárstva SR je najmä odklonenie odpadov od skládkovania, resp. znižovanie množstva odpadov ukladaných na skládky odpadov. K tomu je potrebné zaviesť opatrenia na predchádzanie vzniku odpadov, znižovanie nebezpečných vlastností odpadov a podpora opätovného použitia výrobkov (plány prevencie) a tiež zvýšenie miery zhodnocovania odpadov vrátane energetického zhodnocovania odpadov. POH SR zavádza do praxe hierarchiu odpadového hospodárstva popísanú európskou smernicou o odpadoch. Tá na prvé miesto kladie predchádzanie vzniku odpadov, nasleduje príprava na opätovné použitie, recyklácia, iné zhodnocovanie odpadov a až poslednom mieste je ich zneškodňovanie skládkovaním.

Uvedené činnosti sú zohľadnené v „Programu odpadového hospodárstva okresu Komárno do roku 2005“, ktorý vypracoval Okresný úrad v Komárne v r. 2002 a v „Programu odpadového hospodárstva obce Marcelová do roku 2015“

Infraštruktúru odpadového hospodárstva predstavujú zariadenia a objekty na nakladanie s odpadmi. Riešenie problematiky komunálneho odpadu a nový prístup k odpadom

majú vplyv na zlepšenie stavu životného prostredia a rast životnej úrovne obyvateľstva. Základným spôsobom zneškodňovania komunálneho odpadu je skládkovanie.

V obci Marcelová sú zabezpečené komplexné profesionálne služby v odpadovom hospodárstve:

- komunálny odpad sa zbiera v dvojtýždňovom intervale (ukladá sa na riadenú skládku v obci Iža),
- v obci je zavedený komplexný separovaný zber odpadu (vrátane PET fliaš, skla, papiera, nebezpečného odpadu (napr. akumulátory), bielej techniky atď.).

V súčasnosti prebieha rekultivácia skládky TKO v riešenom území.

Vzhľadom na prevažne poľnohospodársky ráz územia významný podiel na celkovej skladbe odpadu má odpad organického pôvodu popri samotnom komunálnom odpade. V budúcnosti by bolo vhodné zaviesť intenzívnejší separovaný zber biologicky rozložiteľných odpadov v obci.

V strednodobom horizonte je nutné zakúpiť mechanizmy na manipuláciu separovaného odpadu. Pre riešenie otázky biologického odpadu je potrebné vybudovať aj kompostáreň. V nasledujúcich rokoch bude potrebné zvýšiť aj informovanosť občanov o separovanom zbere komunálnych odpadov.

L'udské zdroje, trh práce

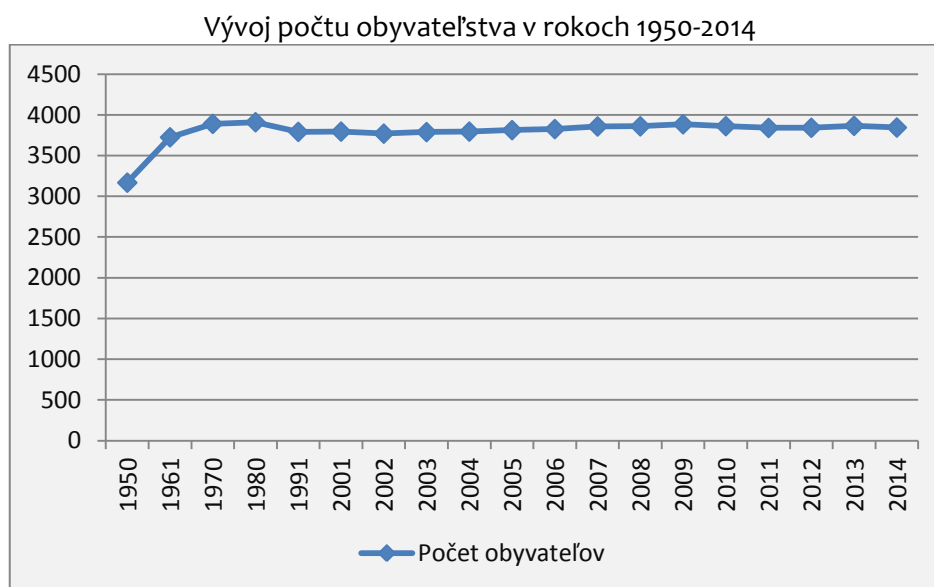
Obyvateľstvo nemožno považovať za statický element, ale naopak vyznačuje sa silnou dynamikou jeho počtu, štruktúry, priestorového rozloženia a ďalších znakov. Logickým a nevyhnutným dôsledkom transformačných pohybov v politickej a ekonomickej sfére slovenskej spoločnosti po roku 1989 sú aj posuny v demografickom vývoji.

Najvyšší počet obyvateľov obec dosiahla v 80-ych rokoch minulého storočia, potom nastal mierny pokles v počte obyvateľov obce. K 31.12.2014 v obci bývalo 3 845 osôb.

Tab. č. 8: Vývoj počtu obyvateľstva

Rok	Počet obyvateľov
1950	3168
1961	3725
1970	3890
1980	3910
1991	3792
2001	3795
2002	3770
2003	3789
2004	3795
2005	3813
2006	3826
2007	3858
2008	3860
2009	3885
2010	3862
2011	3840
2012	3842
2013	3866
2014	3845

Zdroj: Obecný úrad, ŠÚ SR SODB 2011

Zdroj: Vlastné spracovanie, Obecný úrad, ŠÚ SR SODB 2011

Nárast obyvateľstva obce je možné dosiahnuť ťažiskovo zo zdrojov z dosťahovania obyvateľov v produktívnom veku do obce a to v rámci vnútroregionálnej migrácie predovšetkým z mestských centier (Komárna) za kvalitným vidieckym bývaním, resp. za zdrojom práce.

V blízkej budúcnosti vplyvom očakávaného oživenia hospodárstva v obci i jej mikropriestore – vplyvom rozširovania aglomerácií trojuholníka Bratislava – Budapešť - Viedeň – sa očakáva rast počtu obyvateľstva.

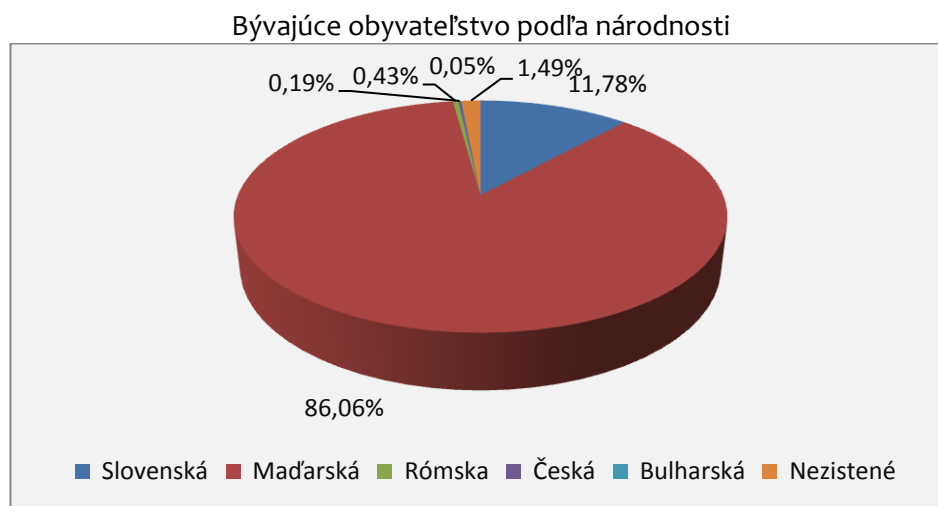
Podľa priemerného veku obyvateľstva obec vykazuje relatívne dobré hodnoty, priemerný vek obyvateľstva obce je 40,17 rokov, kým celoštátny priemer tohto ukazovateľa je 38,9 rokov.

Tab. č.9: Bývajúce obyvateľstvo podľa pohlavia a podľa národnosti

Národnosť	Marcelová		
	Muži	Ženy	Spolu
Slovenská	206	236	442
Maďarská	1 584	1 644	3 228
Rómska	9	7	16
Česká	4	3	7
Bulharská	0	2	2
Nezistené	28	28	56
Spolu	1 831	1 920	3 751

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Z hľadiska národnostného zloženia obyvateľstvo obce je heterogénne. Podľa SODB 2011 86,06% obyvateľstva obce sa hlásilo k maďarskej národnosti, kým 11,78% k slovenskej národnosti. Podľa SODB 2011 v obci bývalo 16 obyvateľov rómskej národnosti, avšak ich reálny počet je výrazne vyšší.

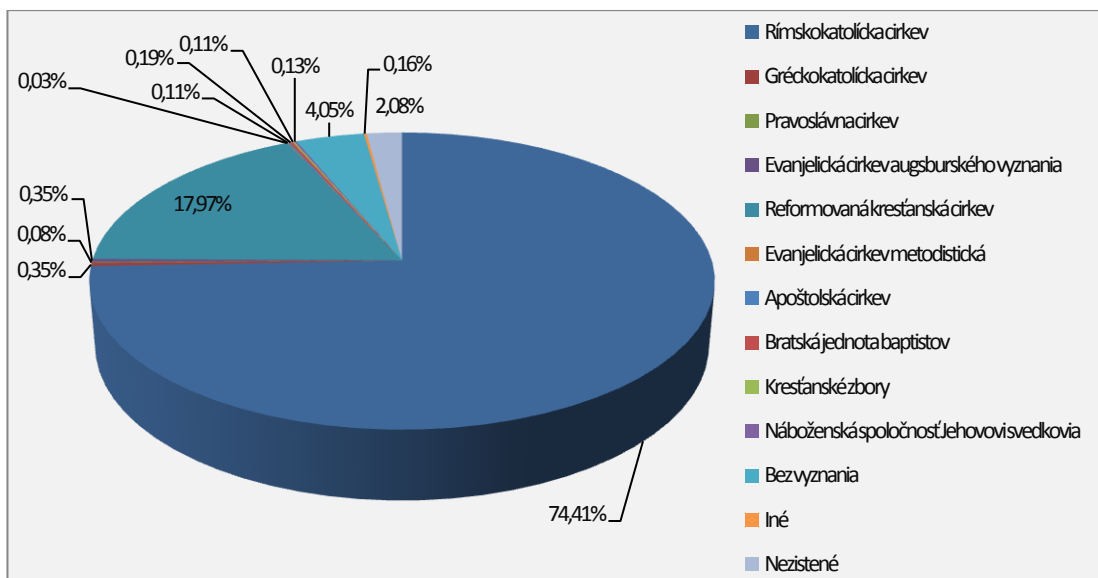
Zdroj: Vlastné spracovanie, Obecný úrad, ŠÚ SR SODB 2011

Tab. č. 10: Bývajúce obyvateľstvo podľa pohlavia a náboženského vyznania

Náboženské vyznanie / cirkev	Marcelová		
	Muži	Ženy	Spolu
Rímskokatolícka cirkev	1 322	1 469	2 791
Gréckokatolícka cirkev	6	7	13
Pravoslávna cirkev	1	2	3
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	7	6	13
Reformovaná kresťanská cirkev	355	319	674
Evanjelická cirkev metodistická	0	1	1
Apoštolská cirkev	3	1	4
Bratská jednota baptistov	2	5	7
Kresťanské zbory	3	1	4
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	1	4	5
Bez vyznania	88	64	152
Iné	2	4	6
Nezistené	41	37	78
Spolu	1 831	1 920	3 751

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Bývajúce obyvateľstvo podľa náboženského vyznania

Zdroj: Vlastné spracovanie, Obecný úrad, ŠÚ SR SODB 2011

Podľa SODB 2011 v náboženskej štruktúre obyvateľstva obce dominujú obyvatelia, ktorí sa prihlasujú k rímskokatolíckej cirkvi (tvoria 74,41% obyvateľstva obce). Počet osôb bez náboženského vyznania je 152.

Ekonomická a sociálna situácia obyvateľov obce sa nevyhnutne odráža na spoločenskom vedomí i správaní. Zmenená životná situácia má vplyv na hodnotenie prebiehajúcich zmien a utvára novú spoločenskú klímu vrátane populačnej.

V období transformácie vzrástli príjmové a sociálne rozdiely - diferencovali sa možnosti získania bytu, objavili sa ohrozenia a obavy zo straty zamestnania, čo v konečnom dôsledku viedlo a vedie k diferencovanému prístupu k takým rozhodnutiam, ako je uzatvorenie manželstva, založenie rodiny a počet detí.

Veľké množstvo rozličných foriem demografickej dynamiky možno rozdeliť do troch kategórií pohybu: prirodzený pohyb obyvateľstva, mechanický pohyb obyvateľstva, sociálno-ekonomický pohyb obyvateľstva.

Prirodzený pohyb obyvateľstva

Populácia obce má priemernú úroveň pôrodnosti – v období 2000-2014 miera natality bola okolo 9,52%, kým celoštátny priemer bol okolo 10,21%.

Tab. č. 11: Vývoj počtu narodených v obci v období 2000-2014

Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet narodených v priebehu roka	42	40	33	38	27	32	36	26	46	38	32	41	48	29	41

Zdroj: Obecný úrad, 2015

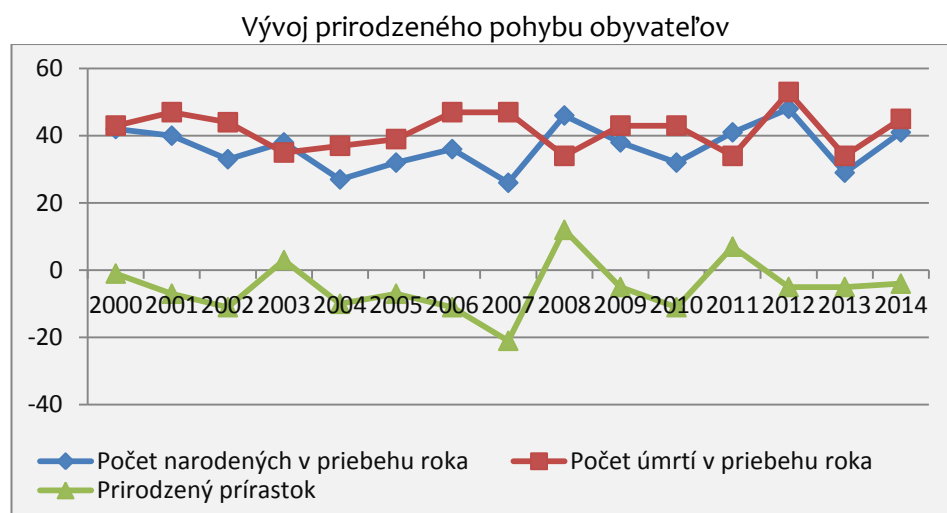
Tab. č. 12: Vývoj počtu zomretých v obci v období 2000-2014

Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
-----	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------

Počet úmrtí v priebehu roka	43	47	44	35	37	39	47	47	34	43	43	34	53	34	45
-----------------------------------	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

Zdroj: Obecný úrad, 2015

Rozdiel medzi počtom živonarodených a zomretých indikuje výrazný prirodzený úbytok obyvateľstva v obci (v období 2000-2014 počet narodených bol 549, kým počet zomretých bol 625), čo zapríčiňuje viac faktorov. Okrem špecifickej úmrtnosti a pôrodnosti obyvateľov sa medzi dôvody uvádza zhoršenie podmienok pre založenie rodiny, diferenciacia životných stratégií a orientácií mladých ľudí (sobáš prestal byť jedinou cestou osamostatnenia sa od rodičovskej rodiny) a emigrácia mladých ľudí do rozvojových pólů.

Zdroj: Vlastné spracovanie, Obecný úrad, ŠÚ SR SODB 2011

V období 2000-2014 miera úmrtnosti v obci bola mierne nad celoštátnym priemerom – v danom období na 1000 obyvateľov obce pripadalo ročne 10,83 zomretých (celoslovenský priemer bol 9,69 zomretých), t.j. miera mortality bola 10,83 ‰. Táto nepriaznivá vysoká úmrtnosť je výsledkom pôsobenia viacerých faktorov - ekonomická a sociálna situácia, výživové návyky, životný štýl, úroveň zdravotníckej starostlivosti a silne starnúca populácia. V úmrtnosti podľa príčin smrti, podobne ako v celej republike, tak aj v mikropriestore obce dominuje úmrtnosť na ochorenia obehovej sústavy, predovšetkým ischemické choroby srdca. V riešenom regióne vysoká je aj úmrtnosť na nádorové ochorenia, na ochorenia dýchacej a tráviacej sústavy, na cievne choroby mozgu.

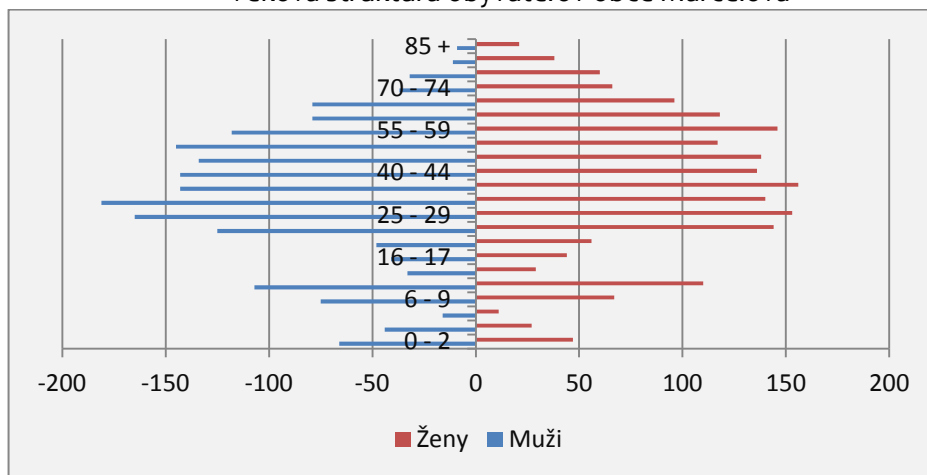
Tab. č. 13: Bývajúce obyvateľstvo podľa veku

Vek	Marcelová			
	Muži	Ženy	Úhrn	v %
0 - 2	66	47	113	3,0
3 - 4	44	27	71	1,9
5	16	11	27	0,7
6 - 9	75	67	142	3,8
10 - 14	107	110	217	5,8

15	33	29	62	1,7
16 - 17	41	44	85	2,3
18 - 19	48	56	104	2,8
20 - 24	125	144	269	7,2
25 - 29	165	153	318	8,5
30 - 34	181	140	321	8,6
35 - 39	143	156	299	8,0
40 - 44	143	136	279	7,4
45 - 49	134	138	272	7,3
50 - 54	145	117	262	7,0
55 - 59	118	146	264	7,0
60 - 64	79	118	197	5,3
65 - 69	79	96	175	4,7
70 - 74	37	66	103	2,7
75 - 79	32	60	92	2,5
80 - 84	11	38	49	1,3
85 +	9	21	30	0,8
Spolu	1 831	1 920	3 751	100,0

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Veková štruktúra obyvateľov obce Marcelová

Zdroj: Vlastné spracovanie, ŠÚ SR SODB 2011

Podiel populácie v predproduktívnom (veková skupina 0-14), produktívnom (muži 15-59, ženy 15-54) a poproduktívnom (muži nad 60, ženy nad 55) veku na celkovej populácii obce približne kopíruje celoštátny trend. Práve všeobecné starnutie obyvateľov obce si vyžaduje adekvátne zaobchádzanie so staršími ľuďmi (napríklad podpora klubovej činnosti dôchodcov, skvalitnenie opatrovateľských služieb atď.).

Tab. č. 14: Prehľad vybraných ukazovateľov vekovej štruktúry obyvateľstva

	Marcelová		
Podiel obyvateľstva:	Muži	Ženy	Spolu
0 - 5	6,9	4,4	5,6
6 - 14	9,9	9,2	9,6
Produktívny	74,0	71,7	72,8
Poproduktívny	9,2	14,6	12,0
Priemerný vek	36,61	40,34	38,52

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Tab. č.15: Stredná dĺžka života pri narodení na rôznych regionálnych úrovniach

Územie	Muži - rok	Ženy - rok
--------	------------	------------

Okres Komárno	70,83	78,45
Nitriansky kraj	72,23	79,56
SR	73,19	80,00

Zdroj: <http://www.infostat.sk/vdc/sk/index.php>, 2015

Stredná dĺžka života vyjadruje očakávanú dĺžku života pri narodení jedinca pri zohľadnení počtu úmrtí vo všetkých vekových kategóriách. Obec (ako i jej mikropriestor) v porovnaní so SR dosahuje nižšiu strednú dĺžku života aj u mužov aj u žien.

Nekoordinovaná exploatacia prírodných zdrojov, znečisťovanie ovzdušia, vody a pôdy, dopravná záťaž so všetkými negatívnymi dôsledkami spôsobuje prenikanie cudzorodých látok do prostredia a tým do potravinového reťazca. Nedomyšlené sceľovanie pozemkov a nie vždy odborne vyriešené odvodnenie v synergii s vyššie uvedenými negatívnymi javmi podmieňujú celkové zhoršenie stavu prostredia, čo má nepriaznivý dopad na genofond rastlín a živočíchov. To všetko prispieva k celkovému zníženiu kvality štruktúry krajiny a ekosystémov a vo svojich dôsledkoch negatívne ovplyvňuje vek a zdravotný stav ľudskej populácie v tomto regióne.

Populačný vývoj ovplyvňuje aj ďalší významný demografický ukazovateľ – potratovosť, na ktorom má určitý podiel aj environmentálny aspekt, nakoľko pôsobenie škodlivín v ovzduší, vode a potravinách sa dokázateľne negatívne prejavuje najmä u tehotných žien. Index potratovosti v mikropriestore obce (v obvode/okrese Komárno) je vyšší než celoštátny priemer. Počet živonarodených s vrodenou chybou v záujmovom regióne je tiež nad celoštátnym priemerom.

Mechanický pohyb obyvateľstva

Priestorová a sociálna mobilita obyvateľstva navzájom od seba závisia. Zmena sociálnej štruktúry vyvoláva priestorové pohyby obyvateľstva. Rozvoj priemyslu a terciárnych aktivít a ich lokalizácia predovšetkým v mestských sídlach vyvolali rozsiahle presuny obyvateľstva do miest – migrácia občanov obce v podstate odráža rozdiely medzi okolitými sídlami v sociálnych a ekonomických podmienkach života ľudí.

Z priestorového hodnotenia dochádzky do zamestnania rozhodujúca zložka pracovnej sily je zamestnaná v Komárne a v susednom Maďarsku (predovšetkým v meste Komárom).

Podľa SODB 2011 1 305 osôb, t.j. 65,48% ekonomicky aktívnych obyvateľov obce malo svoje pracovisko v inej obci. V členení podľa pohlavia bola dochádzka žien do zamestnania mimo obce nižšia ako mužov, čo je spôsobené hlavne tým, že ženy vzhľadom na svoje materské povinnosti sú menej mobilné. V odvetvovej štruktúre hospodárstva najvyšší odchod za prácou majú priemyselná výroba a služby. Najnižší odchod za prácou je v poľnohospodárstve.

Migrácia obyvateľstva je taký pohyb obyvateľstva, ktorý sa viaže na zmenu trvalého bydliska. Pri tomto pohybe vznikajú významné zmeny v priestorovom rozmiestnení pracovnej sily. Tá je však do značnej miery ovplyvňovaná predovšetkým možnosťou získania bývania a zamestnania. 65,4% obyvateľov obce sa narodilo v obci súčasného bydliska, čo svedčí o tom, že podiel ľudí prisťahovaných do obce je veľmi výrazný.

Tab. č. 16: Bývajúce obyvateľstvo podľa miesta narodenia

Obec	Pohlavie	Úhrn obyvateľov	Narodení v obci súčasného bydliska	
			spolu	v %
Marcelová	muži	1 831	1 211	66,1
	ženy	1 920	1 242	64,7
	spolu	3 751	2 453	65,4

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Tab. č. 17: Vývoj počtu prisťahovaných do obce v období 2000-2014

Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet prisťahovaných v priebehu roka	56	24	36	58	63	57	69	72	59	46	21	24	40	46	45

Zdroj: Obecný úrad, ŠÚ SR 2015

Tab. č. 18: Vývoj počtu odšťahovaných z obce v období 2000-2014

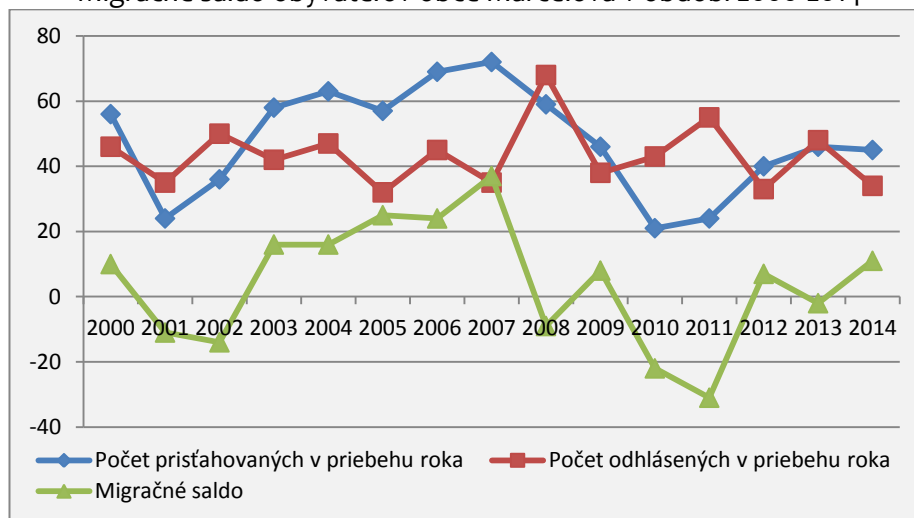
Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet odhlásených v priebehu roka	46	35	50	42	47	32	45	35	68	38	43	55	33	48	34

Zdroj: Obecný úrad, ŠÚ SR 2015

V období 2000-2014 do obce sa prisťahovalo 716 osôb, pričom v tom istom období z obce sa odšťahovalo 651 osôb. Tieto údaje svedčia o miernom migračnom prírastku obyvateľstva, čo vyvolal záujem ľudí bývať v obci s dobrými životnými podmienkami v blízkosti hospodárskej osi Győr-Veľký Meder-Dunajská Streda-Bratislava.

V najbližších rokoch prvoradou úlohou bude ďalšia podpora migračného prírastku obyvateľstva obce.

Migračné saldo obyvateľov obce Marcelová v období 2000-2014

Zdroj: Vlastné spracovanie, Obecný úrad, 2015

Sociálno-ekonomický pohyb obyvateľstva

Táto mobilita zahŕňa presuny obyvateľstva medzi jednotlivými sociálnymi skupinami. Výsledkom tohto pohybu sú zmeny v štruktúre obyvateľstva podľa ekonomických a kultúrnych znakov.

Miera ekonomickej aktivity obyvateľov obce je 53,13% (celoštatný priemer je 48,7%). V čase SODB 2011 v obci bolo 543 nezamestnaných, čo predstavovalo až 27,24% ekonomicky aktívnych osôb.

V období 2001-2014 počet nezamestnaných kolísal. V porovnaní s rokom 2001, kedy bola miera evidovanej nezamestnanosti v okrese Komárno na úrovni 26,61%, klesla v roku 2007 na úroveň 7,36%. V nasledovných rokoch ale došlo k opätovnému postupnému zvyšovaniu miery nezamestnanosti, ktorý vyvrcholil v roku 2012 na úrovni 19,15%. V roku 2014 bola miera nezamestnanosti na úrovni 15,48%.

Tab. č. 19: Bývajúce obyvateľstvo podľa stupňa ekonomickej aktivity, podľa pohlavia I.

Obec	Pohlavie	spolu	v %	Osoby ekonomicke aktívne	Osoby na	Nepracujúci	Ostatní
------	----------	-------	-----	--------------------------	----------	-------------	---------

				z toho				rodičovskej dovolenke	dôchodcovia	nezávislí
				na materskej dovolenke	pracujúci dôchodcovia	vypomáhajúci členovia domacností v rod. podniku	nezamestnaní			
Marcelová	muži	1 085	54,4	0	19	1	292	2	253	20
	ženy	908	45,6	18	21	5	251	77	442	22
	spolu	1 993	100,	18	40	6	543	79	695	42

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Tab. č. 20: Bývajúce obyvateľstvo podľa stupňa ekonomickej aktivity, podľa pohlavia II.

Obec	Pohlavie	spolu	Žiaci a študenti		
			v tom		
			Deti do 16 rokov	študenti stredných škôl	študenti vysokých škôl
Marcelová	muži	435	341	66	28
	ženy	400	291	60	49
	spolu	835	632	126	77

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

V čase SODB 2011 v obci bolo 632 detí a žiakov ZŠ a 203 študentov na stredných a vysokých školách. Podiel vysokoškolákov na celkovom počte obyvateľstva bol pod celoštátnym priemerom: len 2,05 % obyvateľstva obce navštevovalo vysokú školu (celoslovenský priemer bol 5,8%).

Tab. č. 21: Bývajúce obyvateľstvo ekonomicky aktívne podľa pohlavia, dochádzky do zamestnania a podľa odvetvia ekonomickej činnosti

Odvetvie ekonomickej činnosti	Ekonomicky aktívne osoby			
	muži	ženy	spolu	z toho odchádza do zamestnania
Pestovanie plodín a chov zvierat, poľovníctvo a služby s tým súvisiace	101	69	170	78
Lesníctvo a ťažba dreva	7	3	10	5
Iná ťažba a dobývanie	3	5	8	6
Výroba potravín	17	39	56	36
Výroba nápojov	7	4	11	9
Výroba textilu	4	3	7	2
Výroba odevov	5	10	15	5
Výroba kože a kožených výrobkov	15	57	72	58
Spracovanie dreva a výroba výrobkov z dreva a korku okrem nábytku; výroba predmetov zo slamy a prúteného materiálu	17	5	22	11
Tlač a reprodukcia záznamových médií	5	3	8	5
Výroba koksu a rafinovaných ropných produktov	1	2	3	0
Výroba chemikálií a chemických produktov	4	2	6	3
Výroba základných farmaceutických výrobkov a farmaceutických prípravkov	0	2	2	2
Výroba výrobkov z gumy a plastu	16	8	24	15
Výroba ostatných nekovových minerálnych výrobkov	10	5	15	5
Výroba a spracovanie kovov	3	3	6	3
Výroba kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení	36	8	44	26
Výroba počítačových, elektronických a optických výrobkov	70	106	176	140
Výroba elektrických zariadení	12	9	21	14
Výroba strojov a zariadení i. n.	17	5	22	14

Výroba motorových vozidiel, návesov a prívesov	13	13	26	8
Výroba ostatných dopravných prostriedkov	20	1	21	16
Výroba nábytku	14	7	21	16
Iná výroba	2	2	4	2
Oprava a inštalácia strojov a prístrojov	13	2	15	14
Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	8	4	12	7
Zber, úprava a dodávka vody	6	0	6	3
Zber, spracúvanie a likvidácia odpadov; recyklácia materiálov	2	3	5	2
Výstavba budov	22	5	27	13
Inžinierske stavby	7	1	8	6
Špecializované stavebné práce	77	9	86	65
Veľkoobchod a maloobchod a oprava motorových vozidiel a motocyklov	20	3	23	17
Veľkoobchod, okrem motorových vozidiel a motocyklov	124	57	181	134
Maloobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov	44	89	133	98
Pozemná doprava a doprava potrubím	47	17	64	44
Vodná doprava	3	0	3	2
Skladové a pomocné činnosti v doprave	18	10	28	20
Poštové služby a služby kuriérov	2	12	14	8
Ubytovanie	7	5	12	9
Činnosti reštaurácií a pohostinstiev	15	21	36	29
Nakladateľské činnosti	1	1	2	1
Činnosti pre rozhlasové a televízne vysielanie	1	0	1	1
Telekomunikácie	3	2	5	4
Počítačové programovanie, poradenstvo a súvisiace služby	3	1	4	2
Finančné služby, okrem poistenia a dôchodkového zabezpečenia	5	4	9	6
Poistenie, zaistenie a dôchodkové zabezpečenie okrem povinného sociálneho poistenia	2	8	10	7
Pomocné činnosti finančných služieb a poistenia	2	1	3	2
Činnosti v oblasti nehnuteľností	2	2	4	3
Právne a účtovnícke činnosti	6	9	15	12
Vedenie firiem; poradenstvo v oblasti riadenia	5	2	7	4
Architektonické a inžinierske činnosti; technické testovanie a analýzy	5	3	8	4
Vedecký výskum a vývoj	1	0	1	1
Reklama a prieskum trhu	2	1	3	2
Ostatné odborné, vedecké a technické činnosti	4	2	6	3
Veterinárne činnosti	1	0	1	0
Prenájom a lízing	4	1	5	4
Sprostredkovanie práce	9	9	18	12
Činnosti cestovných agentúr, rezervačné služby cestovných kancelárií a súvisiace činnosti	0	5	5	4
Bezpečnostné a pátracie služby	7	1	8	7
Činnosti súvisiace s údržbou zariadení a krajinou úpravou	3	3	6	2
Administratívne, pomocné kancelárske a iné obchodné pomocné činnosti	5	3	8	3
Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	56	40	96	73
Vzdelávanie	26	76	102	72
Zdravotníctvo	19	28	47	36
Starostlivosť v pobytových zariadeniach (rezidenčná starostlivosť)	6	1	7	7
Sociálna práca bez ubytovania	0	8	8	6
Tvorivé, umelecké a zábavné činnosti	2	3	5	3
Činnosti knižníc, archívov, múzeí a ostatných kultúrnych zariadení	1	0	1	1

Činnosti herní a stávkových kancelárií	3	0	3	1
Športové, zábavné a rekreačné činnosti	2	2	4	2
Činnosti členských organizácií	5	4	9	7
Oprava počítačov, osobných potrieb a potrieb pre domácnosti	2	1	3	3
Ostatné osobné služby	1	9	10	6
Činnosti extrateritoriálnych organizácií a združení	1	0	1	1
Nezistené	76	69	145	53
Spolu	1 085	908	1 993	1 305

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Za posledných 10 rokov došlo k úbytku pracovných príležitostí v mnohých sektoroch hospodárstva mikroregiónu obce, v najväčšej miere v nosných výrobných odvetviach riešeného územia – v pôdohospodárstve a priemysle. Súčasnú zamestnanosť v obci (i jej mikropriestore) ovplyvňuje okrem kvalitných agroproduktívnych prírodných podmienok najmä proces privatizácie hospodárstva, stav a rozvoj malého a stredného podnikania a priemyselné parky v susednom Maďarsku.

Základom hospodárskej aktivity a zdrojom obživy tunajšieho obyvateľstva bola od najstarších čias poľnohospodárska výroba, ktorá sa realizovala vo veľmi priaznivých prírodných podmienkach. V dôsledku reštrukturalizácie hospodárstva v minulom desaťročí mierne klesol počet pracovníkov v tomto odvetví, avšak v čase SODB 2011 ešte 114 osôb stále pracovalo v primárnom sektore, t.j. 18,78% ekonomicky aktívneho obyvateľstva pracovalo v poľnohospodárstve a súvisiacich službách (celkový počet EA k SODB 2011 bol 607). Priemyselná výroba bezprostredného okolia obce zažila veľmi ťažké chvíle v období transformácie (tvorba nových pracovných miest v tomto odvetví v obvode/okrese Komárno je ešte stále nízka), avšak blízkosť maďarského priemyselného priestoru – v meste Komárom – umožnila umiestnenie uvoľňujúcej priemyselnej pracovnej sily.

Školské vzdelanie je výrazom kultúrnej vyspelosti každej spoločnosti. Je jedným z činiteľov ovplyvňujúcich životnú úroveň a podmieňujúcich úspešný rozvoj národného hospodárstva vo všetkých jeho oblastiach.

Tab. č. 22: Bývajúce obyvateľstvo podľa pohlavia a podľa najvyššieho skončeného stupňa školského vzdelania

Najvyššie dosiahnuté vzdelanie		Muži	Ženy	Spolu
Základné		388	685	1 073
Učňovské (bez maturity)		436	193	629
Stredné odborné (bez maturity)		199	137	336
Úplné stredné učňovské (s maturitou)		67	45	112
Úplné stredné odborné (s maturitou)		249	322	571
Úplné stredné všeobecné		36	82	118
Vyššie odborné vzdelanie		20	20	40
Vysokoškolské bakalárske		14	30	44
Vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské		70	83	153
Vysokoškolské doktorandské		1	5	6
Študijný odbor	prírodné vedy	4	8	12
	technické vedy a náuky I (baníctvo, hutníctvo,	20	10	30
	technické vedy a náuky II (textilná v., sprac. kože, dreva, plastov, v. hud. nástrojov, archit., staveb., dopr., pošty, telekom., automatiz., špec. odb.)	6	8	14
	poľnohospodársko-lesnícke a veterinárne vedy a náuky	14	4	18
	zdravotníctvo	4	2	6

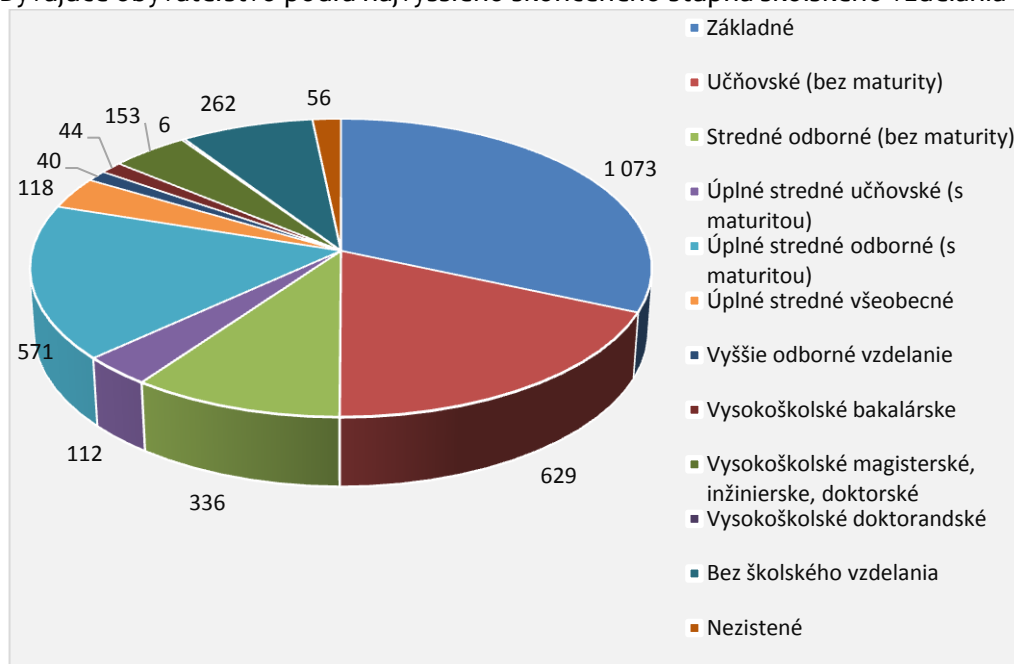
spoločenské vedy, náuky a služby I (filozof., ekon., polit. a práv. vedy, ekonomika a manaž., obchod a služby, SŠ- OA, HA, praktická š., učeb. odb.)	20	34	54
spoločenské vedy, náuky a služby II	11	48	59
vojenské a bezpečnostné vedy a náuky	1	0	1
nezistený	5	4	9
Bez školského vzdelania	79	309	262
Nezistené	15	42	56
Úhrn	553	1 831	1 920

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Z hľadiska vzdelanosti obyvateľstva vykazuje obec (ako aj celý obvod/okres Komárno) veľmi nízku vzdelanostnú úroveň. Nízka vzdelanostná úroveň obyvateľstva je dôsledkom viacerých faktorov: malá mobilita obyvateľstva obce vplyvom jazykovej bariéry (tak v súčasnosti, ako aj v minulosti – jazyková uzavretosť komunity je typickou črtou záujmového územia), rurálny charakter územia (čo sa všeobecne vyznačuje podpriemernou vzdelanostnou štruktúrou, študovanie nie je rodinným príkladom), neúplný školský systém pre obyvateľov maďarskej národnosti, nepriaznivá veková štruktúra obyvateľstva obce (vysoký podiel osôb v poproduktívnom veku, ktorí majú väčšinou len základné vzdelanie).

V štruktúre školského vzdelania na úrovni obce a Slovenska sú extrémne veľké rozdiely. Index vzdelanosti obyvateľov obce Marcelová nedosahuje ani polovicu celoštátneho priemeru.

Bývajúce obyvateľstvo podľa najvyššieho skončeného stupňa školského vzdelania

Zdroj: Vlastné spracovanie, ŠÚ SR SODB 2011

Potreby našej ekonomiky a štruktúrne zmeny v technike, technológii a medzi odvetviami vyvolali analogické zmeny v sociálnej štruktúre ekonomicky aktívneho obyvateľstva.

Tab. č. 23: Bývajúce obyvateľstvo ekonomicky aktívne podľa postavenia v zamestnaní a pohlavia

Obec	Postavenie v zamestnaní						Ekonomicky aktívny spolu
	zamestnanci	podnikatelia		členovia	Vypomáhajúci (neplatení)	ostatní a nezistení	
		so	bez				

		zamestnanca mi	zamestnancov	družstiev	členovia domácností v rodinných podnikoch		
Muži	673	49	125	4	1	233	1085
Ženy	624	14	37	9	5	219	908
Spolu	1 297	63	162	13	6	452	1 993
v %	65,1	3,2	8,1	0,7	0,3	22,7	100,0

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Od roku 2000 vzrástol podiel podnikateľov, avšak sa znížil podiel družstevných poľnohospodárov.

Podnikateľská aktivita v obci (ako aj v jej mikropriestore) je na priemernej úrovni – 8,1% ekonomicky aktívneho obyv. vykonáva podnikateľskú aktivitu bez zamestnanca a 3,2% ekonomicky aktívneho obyv. je podnikateľom so zamestnancami (celoslovenský priemer prvého ukazovateľa je 9,6%, celoslovenský priemer druhého ukazovateľa je 2,7%). Relatívne vysoký podiel podnikateľov na celkovom počte ekonomicky aktívneho obyvateľstva zdôvodňuje hlavne nedostatok pracovných možností v obci (i v jej mikropriestore) - veľa ľudí sa začalo podnikat' z núdze.

Podiel zamestnancov na celkovom počte ekonomicky aktívneho obyvateľstva je 65,1%, kým celoslovenský priemer je 68,7%.

Nezamestnanosť

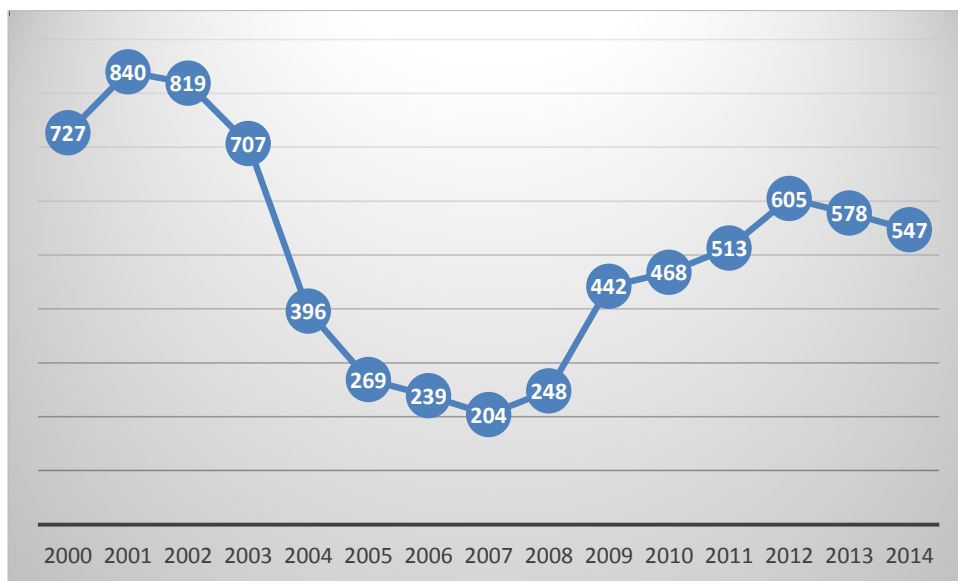
Najvýznamnejším ukazovateľom situácie na trhu práce je miera nezamestnanosti, ktorá je jedným zo základných kritérií pre klasifikovanie problémových regiónov. Sprievodným javom vysokej miery nezamestnanosti je sociálna a ekonomická ohrozenosť.

Ekonomická recesia, likvidácia veľkých zamestnávateľov a nízka reštrukturalizácia ekonomickej základne vyvolali aj v záujmovom regióne silný tlak na trh práce – miera nezamestnanosti v širšom okolí obce, v obvode/okrese Komárno je nad úrovňou celoštátneho priemeru.

V dôsledku globálnej krízy a krízy ekonomiky Slovenska úroveň miery nezamestnanosti v mikropriestore riešeného územia - v okrese Komárno narástol, v súčasnosti je nad celoštátnym priemerom 12,29%, aj nad priemerom za Nitriansky samosprávny kraj 11,21% – k 31.12.2014 bola miera evidovanej nezamestnanosti v okrese Komárno 15,48%.

K 31.12.2014 bolo v obci Marcelová 547 evidovaných nezamestnaných - z toho 263 žien.

Počet nezamestnaných v obci Marcelová v rokoch 2000-2014

Zdroj: ŠÚ SR 2015

Najväčšie problémy súčasného trhu práce sú vysoká miera nezamestnanosti ľudí vo veku nad 40 rokov a dlhodobá nezamestnanosť (nezamestnanosť trvajúca dlhšie ako 12 mesiacov).

Vzdelanostná štruktúra nezamestnaných odhaľuje, že najzraniteľnejšie sú skupiny s najnižšou kvalifikáciou a vzdelaním. Nízky stupeň vzdelania predstavuje hlavnú prekážku pri uplatnení sa na trhu práce. Vysoká nezamestnanosť osôb s nízkym vzdelaním svedčí o štrukturálnych zmenách v dopyte po práci a jeho orientácii na kvalifikovanú a kvalifikačne flexibilnú pracovnú silu.

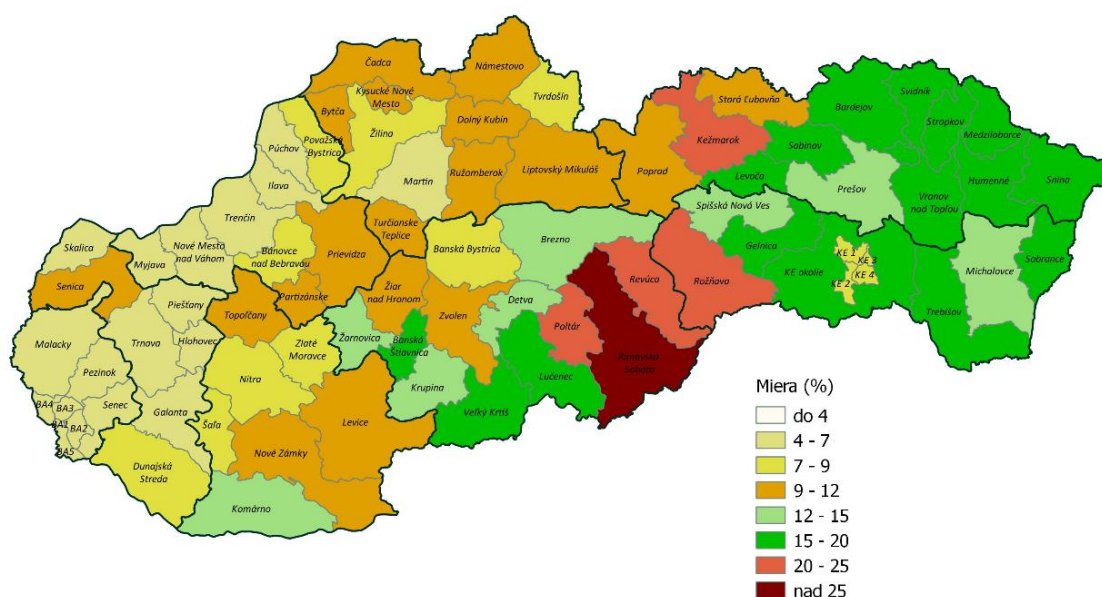
Tab. č. 24: Základné ukazovatele o evidovanej nezamestnanosti v okresoch Nitrianskeho kraja k 30. 11. 2015

Územie	Ekonomicky aktívne obyvateľstvo	Uchádzači o zamest. spolu	v tom				Miera evidovanej nezamestnanosti (%)
			disponibilný počet uchádzačov o zamestnanie	vzdelávanie a príprava pre trh práce	dočasná prac. neschopnosť a OČR	absolventská prax	
Slovenská republika	2 697 064	337 031	290 512	1 257	25 912	3 390	10,77
z toho							
Nitriansky kraj	349 874	39 319	34 503	103	3 399	355	9,86
v tom							
Komárno	54 517	8 284	7 332	30	654	72	13,45
Levice	56 086	7 152	6 087	3	811	42	10,85
Nitra	82 628	6 714	6 062	23	497	53	7,34
Nové Zámky	71 433	8 379	7 359	12	674	79	10,30
Šaľa	26 374	2 519	2 191	8	233	20	8,31
Topoľčany	38 164	4 249	3 668	23	349	76	9,61

Zlaté Moravce	20 672	2 022	1 804	4	181	13	8,73
---------------	--------	-------	-------	---	-----	----	------

Zdroj: ŠÚ SR, 2015

Miera evidovanej nezamestnanosti v okresoch SR k 30.11.2015

Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava

Miera evidovanej nezamestnanosti vypočítaná na základe výberových zisťovaní ŠÚ SR a priemerného počtu uchádzačov o zamestnanie v roku 2014. Algoritmus výpočtu stanovila MPSVR SR.

Mzdy

Jedným z najdôležitejších ukazovateľov vyspelosti regiónov je cena práce. Cena práce je nemotivačným faktorom z pozície zamestnávateľa, ak je jej rast rýchlejší než rast produktivity práce. Úroveň priemernej nominálnej mesačnej mzdy v okrese/obvode Komárno dosahuje len 77,02% celoštátneho ukazovateľa.

Tab. č. 25: Zamestnané osoby a priemerné mesačné mzdy podľa krajov za rok 2014

Územie	priemerná nominálna mesačná mzda (v eurách)	
	skutočnosť v sledov. období	index rovn. obdobia m.r. = 100
Bratislavský kraj	1 260	107,3
Trnavský kraj	905	105,0
Trenčiansky kraj	875	104,9

Nitriansky kraj	836	105,1
Žilinský kraj	890	104,0
Banskobystrický kraj	833	105,0
Prešovský kraj	769	104,9
Košický kraj	924	103,9

Zdroj: ŠÚ SR, 2015

Tab. Č. 26: Zamestnané osoby a priemerné mesačné mzdy na rôznych regionálnych úrovniach za rok 2014

Územie	priemerná nominálna mesačná mzda (v eurách)	
	skutočnosť v sledov. období	index rovn. obdobie m.r. = 100
Spolu SR	992	105,7
z toho		
Nitriansky kraj	836	105,1
v tom okres		
Komárno	764	105,2
Levice	860	110,2
Nitra	885	104,0
Nové Zámky	778	103,5
Šaľa	931	107,3
Topoľčany	755	103,1
Zlaté Moravce	807	102,4

Zdroj: ŠÚ SR, 2015

V roku 2014 priemerná mzda v obvode/okrese Komárno bola 764 EUR – pričom priemerná mesačná mzda v SR bola 992 EUR (v Nitrianskom kraji bola 836 EUR). Nízka úroveň nominálnej mzdy v záujmovom regióne - priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca v okrese Komárno bola nižšia o 228 EUR ako priemer v SR - je odrazom faktorov, ako nemoderná štruktúra hospodárstva (v regióne dominuje poľnohospodárstvo), nízka kvalifikačná štruktúra obyvateľov regiónu a nedostatok pracovných možností.

Ludia ohrození rizikom sociálneho vylúčenia

Najpočetnejšou skupinou ľudí ohrozených rizikom sociálneho vylúčenia sú nezamestnaní. V najbližších rokoch bude potrebné sústrediť pozornosť aj na pracovnú silu vo vekových skupinách nad 40 rokov, ktorí sú ohrození rizikom sociálneho vylúčenia, lebo väčšinou majú nízku adaptabilitu na meniace sa požiadavky pracovného trhu a majú zväčša nevyhovujúcu kvalifikáciu, čoho dôsledok je ich nízka atraktivita pre zamestnávateľa (majú malú šancu uplatniť sa na trhu práce).

Ďalšou skupinou ľudí ohrozených rizikom sociálneho vylúčenia sú starší obyvatelia, ktorí sú poberateľmi starobných dôchodkov (výraznejšie vyššie vekové kategórie) a zdravotne, zmyslovo a duševne postihnutí občania. Títo občania sú v prevažnej miere poberateľmi invalidných dôchodkov.

Ďalšou významnou skupinou ľudí, ktorých možno zaradiť medzi ohrozených rizikom sociálneho vylúčenia, sú deti odkázané na pomoc cudzích a prípadne iné sociálne ohrozené skupiny obyvateľov.

V budúcom období možno predpokladať zvýšený záujem občanov o sociálne služby, keďže dochádza k starnutiu populácie, čo predstavuje celoeurópsky trend.

Domový a bytový fond, domácnosti

Úroveň bývania je jednou zo základných charakteristík životnej úrovne obyvateľstva. Jej vývoj úzko súvisí s rastom počtu obyvateľstva, jeho štruktúrou a rozmiestnením. Ovplyvňuje úroveň reprodukcie pracovných síl, pôsobí na celkový životný štýl obyvateľstva.

Jedným zo základných predpokladov na riešenie celkovej nepriaznivej situácie v regióne, ako sú nízka ekonomická aktivita obyvateľov a nepriaznivý demografický vývoj s priamym dopadom na jeho vekovú štruktúru, je vytváranie podmienok na bývanie.

V čase SODB 2011 v obci bolo 1 185 trvalo obývaných bytov. Na domovom fonde obce 81%-ný podiel mali rodinné domy (960 rodinných domov). Počet neobývaných bytov v obci bol veľmi vysoký, 116 rodinných domov bolo neobývaných, z ktorých iba 2 boli určené na rekreáciu. Veľká časť neobývaných bytov je určitou rezervou pre skvalitňovanie domového fondu, nakoľko po ich rekonštrukcii sa spravidla zvýši ich vybavenosť.

Od 2011 došlo k pozitívnym zmenám v počte a štruktúre domového fondu: v období 2011-2014 bolo vybudovaných 15 rodinných domov a 8 nájomných bytov v 1 bytovom dome.

Tab. č. 27: Vývoj počtu postavených rod. domov v období 2000-2014

Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet postavených rodinných domov	7	5	8	3	4	1	2	1	2	2	1	5	2	3	5
Počet postavených bytových domov/bytov	0	0	0	1/14	0	1/8	1/8	1/14	1/9	0	0	1/8	0	0	0

Zdroj: Obecný úrad, 2015

Tab. č. 28: Trvale obývané byty podľa obdobia výstavby

Obdobie výstavby	Marcelová
pred r. 1919	20
1919 - 1945	80
1946 - 1960	260
1961 - 1970	316
1971 - 1980	226
1981 - 1990	150
1991 - 2000	42
2001 - 2005	30
2006 a neskôr	22
Nezistené	150
Spolu	1 296

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Bývanie a jeho úroveň patria k dôležitým aspektom celkových životných podmienok obyvateľstva. Byt neplní iba materiálnu funkciu prirodzených potrieb rodiny ako základnej jednotky spoločnosti, ale zároveň je výraznou zložkou kultúrneho štandardu obyvateľstva a v nemalej miere aktívne pôsobí na regeneráciu ľudí.

Na celkovú úroveň bývania pôsobí predovšetkým počet obyvateľov bývajúcich v bytoch a domácnostiach, čo je však popri celkovom počte bytov a ich vybavení podmienené demografickou skladbou obyvateľstva a domácností.

Vo všetkých základných ukazovateľoch úrovne bývania došlo za obdobie 1991-2001 k pozitívnemu vývoju.

Tab. č. 29: Vybrané charakteristiky domácností podľa typu

Typ súkromnej domácnosti	
Nerodinné domácnosti	271
Domácnosti, ktoré tvorí jedna rodina	664
Domácnosti pozostávajúce z dvoch a viac rodín	260
Spolu	1 195

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Pri sčítaní ľudu v roku 2011 bolo v obci 1 195 cenзовých domácností. Vývoj počtu cenзовých domácností ovplyvnil predovšetkým zvyšovanie životnej úrovne obyvateľstva, ale aj rast počtu ovdovených ako aj rozvodov.

Tab. č. 30: Domácnosti podľa veľkosti

Veľkosť súkromnej domácnosti	
1 osoba	235
2 osoby	252
3 osoby	263
4 osoby	269
5 osôb	102
6 osôb a viac	74

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Ďalším dôležitým ukazovateľom bývania rodín je spoločné bývanie domácností. Napriek tomu, že v mnohých prípadoch ide o vzájomne želané spolužitie (tzv. viacgeneračné rodiny), spoločné bývanie je väčšinou dôsledkom nevyriešeného bytového problému. Dotýka sa to predovšetkým mladých rodín.

Úroveň bývania a jej vzťah k úrovni vybavenia bytu a jeho zariadenia do bytovej kategórie nie je taký jednoznačný ako v predchádzajúcich prípadoch.

Spoločne hospodáriace domácnosti tvoria osoby spoločne bývajúce a spoločne hospodáriace. Na rozdiel od cenзовých domácností, u ktorých hlavným a rozhodujúcim kritériom je rodinný zväzok, základom hospodáriacich domácností je prehlásenie ich členov, že hospodária spoločne. Vývoj počtu cenзовých domácností ovplyvnil predovšetkým zvyšovanie životnej úrovne obyvateľstva, ale aj rast počtu ovdovených ako aj rozvodov.

Na celkovom počte cenзовých domácností podiel úplných domácností, v ktorých bývajú spolu obidvaja rodičia buď sami alebo so svojimi deťmi, bol prevládajúcim typom domácností. V poslednom desaťročí došlo k nárastu počtu neúplných rodín, najmä v dôsledku stúpajúcej rozvodovosti, čo je nepriaznivým javom z hľadiska ďalšej reprodukcie populácie.

Tab. č. 31: Základné charakteristiky domového a bytového fondu

Typ obydli

Obývané byty	1 165
Iné obytné jednotky	0
Kolektívne obydlia	1
Nezistené	19
Spolu	1 185

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Tab. č. 32: Základné charakteristiky domového a bytového fondu

Obývané byty podľa celkovej podlahovej plochy	
< 40	123
40 – 80	582
81 – 100	225
100 +	254
Spolu	1 184
Obytné miestnosti	
1 obytná miestnosť	42
2 obytné miestnosti	124
3 obytné miestnosti	371
4 obytné miestnosti	304
5 a viac obytných miestností	343
Spolu obývané	1 184
Neobývané	116
Nezistenou obývanosťou	18
Spolu	1 318

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Celkový charakter životnej úrovne obyvateľstva sa prejavuje rastom hmotnej spotreby obyvateľstva a jej kvality. Konkrétnym prejavom toho je vysoká vybavenosť domácností predmetmi dlhodobej spotreby.

Technická infraštruktúra

Rozvoj infraštruktúry je jedným zo základných predpokladov rozvoja každého regiónu i obce a výrazne ovplyvňuje hospodársky potenciál, spôsob života a životnú úroveň obyvateľstva.

Dopravná infraštruktúra

Kvalitná dopravná infraštruktúra a dobrá dopravná dostupnosť sú základné predpoklady rozvoja obce, ktoré významne ovplyvňujú jej hospodársky potenciál, spôsob života i životnú úroveň jej obyvateľov. Veľký význam dopravy je daný jej podstatným vplyvom na efektivitu dovozu vstupov do územia a vývozu výstupov výroby z daného územia.

Záujmové územie sa nachádza v blízkosti križovatiek viacerých ciest európskeho významu, čo v budúcnosti môže znamenať silný rozvojový impulz pre daný región.

V blízkosti riešeného územia prechádzajú významné európske dopravné ťahy:

- európsky multimodálny koridor č. VII (vodná cesta Dunaj),
- európsky multimodálny koridor č. IV (Berlín/Norimberg – Praha – Kúty – Bratislava – Nové Zámky / Komárno – Štúrovo – MR lokalizovaný pre trate železničnej a kombinovanej dopravy).

Obec má relatívne dobrú dopravnú polohu aj vo vzťahu k diaľničnému systému Európy: 45 km južne od obce, na území Maďarskej republiky prechádza diaľnica E75.

Tieto dopravné koridory patria medzi najvýznamnejšie komunikačné osi v Európe. V budúcnosti teda nevyhnutnou úlohou bude využiť prítomnosť hore uvedených európskych komunikačných systémov (bude potrebné zlepšiť infraštruktúrne prepojenia na hore uvedené európske multimodálne koridory).

Cestná infraštruktúra

Najvýznamnejším cestným ťahom prechádzajúcim v blízkosti riešeného územia je cesta I. triedy I/64. Tento ťah v ďalekom výhľade môže byť v zmysle vládou schváleného „Projektu výstavby diaľnic a rýchlostných ciest“ v úseku Nitra – Nové Zámky – Komárno – hranica SR/MR prehodnotený a zaradený do siete rýchlostných ciest – Konceptia územného rozvoja Slovenska 2001 navrhuje ako výhľadový rýchlostný cestný ťah siete TINA prepojenie križovatky diaľnice D1 Hlohovec – Nitra – Nové Zámky – Komárno – št. hranica MR – Komárom – diaľnica M1.

Miestne komunikácie majú bezprašnú povrchovú úpravu (všetky miestne komunikácie majú spevnený povrch) a rôzne šírkové a smerové usporiadanie. Medzi cestou a oploteniami rodinných domov sú úzke pásy zelene a stromov. Pre bezpečnosť cestnej premávky je potrebné ďalej rozvíjať miestny systém chodníkov, ako aj skvalitniť miestne komunikácie. V strednodobom horizonte je potrebná rozsiahla rekonštrukcia miestnych komunikácií.

V perspektíve dopravnú polohu záujmového územia kladne ovplyvní aj výstavba plánovanej rýchlostnej komunikácie R7 (Bratislava – Dunajská Streda – Nové Zámky – Lučenec).

Železničná doprava

Obec Marcelová nie je priamo napojená na európsky železničný systém. Najbližšia železničná stanica je vzdialená na 7 km od obce, nachádza sa v obci Chotín na trati č. 135 Nové Zámky – Komárno – Komárom (MR). Trať č. 135 je elektrifikovaná.

Železničná doprava

Obec Marcelová nie je priamo napojená na európsky železničný systém, najbližšia železničná stanica je v obci Bodza (2 km) na trati č. 135 (Bratislava-Dunajská Streda-Komárno).

Hromadná doprava

Integrovaný regionálny systém hromadnej dopravy zabezpečuje organizáciu a prepojenie hlavných zložiek hromadnej cestnej dopravy v hlavných smeroch pohybu cestujúcich, ktorými pre riešené územie sú:

- cesty do obvodného/okresného centra Komárno (17 km),
- cesty do najväčšieho nadregionálneho centra v riešenom regióne Nové Zámky (31 km),
- cesty do regionálneho uzla Štúrovo (50 km),
- cesty do krajského centra Nitra (69 km) na linke Komárno-Nové Zámky-Šurany-Nitra,
- cesty do hlavného mesta Bratislava (120 km) na linke Štúrovo-Komárno-Veľký Meder-Dunajská Streda-Bratislava.

Najväčší podiel na hromadnej preprave osôb do zamestnania, škôl, úradov a za nákupmi má autobusová preprava prostredníctvom prímestských liniek, ktoré zabezpečuje ARRIVA Nové Zámky a.s..

Ostatné druhy dopravy

Konfigurácia terénu, rozmiestnenie funkcií bývania, vybavenosti, práce, rekreácie a relatívne málo frekventovaný charakter dopravy v sídle dávajú predpoklady k významnejšiemu

postaveniu bicyklovej dopravy ako jedného zo základných vnútrošídlných dopravných systémov a ekologicky najefektívnejšieho druhu dopravy.

V blízkosti riešeného územia prechádza najdôležitejšia cyklistická trasa na Slovensku, Dunajská cykloturistická cesta, ktorá má veľký medzinárodný význam.

Stav technickej infraštruktúry

Infraštruktúra	Ukazovateľ	Súčasný stav	Budúci stav
Pošta	áno/nie	áno	áno
Káblková televízia	áno/nie	nie	nie
Verejný vodovod	pokrytie v %	100%	100%
Vlastný zdroj pitnej vody	áno/nie	nie	nie
Verejná kanalizácia dažďová	pokrytie v %	15%	97%
Kanalizačná sieť pripojená na ČOV	pokrytie v %	3%	85%
Rozvodná sieť plynu	pokrytie v %	100%	100%
Pripojenie na sieť internet	ISDN	0%	100%
Verejný internet	áno/nie	nie	áno
Verejný prístupový bod	áno/nie	nie	áno
Internetová kaviareň	áno/nie	nie	áno
Počet počítačov pre verejný prístup do siete internetu	počet	0	2
Pokrytie signálom Orange	%	100%	100%
Pokrytie signálom Telekom	%	70%	100%
Pokrytie signálom O ₂	%	30%	100%
Verejné studne	počet	1	1
Pramene pitnej vody	počet/výdatnosť	0	0
Vodojemy	počet/objem	1	1
Priemyselná zóna poľnohospodárska	počet firiem	7	9
Priemyselná zóna skladové hospodárstvo	skladová plocha v m ²	nie	nie
Skládka TKO	áno/nie	nie	áno
Separovaný zber	áno/nie	áno	áno
Zberný dvor pre separovaný zber	áno/nie	áno	áno
Kompostovisko	áno/nie	áno	áno
Cintorín	počet	2	2
Dom smútku	počet	2	2

Zásobovanie pitnou a úžitkovou vodou

Obec má vybudovaný verejný vodovod a miestny vodný zdroj. Stav vodovodnej siete umožňuje väčšine obyvateľov obce, ako aj organizáciám a podnikateľom napojiť sa na pitnú vodu z verejného vodovodu. Od marca 2007 je obec zásobovaná kvalitnou pitnou vodou z vodného zdroja v Komárne.

Poľnohospodárske výrobné areály majú vlastné zdroje vody, ktoré kapacitne pokrývajú potrebu pre živočíšnu výrobu a prevádzku.

Kanalizácia a čistenie odpadovej vody

Verejná kanalizačná sieť je v obci vybudovaná len čiastočne (realizovaná je len I. etapa), avšak obec má čistiareň odpadových vôd (ČOV spoločnú so susednou obcou Chotín). Vo väčšine domácností odpadové vody sú odvádzané do žump a septikov, čo sa potom vyváža na ČOV.

Dažďové vody z komunikácií, z nehnuteľností a zo spevnených plôch sú odvádzané jestvujúcimi prúcestnými odvodňovacími rigolmi. V strednodobom horizonte je potrebné realizovať výrazne zvýšenie prietoknosti jestvujúcich priekop a kanálov ich úpravou a obnovou, takto zabrániť povodňam.

Zásobovanie elektrickou energiou, verejné osvetlenie

V súčasnosti obec je zásobovaná elektrickou energiou na dobrej úrovni, výkon transformátorov vyhovuje súčasným požiadavkám obce. Verejné osvetlenie je riešené inštalovaním výbojkových svietidiel na jestvujúcich elektrických betónových stĺpoch, staré svietidlá (o intenzite 125 W, 250 W) sú priebežne vymieňané za nové, úspornejšie.

Zásobovanie plynom

Obec je plno plynofikovaná. Zemný plyn je v prevažnej miere využívaný na vykurovanie, prípravu teplej vody a varenie. V prípade výstavby nových rodinných domov, objektov občianskej vybavenosti je možnosť predĺženia plynových rozvodov k týmto objektom.

Telekomunikácie

Rozvoj telekomunikácií za posledné desaťročie zaznamenal výrazný kvantitatívny i kvalitatívny rast, predstihujúci mnohonásobne rozvoj ostatných odvetví technickej infraštruktúry. Je to jednak prestavbou a rekonštrukciou pevnej telefónnej siete a ústrední, ale hlavne rozvojom mobilných telefónnych systémov a ich plošného uplatnenia a rozvojom internetovej siete.

Obec má dobré GSM pokrytie od všetkých mobilných operátorov: Orange a.s., T-Mobile a.s. a Telefonica O2 a.s.. V obci je dostupný aj širokopásmový internet (od viacerých poskytovateľov).

Obecný rozhlas

Ústredňa obecného rozhlasu v obci Marcelová je umiestnená v samostatnom priestore obecného úradu. Rozvody obecného rozhlasu sú vzdušné, čiastočne vedené na betónových stĺpoch elektrického rozvodu, čiastočne sú rozvody vedené aj na drevených stĺpoch slaboprúdových telekomunikačných rozvodov. Amplióny obecného rozhlasu sú umiestnené na najfrekventovanejších miestach obce a pri hlavných komunikáciách. Amplióny a rozvody obecného rozhlasu si vyžadujú v budúcnosti celkovú rekonštrukciu.

Elektronická siréna

Pre potrebu varovania obyvateľstva a vyrozumienia osôb v prípade nepredvídaných okolností je umiestnená na obecnom kultúrnom dome elektronická siréna a je ovládaná miestne z obecného úradu. Ovládanie je možné aj centrálné z obvodného/okresného mesta Komárno.

Hospodársko-ekonomický potenciál obce

Ekonomický potenciál obce je nižší ako priemer Slovenska (čo naznačovali aj ukazovatele, ako priemerná mesačná nominálna mzda a vzdelanostná štruktúra pracovnej sily v predchádzajúcich kapitolách), avšak vplyvom rozvoja cestovného ruchu sa môže stať veľmi prosperujúcim vidieckym sídlom.

Širší priestor obce – obvod/okres Komárno – patrí do kategórie priemyselnopol'nohospodárskych regiónov SR. Z pohľadu makroekonomickej štruktúry rozhodujúce postavenie majú poľnohospodárstvo, potravinársky a elektrotechnický priemysel - odvetvia nenáročné na kvalifikačnú úroveň pracovnej sily.

Pol'nohospodárstvo

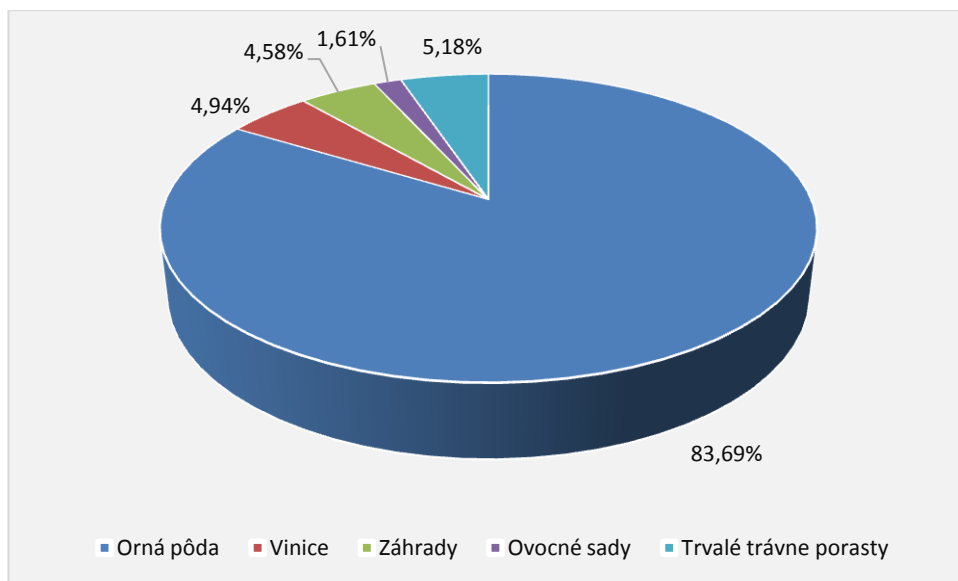
Pol'nohospodárstvo je najrozšírenejšou aktivitou v záujmovom území. Celková výmera poľnohospodárskeho pôdneho fondu v obci je 2 725,9 ha, čo predstavuje 76,25% z jej celkovej výmery. O intenzívnej poľnohospodárskej výrobe svedčí aj vysoký podiel poľnohospodárskej pôdy využívannej ako orná pôda – 83,69%.

Tab. č. 33: Štruktúra poľnohospodárskeho pôdneho fondu v obci (v m²)

Obec	Celková výmera	Pol'nohospodárska pôda	Orná pôda	Chmeľnice	Vinice	Záhrady	Ovocné sady	Trvalé trávne porasty
Marcelová	35 749 751	27 259 437	22 814 354	0	1 347 813	1 247 613	438 351	1 411 306

Zdroj: ŠÚ SR, 2015

Štruktúra využitia poľnohospodárskej pôdy

Zdroj: Vlastné spracovanie, ŠÚ SR 2015

V transformačnom procese novozaložené subjekty uprednostnili v podmienkach vysokej rizikovosti poľnohospodárskej výroby najmä právne formy s nižšou mierou osobnej zodpovednosti za záväzky podniku, väčšina účastníkov poľnohospodárskej produkcie mikropriestoru obce je aktívna v právnej forme spol. s r.o..

Najvýznamnejším agropodnikom riešeného územia je SUPRO Marcelová a.s., podnik zaoberajúci sa komplexnými výrobnými procesmi v rastlinnej výrobe.

Rastlinná produkcia je výrazne ovplyvňovaná produkčným potenciálom pôd. Záujmový región patrí do vysokoprodukčnej poľnohospodárskej oblasti Slovenska, dobré prírodné a klimatické podmienky územia vytvorili predpoklady pre pestovanie všetkých poľnohospodárskych plodín Slovenska.

Rastlinná výroba regiónu obce sa zameriava prevažne na výrobu obilnín (najviac sa pestujú pšenica ozimná a jarná, sladovnícky jačmeň, kukurica na siláž a krmivo), ktoré zaberajú plochu tradične viac ako 2/3 ornej pôdy. Ďalšími významnými komoditami sú olejniny (repka olejná, slnečnica), cukrová repa a ďateliny. K významným plodinám regiónu, pestovaným aj na ornej pôde aj v záhradách, patria zeleniny. Najviac sa pestujú uhorky, paprika, paradajky a kapusta. Pestovanie zelenín prebieha sčasti vo fóliovníkoch.

Pre obec Marcelová je špecifické pestovanie vínnej révy. Výmera viníc predstavuje 3,8% rozlohy územia obce. Vo výrobe vína – a v predaji vo veľkom množstve – v obci najvýznamnejšiu podnikateľskú aktivitu vyvíja Marvin Marcelová s.r.o..

Mnohí občania obce vlastnia vinohrady s chalupou alebo pivnicou. Väčšina týchto občanov pestuje hrozno len pre vlastnú rodinu (pre vlastnú konzumáciu a výrobu vína pre seba), nie na predaj. Pri pestovaní viniča hroznorodého najväčšie zastúpenie majú odrody veltlín zelený, silvánske zelené, rizling rýnsky a vlašský, svätovavrinské a iné. Okrem týchto muštových odrôd sa pestujú i stolové (muškát ottonel, irsai oliver).

Živočíšna výroba je druhou základnou časťou poľnohospodárskej výroby, ktorej prvoradou úlohou je produkcia živočíšnych výrobkov pre spotrebu obyvateľstva, ako aj poskytovanie ďalších surovín pre priemyselnú výrobu. Nosným programom živočíšnej výroby záujmového územia bol v minulosti chov ošípaných, avšak v súčasnosti ich stav výrazne poklesol (prevažná väčšina stajní je prázdna), bývalé poľnohospodárske areály predstavujú veľký potenciál na rozvoj výrobnopodnikateľských aktivít, ktoré nie sú povolené v zastavanom území obce. V obci (ako i v jej mikropriestore) tradične veľký význam má chov ošípaných a hydiny v prídomových hospodárstvach. Chov hydiny v prídomových hospodárstvach je orientovaný hlavne na sliepky a na produkciu vajec.

Všetky opatrenia v rastlinnej a živočíšnej výrobe sa musia smerovať k tomu, aby sa dosiahla primeraná rentabilita výroby, za dodržania pravidiel ochrany vôd, pôdy a ovzdušia. Z ekologického hľadiska je dôležité podstatné obmedzenie používania anorganických hnojív a chemických prípravkov na ochranu rastlín. V rastlinnej výrobe sa i do budúcnosti predpokladá zachovanie jej intenzity s podmienkou udržiavania ekologickej stability poľnohospodárskej krajiny.

Obec (ako aj jej mikropriestor) poskytuje výborné možnosti pre poľovníkov prakticky na celom svojom území, kde vďaka ochrane a cielavedomej starostlivosti žije široká škála poľovnej zveri (srnec, zajac, bažant).

Priemysel

Rozvoj priemyslu v mikropriestore obce (v okrese/obvode Komárno) je v podstate spojený s realizáciou programu industrializácie zo 60-tych rokov, ktorého cieľom bolo vybudovanie priemyselnej základne v dovtedy ekonomicky slabo rozvinutých a prevažne poľnohospodársky orientovaných oblastiach. Okrem spoločensko-politických faktorov sa v lokalizácii priemyslu v danom regióne uplatnili aj ďalšie faktory, a to hlavne dostatok pracovnej sily a čiastočne ekonomicko-geografická poloha.

Z ostatných priemyselných odvetví obce vyniká ťažobný priemysel – ťažba piesku, strojársky priemysel – výroba lodí, laminátových člnov, potravinársky priemysel – výroba prvotriednych odrodových ovocných destilátov, výroba pekárenských výrobkov, cukrárenská výroba, atď. Ďalšie priemyselné odvetvia zastupujú predovšetkým samostatne zárobkovo činné osoby so svojimi domácimi aktivitami, ako stolárstvo, zámočníctvo, výroba drevených predmetov atď.

Medzi základné ciele obce z hľadiska riešenia rozvoja priemyselnej výroby patrí vytvorenie podmienok pre rozvoj hospodárskych aktivít obce, pre tvorbu nových pracovných príležitostí a rozvoj zamestnanosti na území obce, predovšetkým pre miestne pracovné sily.

Trhové služby, maloobchod

Škála poskytovaných trhových služieb v obci je veľmi úzka a aj tie sa vo väčšine prípadov rozvíjajú na základe živnostenských oprávnení a v prevažnej miere v priestoroch rodinných domov (prípadne vo vyčlenených priestoroch pre tento účel).

V obci sa nachádzajú služby, ako: sprostredkovateľská činnosť v oblasti obchodu a služieb, pohostinské služby, výroba hotových jedál pre výdajne, obchodná činnosť s ovocím, zeleninou a kvetmi, kaderníctvo, kozmetika, masérské služby, reklamná a propagačná činnosť, projektovanie stavieb a inžinierska činnosť, poskytovanie služieb pre poľnohospodársku rastlinnú výrobu, oprava a údržba poľnohospodárskych strojov, dopravných prostriedkov, zariadení a náhradných dielov k nim, prenájom poľnohospodárskych strojov a zariadení, cestná nákladná doprava, spracovanie dreva a piliarska výroba, atď..

Záverečnú časť pohybu materiálnych produktov na ich ceste od výroby k spotrebe zabezpečuje maloobchod, ktorého cieľom je predaj vyrobených tovarov spotrebiteľom. Obchodné zariadenia sa nachádzajú v centrálnej časti obce, ale sú rozložené aj vo viacerých samostatných, poprípade združených objektoch v obytnej zástavbe rodinných domoch v rámci súkromného podnikania.

Sieť maloobchodných predajní predstavuje 10 predajní potravín, 1 predajňa súčiastok a príslušenstva pre motorové vozidlá, 1 predajňa stavebného a železného tovaru atď..

Priemerný obrat maloobchodov na jedného obyvateľa je nižší než celoslovenský priemer, čo je dôvodom nízkych finančných príjmov tunajšieho obyvateľstva.

Poštový úrad sa nachádza v centre obce. Zariadenia peňažných služieb v obci (okrem Poštovej banky a.s. na miestnom poštovom úrade) predstavujú pobočky bánk VÚB a.s.

a Slovenská sporiteľňa a.s..Priemerný obrat maloobchodov na jedného obyvateľa je nižší než celoslovenský priemer, čo je dôvodom nízkych finančných príjmov tunajšieho obyvateľstva.

Zariadenia peňažných služieb sa v obci nenachádzajú okrem Poštovej banky a.s. – Poštový úrad sa nachádza v centre obce v budove obecného úradu.

Podnikateľská aktivita

K 31.12.2014 v obci bolo 266 aktívnych ekonomických subjektov. Z celkového počtu podnikateľských subjektov v obci vyše 75,94% tvorili fyzické osoby. Podnikateľská aktivita vyjadrená podielom fyzických a právnických osôb na celkovom počte obyvateľstva je relatívne dobrá. Rozhodujúca väčšina podnikateľov vyvíja svoju činnosť v službách.

Z pohľadu zamestnanosti efektívna by bola podpora aktivít vykonávaných fyzickými osobami v rámci živnostenského podnikania.

Tab. č. 34: Vývoj počtu fyzických osôb - podnikateľov v obci v období 2004-2014

2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
194	185	203	222	243	234	233	233	218	205	202

Zdroj: ŠÚ SR, 2015

Tab. č. 35: Vývoj počtu fyzických osôb - živnostníkov v obci v období 2004-2014

2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
167	164	182	204	226	221	219	220	205	189	187

Zdroj: ŠÚ SR, 2015

Tab. č. 36: Vývoj počtu fyzických osôb – slobodné povolania v obci v období 2004-2014

2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
5	3	4	3	3	2	4	4	5	8	8

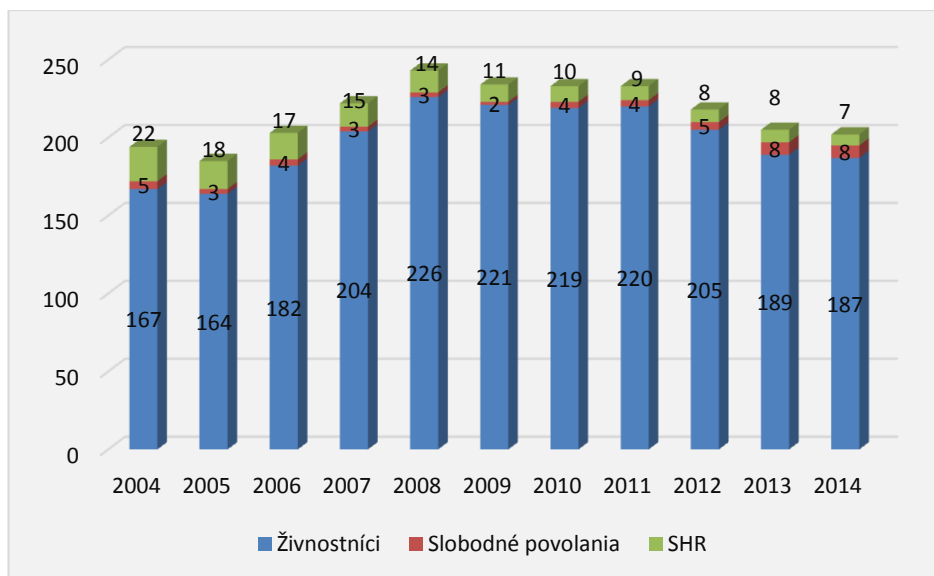
Zdroj: ŠÚ SR, 2015

Tab. č. 37: Vývoj počtu fyzických osôb - samostatne hospodáriacich roľníkov v obci v období 2004-2014

2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
22	18	17	15	14	11	10	9	8	8	7

Zdroj: ŠÚ SR, 2015

Vývoj počtu fyzických osôb v obci v období 2004 - 2014

Zdroj: Vlastné spracovanie, ŠÚ SR 2015

Tab. č. 38: Vývoj počtu právnických osôb ziskových v obci v období 2004-2014

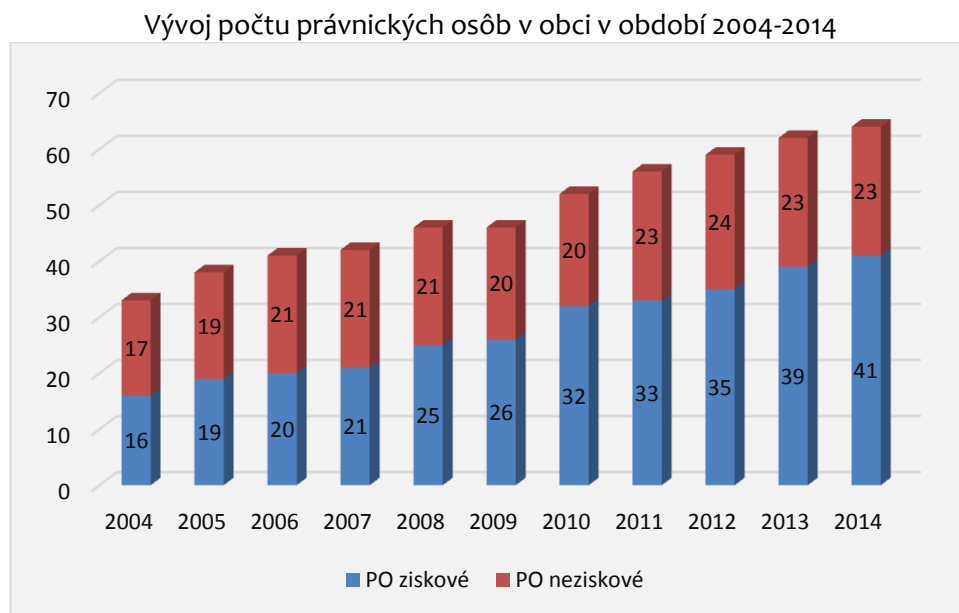
2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
16	19	20	21	25	26	32	33	35	39	41

Zdroj: ŠÚ SR, 2015

Tab. č. 39: Vývoj počtu právnických osôb neziskových v obci v období 2004-2014

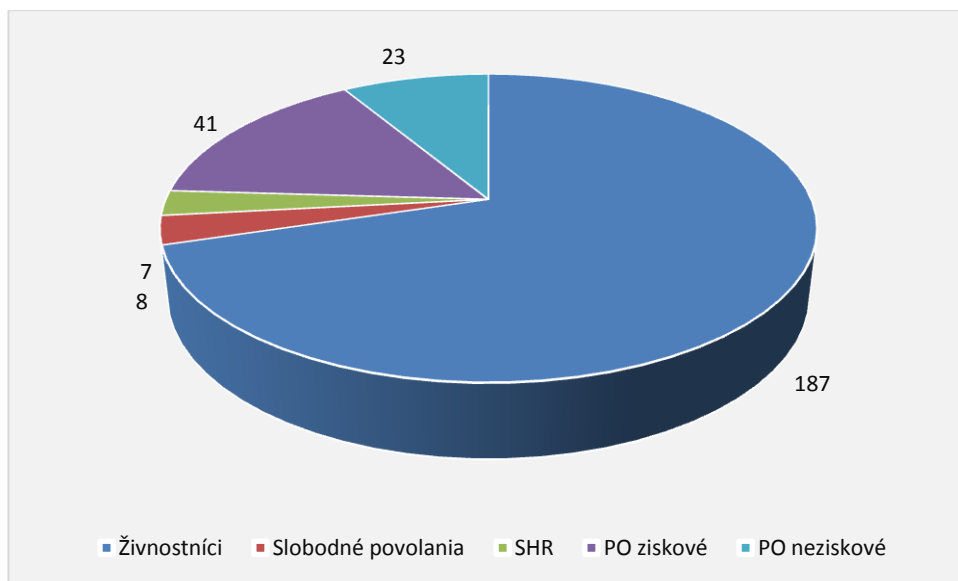
2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
17	19	21	21	21	20	20	23	24	23	23

Zdroj: ŠÚ SR, 2015

Zdroj: Vlastné spracovanie, ŠÚ SR 2015

Podnikateľské subjekty v obci v roku 2014

Zdroj: Vlastné spracovanie, ŠÚ SR 2015

Tab. č. 40: Zoznam podnikateľov subjektov s prevádzkou v obci Marcelová

Podnikateľské subjekty	
S prevádzkou v obci	
Home Sales s.r.o.	81102 Bratislava-Staré Mesto
DELUSSA, s.r.o.	81105 Bratislava-Staré Mesto
RWA SLOVAKIA, spol. s r.o.	82014 Bratislava-Ružinov
AIDAN, s. r. o.	83103 Bratislava-Nové Mesto
JUMP & FISH SK s.r.o.	83104 Bratislava-Nové Mesto
PAM spol. s r. o.	90025 Chorvátsky Grob
Pavol Blahovič	93013 Trhová Hradská
COOP Jednota Nové Zámky, spotrebné družstvo	94001 Nové Zámky
Dao Nguyen Van	94001 Nové Zámky
Ladislav Kováč	94001 Nové Zámky
Peter Kalina	94001 Nové Zámky
PRIVATEX - AGRO spoločnosť s ručením obmedzeným	94001 Nové Zámky
Tibor Polák - ZETILA	94001 Nové Zámky
Mária Szalaiová - TOPÁN SHOP	94342 Gbelce
C.M.D. Managemant, spol. s r.o.	94501 Komárno
ČEROZ SLOVENSKO s.r.o.	94501 Komárno
DANUBIUS spol. s r.o.	94501 Komárno
Eva Jalšovská - JALSO MARKET	94501 Komárno
Helena Jurčiová - SALÓN ROSA	94501 Komárno
Ing. Július Varga - SPECTRAL TRADE	94501 Komárno
Ing. Zoltán Bakura - Betta	94501 Komárno
Ján Tégláš - KOM-TRANS	94501 Komárno
KOMVaK - Vodárne a kanalizácie mesta Komárna, a.s.	94501 Komárno
Mária Seböková	94501 Komárno
Rodinné centrum Slunce n.o.	94501 Komárno
Štefan Kántor - EURO CAR CENTRUM	94501 Komárno
Valentín Tuloki - Autoškola Tuloki-Lýdia	94504 Komárno
Tichomír Brhlík - BRUTTI & FRUTTI	94601 Kameničná

Ladislav Pollák	94603 Kolárovo
Árpád Nagy - NEPP	94631 Chotín
Jana Vojačeková	94631 Chotín
Alexander Kajtár - KAMO	94632 Marcelová
Alexander Moravčík	94632 Marcelová
Alica Paulisová	94632 Marcelová
Alžbeta Cziborová - BETKA	94632 Marcelová
Alžbeta Kelková - BIANCA	94632 Marcelová
Alžbeta Kolarovská	94632 Marcelová
Alžbeta Stevliková	94632 Marcelová
Alžbeta Szabóová - GAERI	94632 Marcelová
Andrea Kálazdy - ANDI SALOON	94632 Marcelová
Andrea Sochová - Afrodité	94632 Marcelová
Anton Benkó	94632 Marcelová
Benjamin Keszeg - ANNBEN	94632 Marcelová
Bernadeta Andrušková - DEISY	94632 Marcelová
Boglárka Tóth	94632 Marcelová
Cecília Jankulárová - KAMÍLIA	94632 Marcelová
Edita Senkárová - výkup zeleniny	94632 Marcelová
Erika Cziborová - PATI	94632 Marcelová
Ernest Paulis	94632 Marcelová
Estera Farkasová	94632 Marcelová
Fruit Distillery Cooperation s.r.o.	94632 Marcelová
Gabriel Rehák	94632 Marcelová
Gabriel Szabó - BETTINA	94632 Marcelová
Gejza Vicena	94632 Marcelová
GV-PLAST s.r.o.	94632 Marcelová
Ildiko Bélaiová - GENESIS STONE	94632 Marcelová
Ildikó Marcinková	94632 Marcelová
Ildikó Vidermanová - SZIVI ABC	94632 Marcelová
Imrich Németh	94632 Marcelová
Imrich Senkár	94632 Marcelová
Imrich Stevlik - GARDEN SHOP	94632 Marcelová
Ing. Alexander Gál - GÁLEXPO	94632 Marcelová
Ing. Dionýz Szegi	94632 Marcelová
Ing. Gabriela Andrušková - FLORENTÍNA	94632 Marcelová
Ing. Ján Cibulka - GCM - KOM	94632 Marcelová
Ing. Róbert Juhász - JUPAL	94632 Marcelová
Irena Kövérová	94632 Marcelová
Irena Vargová - IREX	94632 Marcelová
Irma Medzová - ZSITVA BISTRO	94632 Marcelová
Ján Cibulka - CIBI	94632 Marcelová
Ján Gerencséry - OZELO	94632 Marcelová
Jaroslav Kelko	94632 Marcelová
Jenő Fáncsi - MARCEL-TRANS	94632 Marcelová
Jozef Kubovič - SERVIS SHOP	94632 Marcelová
Judit Szénási Keszeg	94632 Marcelová
Judita Mesterová	94632 Marcelová
Júlia Bakulárová	94632 Marcelová
Július Téglás	94632 Marcelová
Juraj Kollár	94632 Marcelová
Kamil Perniš	94632 Marcelová

Karol Daniš - DUNA ABC	94632 Marcelová
Karol Melicher - SÚSTRUŽNÍK	94632 Marcelová
Karol Rosička	94632 Marcelová
Katarína Blahovičová	94632 Marcelová
Kristián Szikonya - YELLOWFISH	94632 Marcelová
Ladislav Bakulár - BAKAJTREN	94632 Marcelová
Ladislav Bakulár - LABAK	94632 Marcelová
LÉBY, s.r.o.	94632 Marcelová
Lubomír Tobola	94632 Marcelová
Ludovít Bolla - ROZLIČNÝ TOVAR	94632 Marcelová
Margita Bakulárová	94632 Marcelová
Margita Baranyaiová	94632 Marcelová
Margita Kováčová	94632 Marcelová
Margita Marcinkóová - VERONIKA	94632 Marcelová
Margita Trencsiková - MARGARÉTA	94632 Marcelová
Mária Andrušková - MÁRIA	94632 Marcelová
Mária Szabóová - HERBALIT	94632 Marcelová
Mária Šenkárová	94632 Marcelová
Marián Kovács	94632 Marcelová
Melinda Zsideková - DEISY	94632 Marcelová
MIDI & Co. s.r.o.	94632 Marcelová
MIRKOM s. r. o.	94632 Marcelová
Ondrej Édes - BAKAJTREN	94632 Marcelová
Ondrej Farkaš	94632 Marcelová
Oto Jalšovský	94632 Marcelová
Priska Sipková - JADRAN	94632 Marcelová
Regina Sárköziová - RELA	94632 Marcelová
Rita Zajosová - RITA 1 EUROVKA	94632 Marcelová
Róbert Káploczky	94632 Marcelová
Róbert Sebök	94632 Marcelová
Roland Feller - R.N.B.	94632 Marcelová
Roland Lancz	94632 Marcelová
Rozália Jalsovszká - KORONA MARKET	94632 Marcelová
Rozália Keszegová	94632 Marcelová
Ružena Pinkeová - JADRAN	94632 Marcelová
Sidónia Urbanová	94632 Marcelová
Silvia Bitterová	94632 Marcelová
Szilárd Illés	94632 Marcelová
Štefan Andruško	94632 Marcelová
Štefan Andruško - MÁRIA	94632 Marcelová
Štefan Szücs	94632 Marcelová
Štefan Urbán Ml.	94632 Marcelová
Tamás Gubien - TAVERNA	94632 Marcelová
Terézia Rosičková	94632 Marcelová
Tibor Jalsovszky - KORONA MARKET	94632 Marcelová
Tibor Kocsis - EXPRESSO	94632 Marcelová
Tibor Mohoš - TIMO	94632 Marcelová
Tibor Vida	94632 Marcelová
Valéria Kováčsová - GREEN GARDEN	94632 Marcelová
Veronika Bakulárová - SPORTYACHT	94632 Marcelová
Zdenek Medza - ZSITVA BISTRO	94632 Marcelová
Zoltán Czibor - LE FIGARO	94632 Marcelová

Zoltán Horváth - JADRAN	94632 Marcelová
Zoltán Lévai - ZOKAIN	94632 Marcelová
Zoltán Trenčík - BAKAJTREN	94632 Marcelová
Ing. Albert Gažo - G - produkt	94632 Šrobárová
Polnovitis s. r. o.	94633 Modrany
Alena Nyersová	94634 Bátorove Kosihy
Alica Szekeresová - SALVIDO-plus	94634 Bátorove Kosihy
Gizela Nováková	94634 Bátorove Kosihy
Monika Szencziová	94634 Bátorove Kosihy
Vladimír Dolník	94634 Bátorove Kosihy
Eva Duková - EVA SALON	94636 Kravany nad Dunajom
Gejza Kele - RAMOKER	94637 Moča
Irena Chovanová - VITA-ORIENT PLUS	94638 Radvaň nad Dunajom
Alica Kondéová - KONDE	94638 Vrt
Ákos Németh	94639 Patince
Artúr Acsay	94657 Svätý Peter
Ján Majtán - MA-JA	94657 Svätý Peter
Terézia Lengyelová	94657 Svätý Peter
Arpád Jankovič - UNIMAL	94701 Hurbanovo
Arpád Vas - Unimal	94701 Hurbanovo
Ing. Ladislav Ďuríček - OBCHODNÁ FIRMA L.G.T.	94701 Hurbanovo
Marta Farkašová - UNIMAL	94701 Hurbanovo
Rimal s.r.o.	94901 Nitra
Alexander Kuzma ORKÁN	97213 Nitrianske Pravno
CBA Slovakia, a.s.	98401 Lučenec
zapísané v Obchodnom registri SR	
A.S.A. Marcelová, s.r.o.	MEJO s.r.o.
Abramis Plus s.r.o.	MELTECH s.r.o.
Abramis s.r.o.	MIDI & Co. s.r.o.
AGAT s.r.o.	Miestny národný výbor v Marcelovej
Agro-Techno-Feed s.r.o.	Milva Cosmetics s.r.o.
ANDAM s.r.o.	MINOR Plus, s.r.o.
ANZEL, s.r.o.	Mozaik - Alarm s.r.o.
BA Ten Slovakia s. r. o.	OSEVA Slovakia, s.r.o.
BOBO line, s.r.o.	PADORA s.r.o.
BOL – REK s.r.o.	PAGLIUCA s. r. o.
Boris McGregor s.r.o.	PAUMAR s.r.o.
CIBI s.r.o.	PHARMACOPEA s.r.o.
Daycare s.r.o.	Pohostinsko-dopravno-hospodársky kombinát obce Marcelová, komunálny podnik
Diylog s.r.o.	Poľnohospodárske družstvo Marcelová
Fruit Distillery Cooperation s.r.o.	PROPER-V, s.r.o.
GEVENTS s.r.o.	RESTING s.r.o.
GIGANT, spol. s r.o.	SELLA s.r.o.
GV-PLAST s.r.o.	SK - SOLBET s. r. o.
HITZE s.r.o.	Slovak Work Union s.r.o.
IPROBEX s.r.o.	Solariss s. r. o.
Ján Szabó - Szabó - BUS	SUPRO Marcelová, akciová spoločnosť
JUDITH FLOWER s.r.o.	TERTEX spoločnosť s ručením obmedzeným TERTEX s.r.o.
K. u. K. Marcelová s.r.o.	TradeKom, spol. s r. o.
KATEX TRADE, s.r.o.	TRADESTONE s.r.o.
KomAgrartechnik, s.r.o.	TRUTH s.r.o.

Levi Eurotrans s.r.o. v likvidácii	UMIDUM s.r.o.
LT Corporation s.r.o.	VIKOM TRANS s.r.o.
M Agrokom s.r.o.	VITA - ZEL & company, spol. s r.o.
MARCELCOOP obecný podnik verejno-prospešných prác, služieb, obchodu a služieb	Vlux s.r.o.
MARVIN Marcelová, s.r.o.	Vojáček Štefan s.r.o.
McLLOYD'S s.r.o.	WEB CONTINENTAL s.r.o.
SHR	
Arpád Marcinkó	Nimród Tóth
Ing. Kornel Vörös	Ondrej Židek - Ži-zeľ
Irena Vargová - IREX	Pavel Koniar
János Édes	Peter Jalšovský - NATURAL FARM
Július Téglás	Peter Obložinský
Katarína Blahovičová	Róbert Viderman
László Gál - KLAPKALÉGIÓ	Tamás Varga
Margita Vargová	Tibor Paulis - ZÁHRADKÁRSKE SLUŽBY
Martin Obložinský - TwinsTech	Zoltán Baranyai "Baranyai"
Máté Škoda	
Slobodné povolania	
Ing. Róbert Juhász - JUPAL	Ing. Tibor Lengyel
Ing. Renáta Téglásová - RENAR	Ing. Darina Vlčková
Július Šenkár - G & M	Peter Socha - VIRTUAL

Zdroj: OR SR, ŽR SR, ŠÚ SR 2015

Cestovný ruch

Cestovný ruch je interdisciplinárne odvetvie hospodárstva, na jeho realizácii sa podieľa mnoho ďalších oblastí, ako sú poľnohospodárstvo, priemysel, stavebníctvo, služby a pod. Predstavuje komplex vzťahov a javov, ktoré výrazne prispievajú k tvorbe pracovných miest, navyše investičné náklady na pracovné miesta sú nižšie než v priemysle.

Podporu cestovného ruchu v Slovenskej republike, práva a povinnosti fyzických osôb a právnických osôb pôsobiach v cestovnom ruchu, tvorbu koncepčných dokumentov a financovanie rozvoja cestovného ruchu upravuje zákon č. 91/2010 Z.z. v znení č. 556/2010 Z.z., 386/2011 Z. z., 352/2013 Z. z., 415/2013 Z. z. o podpore cestovného ruchu. § 6 tohto zákona definuje pôsobnosť obcí nasledovne:

- obec v cestovnom ruchu

- a) môže iniciovať vznik oblastnej organizácie a podieľa sa na spolufinancovaní jej aktivít,
- b) spolupracuje s organizáciami cestovného ruchu pri tvorbe programov a plánov hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja na území obce vrátane koncepcie rozvoja cestovného ruchu na území obce, ročného plánu aktivít a monitorovacej správy o vývoji cestovného ruchu na území obce,
- c) tvorí programy, plány, stratégie a koncepcie rozvoja cestovného ruchu,
- d) vytvára vlastné finančné zdroje na realizáciu aktivít v cestovnom ruchu,
- e) buduje infraštruktúru podporujúcu aktivity v cestovnom ruchu, ktorá spadá do pôsobnosti obce,
- f) sústreďuje štatistické údaje o cestovnom ruchu v obci,
- g) spolupracuje s ústrednými orgánmi štátnej správy a s orgánmi vyššieho územného celku pri realizácii štátnej politiky cestovného ruchu v Slovenskej republike,
- h) podieľa sa na uplatňovaní mechanizmu fungovania jednotnej prezentácie Slovenskej republiky v zahraničí.

Stratégia rozvoja cestovného ruchu Slovenska do roku 2020 na základe kultúrneho, historického a prírodného potenciálu cestovného ruchu na Slovensku z dlhodobého hľadiska predurčuje hlavné druhy cestovného ruchu, ktorými sú:

- letný cestovný ruch,
- zimný cestovný ruch,
- kúpeľný a zdravotný cestovný ruch,
- kultúrny a mestský cestovný ruch
- kongresový cestovný ruch,
- vidiecky cestovný ruch a agroturistika
- doplnkové formy cestovného ruchu

Na základe hore uvedenej klasifikácie nosných foriem cestovného ruchu Slovenska obec Marcelová má reálny potenciál predovšetkým pre rozvoj:

- letnej rekreácie - hobby turizmus, cykloturizmus, rôzne alternatívne tzv. soft formy cestovného ruchu, poľovnícky cestovný ruch,
- vidieckej turistiky vrátane agroturistiky a vínnej turistiky.

Z miestnych lokalít turistický význam majú:

- ⇒ pivničný rad – s množstvom vinných pivníc poskytujúcich jedinečnú atmosféru vinohradníckej oblasti;
- ⇒ chránené prírodné lokality (bližšie popísané v časti A3.8);
- ⇒ rímskokatolícky kostol – kostol sv. Jána Krstiteľa – pôv. gotický, v r. 1731 zemetrasením ťažko poškodený a znovu vybudovaný použitím časti starej stavby (jadro obvodového muriva a presbytérium); hlavný oltár barokový z r. 1736 s ústredným obrazom Krstu Krista a postrannými sochami sv. Imricha a Ladislava; obnovený v r. 1901 a 1986;
- ⇒ reformovaný kostol – klasicistický, postavený v roku 1803 na spôsob tolerančných chrámov bez veže, rozšírený vežou v r. 1836 a obnovený v r. 1906; obdĺžniková sieňová stavba s pristavanou sakristiou a do štítového priečelia situovanou dvojposchodovou vežou;
- ⇒ busta slávneho maďarského básnika Dávida Szabó Barótiho (v parku pri ZŠ);
- ⇒ pamätný stĺp padlých v 2. svetovej vojne;
- ⇒ pamätník vyst'ahovaných;
- ⇒ pomník obetiam 2. svetovej vojny.

V záujmovom regióne okrem vyššie uvedených foriem cestovného ruchu sú veľmi dobré predpoklady aj pre kulinársku turistiku - návštevníkov obce môže prilákať aj vychýrenou maďarskou a slovenskou kuchyňou. Kuchyňa obce (ako i jej mikropriestoru), ktorá je vzácnou zmesou tradícií a kultúr (ktoré sa na tomto území dlhodobo dotvárali), je oddávna založená na troch princípoch: vynikajúca kvalita surovín, generáciami k dokonalosti dopracované tradičné receptúry a dostatok času a poctivosti pri príprave jedál (varenie je doteraz v mnohých rodinách láskyplným obradom).

V súčasnosti ubytovacie služby sú poskytované len na jednom mieste - v turistickej ubytovni pri futbalovom štadióne.

Cestovný ruch v mikropriestore obce

Turista necestuje len do konkrétneho zariadenia alebo do konkrétneho mesta či obce, ale vníma príslušný región ako celok. Preto je potrebné, aby ponuky cestovného ruchu boli navzájom regionálne zosúladené, rozvíjané a uplatňované. Z týchto dôvodov sa nedá vnímať rozvoj cestovného ruchu v obci Marcelová izolovane od rozvoja cestovného ruchu v regióne

obce a preto i tento materiál posudzuje stav a navrhuje rozvoj cestovného ruchu v tomto kontexte.

Širší priestor obce Marcelová sa vyznačuje diverzitou vidieckej krajiny, zachovalým jedinečným ľudovým umením, zvykmi a folklórom, čo vytvára priaznivé predpoklady pre rozvoj vidieckeho turizmu a agroturistiky.

V mikropriestore obce najvýznamnejšími turistickými cieľmi sú:

- mesto Komárno – nachádza sa približne 26 km od obce smerom na západ; mesto je významným kultúrnym centrom (je sídlom mnohých kult. inštitúcií: Jókaiho divadlo, Univerzita Jánosa Selyeho) a hraničným priechodom do Maďarska; najväčšou turistickou atrakciou je Mestská pamiatková zóna, Národná kultúrna pamiatka - pevnostný systém Komárna a termálne kúpalisko,
- mesto Hurbanovo – najväčšou turistickou atrakciou mesta je Slovenská ústredná hvezdáreň; hvezdáreň poskytuje programy pre verejnosť: projekciu videofilmov s astronomickou tematikou a v prípade priaznivého počasia verejné pozorovanie astronomických objektov,
- mesto Štúrovo – mesto s atraktívnym termálnym kúpaliskom Vadaš,
- obec Iža - významná arch. lokalita – otvorené sídlisko z doby rímskej – Celemantia,
- obec Patince – obec s termálnym kúpaliskom a wellness službami,
- mesto Esztergom – mesto je vstupnou bránou do malebného Dunajského ohybu, mesto nazývané „maďarský Rím“ (v meste sa nachádza monumentálna Bazilika postavená medzi rokmi 1822-1869 v klasicistickom slohu, ktorá patrí medzi najväčšie sakrálne stavby v strednej Európe) ročne navštívi vyše milióna turistov,
- lokality vínnej turistiky v blízkych obciach (Búč, Bátorove Kosihy, Moča atď.).

Obec je súčasťou Podunajského turistického regiónu (okresy Dunajská Streda, Komárno, územie obvodu Štúrovo (JV časť okresu Nové Zámky) a 2 obce okresu Senec, nachádzajúce sa v tesnej blízkosti Dunaja (Hamuliakovo, Kalinkovo)), ktorý je zaradený do kategórie s národným významom. K subregiónom s vyprofilovaným cestovným ruchom patria Malý Žitný ostrov (vrátane vodného diela Gabčíkovo) väzbou na Szigetköz v MR, Dunajská Streda, Veľký Meder, Komárno, Štúrovo väzbou na Ostrihom.

Súčasná úroveň návštevnosti obce je nízka, cestovný ruch však má potenciál pre rozvoj. V blízkej budúcnosti prvoradou úlohou pre rozvoj cestovného ruchu v obci bude:

- rozvíjať a skvalitniť služby cestovného ruchu,
- rozvíjať kvalitnú propagáciu a marketingové aktivity produktov a tak zabezpečovať efektívne využitie už existujúcich, ako aj plánovaných služieb cestovného ruchu.

V ďalšom rozvoji rekreačnej funkcie obce veľké rezervy predstavujú:

- v blízkosti vedúca Dunajská cyklistická cesta a na ne nadväzujúca odbočka prechádzajúca cez obec,
- lokálna vínná cesta ako súčasť Podunajskej vínnej cesty.

Ponuka služieb CR ešte nie je dostatočne široká a kvalitná. Napriek tomuto stavu v regióne pokladajú odvetviu veľký význam, čoho je dôkazom, že rozvoj cestovného ruchu je integrálnou súčasťou strategických rozvojových plánov od miestnej po regionálnu úroveň. Tak isto spoločný postup v rozvoji cestovného ruchu je jednou z najčastejších tém cezhraničnej hospodárskej spolupráce, na projektovom území hlavne medzi slovenskými a maďarskými oblasťami. Podunajský región zo strednodobého hľadiska je považovaný za región nadregionálneho významu, z dlhodobého hľadiska za národného významu.

Druhy turizmu:

- Silný domáci turizmus
- V letnom období aj príjazdový turizmus najmä z ČR a MR
- Dlhodobý pobytový turizmus –v letnom období
- Inak krátkodobé pobyty a silná jednodenná návštevnosť

Formy turizmu:

- Letný pobytový turizmus pri vode, vodné športy
- Letný pobytový pri termálnej vode
- Poznávací turizmus –historické dedičstvo

Aktivity s najvyšším dlhodobým potenciálom:

- Pobyt / rekreácia pri vode
- Vodné športy
- Vodná turistika / vodáctvo
- Pobyt/rekreácia pri termálnej vode
- Cykloturistika
- Vidiecky turizmus
- Poznávací turizmus

V súčasnosti je región vyhľadávaný najmä menej solventnou klientelou ako miesto lacnej dovolenky. Zo zahraničia dovolenkári z Čiech s nízkym rozpočtom na pobyt a hostia zo susedného Maďarska, často kvôli etnickým zväzkom. Nízky podiel na ubytovacej kapacite SR a jej podpriemerné využitie v dôsledku len jednej, krátkej sezóny. Región má predpoklady zlepšenia svojej pozície na trhu. K tomu je potrebné využiť os Dunaja (a jeho bezprostredné okolie), na ktorej sa rozvíja v posledných rokoch medzinárodný turizmus. Druhou šancou sú zdroje termálnej vody. Nutné je však budovať zariadenia, ktoré sa kvalitou svojej ponuky vyrovnajú úrovni v susednom Maďarsku. V takom prípade je reálne získať aj solventnejšiu klientelu v porovnaní so súčasnosťou.

V obci sú veľmi dobré podmienky pre cykloturistiku vzhľadom na nížinný terén a pomerne menšiu dopravnú frekvenciu na miestnych cestách. V blízkosti obce (5 km južne od nej) prechádza medzinárodná Dunajská cyklistická cesta – najvýznamnejšia cykloturistická trasa prechádzajúca cez Slovensko.

Cykloturistika

Po protipovodňovej hrádzi Dunaja prechádza Dunajská cyklocesta, ktorá je jednou z najnavštevovanejších cyklotrás v Európe. Je súčasťou cesty EUROVELO 6, ktorá má dĺžku 4448 km a nazýva sa aj riečna trasa, lebo vedie pozdĺž veľkých európskych riek - väčšiny Loiry, časti Saôny, krátkej časti horného toku Rýnu a takmer celej dĺžky druhej najväčšej európskej rieky Dunaj, čím spája francúzske atlantické pobrežie s rumunským mestom Constanta pri Čiernom mori. Dunajská cyklocesta prechádza rozmanitou riečnou krajinou a historickými mestečkami. Čo ju ale robí najviac príťažlivou je jej pomerne nízka náročnosť, keďže vedie stále po rovine popri toku Dunaja. Cyklocesta bola v roku 2014 pokrytá asfaltovým povrchom na úseku Komárno – Iža – Patince – Radvan nad Dunajom – Moča – Kravany nad Dunajom a boli tu vybudované dve cyklistické odpočívadlá. Je pripravená projektová dokumentácia na chýbajúci úsek EUROVELO 6 v území Komárno – Čičov.

Sociálna infraštruktúra - občianska vybavenosť obce

Sociálnu infraštruktúru a občiansku vybavenosť v obci charakterizujú zariadenia v oblasti administratívy, kultúry, športové a sociálne zariadenia. Vybavenosť obce službami je rozmanitá a ich účel závisí od ľudských zdrojov, tradícií, podmienok a špecifických daností okolitého mikropriestoru.

Administratíva

V zmysle zákona o obecnom zriadení obec má dva orgány: obecné zastupiteľstvo a starosta obce. Každý z orgánov obce má svoje samostatné postavenie dané ústavou a zákonmi a nie sú vo vzťahu vzájomnej podriadenosti či nadriadenosti. Obyvatelia obce nepriamo, prostredníctvom týchto dvoch orgánov vykonávajú samosprávu obce.

Ďalšie orgány, ako je napr. obecný úrad, komisie a pod. sú len odvodenými orgánmi obecného zastupiteľstva. Obecný úrad, ktorý je výkonným orgánom obecného zastupiteľstva a starostu, zabezpečuje organizačné a administratívne veci obecného zastupiteľstva a starostu, ako aj orgánov zriadených obecným zastupiteľstvom. Stavebné povolenia pre obec sa vydávajú na Spoločnom stavebnom úrade v meste Kolárovo.

Spádovosť obce Marcelová

Ukazovateľ	Hodnota
Sídlo matričného úradu	Marcelová
Sídlo pracoviska daňového úradu	Komárno
Sídlo pracoviska Obvodného oddelenia policajného zboru	Bátorove Kosihy
Sídlo Okresného súdu	Komárno
Sídlo Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru	Komárno
Sídlo pracoviska obvodného úradu	Komárno
Sídlo Územnej vojenskej správy	Nitra
Sídlo územného Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny	Komárno
Sídlo Obvodného úradu životného prostredia	Komárno

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2011

Školstvo

V obci Marcelová sa nachádza viac školských zariadení ktoré sú v zriaďovateľskej pôsobnosti obce Marcelová:

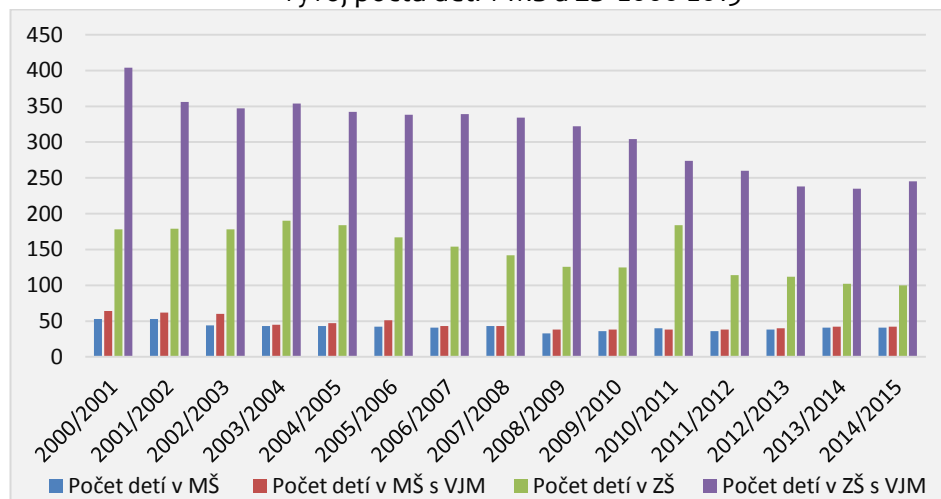
Tab. č. 41: Vývoj počtu detí a žiakov v MŠ a ZŠ v období 2000-2015

Školský rok	Počet detí v MŠ	Počet detí v MŠ s VJM	Počet detí v ZŠ	Počet detí v ZŠ s VJM
2000/2001	53	64	178	404
2001/2002	53	62	179	356
2002/2003	44	60	178	347
2003/2004	43	45	190	354
2004/2005	43	47	184	342
2005/2006	42	51	167	338
2006/2007	41	43	154	339
2007/2008	43	43	142	334
2008/2009	33	38	126	322
2009/2010	36	38	125	304
2010/2011	40	38	184	274
2011/2012	36	38	114	260

2012/2013	38	40	112	238
2013/2014	41	42	102	235
2014/2015	41	42	100	245

Zdroj: Obecný úrad, 2015

Vývoj počtu detí v MŠ a ZŠ 2000-2015

Zdroj: Obecný úrad, 2015

Zariadenia škôl na základe očakávaného demografického vývoja, nízkej natality obyvateľstva sú kapacitne postačujúce a neočakáva sa nárast požiadaviek, ale bolo by potrebné sa zamerať na zvyšovanie kvalitatívneho štandardu jestvujúcich zariadení a dobudovanie materiálno-technickej základne škôl.

V strednodobom horizonte je potrebné realizovať rekonštrukciu budovy telocvične pri ZŠ Marcelová, cieľom je zlepšiť technický stav budovy, zníženie prevádzkových nákladov a energetickej náročnosti (zateplenie fasády, výmena okien a dverí).

Zdravotníctvo, sociálne služby

V obci je zabezpečená ordinácia všeobecného lekára pre dospelých, detského lekára, zubného lekára, gynekológa a zubného technika. Komplexnejšie zdrav. služby sú zabezpečené v meste Komárno. V obci sa nachádza aj 1 lekárneň.

Sociálna služba je činnosť poskytovaná ľuďom v nepriaznivej sociálnej situácii, podpora pri sociálnom začleňovaní a ochrane pred sociálnym vylúčením s cieľom umožniť im zapojenie do bežného života v spoločnosti. Tieto služby a pomoc sú poskytované verejnou správou (štát, samospráva) a súkromnými poskytovateľmi (občianske združenia, neziskové organizácie, cirkevné organizácie atď.).

Kompetencie obcí v sociálnej oblasti sú rozsiahle a dotýkajú sa všetkých oblastí sociálneho zabezpečenia. Obec má nezastupiteľné miesto pri zabezpečovaní úloh spojených s riešením hmotnej aj sociálnej núdze občanov, sociálnej pomoci, sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately a najmä v oblasti sociálnych služieb Zákon č.488/2008 Z.z. - zákon o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (v znení č. 317/2009 Z. z., 332/2010 Z. z., 551/2010 Z. z., 50/2012 Z. z., 185/2012 Z. z., 413/2012 Z. z., 485/2013 Z. z., 185/2014 Z. z., 219/2014 Z. z., 376/2014 Z. z., 345/2015 Z. z.) definuje (v § 80) pôsobnosť obce nasledovne: obec

- vypracúva, schvaľuje komunitný plán sociálnych služieb vo svojom územnom obvode,
- utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja,
- je správnym orgánom v konaniach o

1. odkázanosti na sociálnu službu v zariadení pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby, v dennom stacionári, o odkázanosti na opatrovateľskú službu a odkázanosti na prepravnú službu,
  2. zániku odkázanosti na sociálnu službu uvedenú v prvom bode,
  3. odkázanosti na sociálnu službu uvedenú v prvom bode po zmene stupňa odkázanosti,
  4. povinnosti zaopatrených plnoletých detí alebo rodičov platiť úhradu za sociálnu službu alebo jej časť podľa § 73 ods. 11,
- d) vyhotovuje posudok o odkázanosti na sociálnu službu podľa § 51,
- e) poskytuje alebo zabezpečuje poskytovanie
1. sociálnej služby v nízkoprahovom dennom centre, nocľahárni, zariadení pre seniorov, zariadení opatrovateľskej služby a v dennom stacionári,
  2. nízkoprahovej sociálnej služby pre deti a rodinu,
  3. opatrovateľskej služby,
  4. prepravnej služby,
  5. odľahčovacej služby,
  6. pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa,
- f) poskytuje základné sociálne poradenstvo,
- g) môže poskytovať alebo zabezpečovať poskytovanie aj iných druhov sociálnej služby podľa § 12,
- h) uzatvára zmluvu
1. o poskytovaní sociálnej služby,
  2. o poskytovaní finančného príspevku pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,
- i) zriaďuje, zakladá a kontroluje nocľaháreň, nízkoprahové denné centrum, nízkoprahovú sociálnu službu pre deti a rodinu s ambulantnou sociálnou službou, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby a denný stacionár,
- j) môže zriaďovať, zakladáť a kontrolovať aj iné zariadenia podľa tohto zákona,
- k) môže poskytnúť finančný príspevok podľa § 78a ods. 4 na základe písomnej zmluvy podľa osobitného predpisu a kontroluje hospodárenie s ním,
- l) poskytuje podľa § 75 ods. 1 a 2 finančný príspevok pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,
- m) môže poskytovať podľa § 75 ods. 7 finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,
- n) môže poskytovať podľa § 75 ods. 8 finančný príspevok pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,
- o) kontroluje hospodárenie s finančným príspevkom pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a s finančným príspevkom na prevádzku poskytovanej sociálnej služby,
- p) ukladá opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov pri výkone pôsobnosti ustanovenej v písmene o) a kontroluje ich plnenie,
- q) vedie evidenciu
1. posudkov o odkázanosti na sociálnu službu podľa stupňa odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby,
  2. rozhodnutí podľa písmena c),
  3. prijímateľov sociálnych služieb vo svojom územnom obvode,

- r) vyhľadáva fyzické osoby, ktorým treba poskytnúť sociálnu službu,
- s) poskytuje štatistické údaje z oblasti poskytovania sociálnych služieb štátnym orgánom sociálnych služieb na účely spracovania štatistických zisťovaní a administratívnych zdrojov,
- t) uhrádza poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti zdravotné výkony na účely posúdenia odkázanosti na sociálnu službu,
- u) môže poveriť právnickú osobu, ktorú zriadila alebo založila, vykonávaním sociálnej posudkovej činnosti na účely vyhotovenia posudku podľa písmena d).

Občania nad 60 rokov tvoria najväčšiu skupinu odkázanú alebo perspektívne odkázanú na sociálne služby. Ďalšie sociálne znevýhodnené skupiny v obci sú nezamestnaní, deti a mládež.

Kompetencie obce vyplývajúce zo zákona č.417/2013 Z.z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov a zo zákonov o štátnych sociálnych dávkach:

- obec v rámci svojej samosprávnej pôsobnosti
  - rozhoduje o jednorazovej dávke v hmotnej núdzi,
  - vykonáva poradenstvo pri zabezpečení základných životných podmienok a pri pomoci v hmotnej núdzi,
  - zabezpečuje výkon osobitného príjemcu dávky v hmotnej núdzi.

V obci nie je vybudované samostatné sociálne zariadenie.

V obci funguje základná organizácia Slovenského červeného kríža, v obci je zabezpečená opatrovateľská služba .

Infraštruktúra v oblasti kultúry a športu, ostatné služby

Kultúra je nielen ozdobou našej spoločnosti, ale je nezastupiteľnou sférou spoločenského života v dnešnej dobe. Pôsobí na myslenie a duchovne obohacuje celkový život človeka.

Rozvoj miestnej kultúrnej činnosti, organizovanie umeleckej činnosti, kultúrnych podujatí, záujmových činností a súťaží a výstav zabezpečujú predovšetkým priestory kultúrneho domu (jeho veľká sála má kapacitu 300 miest), ktorý bol komplexne zrekonštruovaný v roku 2002 a je dominantou obce. Obec má aj obecnú knižnicu, nachádza sa v nej cca. 19 000 ks kníh.

Spoločensky najaktívnejšími organizáciami a združeniami obce sú: základná organizácia CSEMADOK-u, klub dôchodcov (má cca 230 členov), klub invalidov, skautská organizácia, rybársky spolok, poľovnícky spolok.

Pravidelne organizované kultúrne, športové a iné spoločenské aktivity v obci:

- oslavy 15. marca,
- deň obce (organizovaný tradične v druhej polovici júna),
- hody (organizované koncom októbra).

Pre zachovanie miestnych kultúrnych hodnôt je potrebné v strednodobom horizonte zriadiť pamätný/vlastivedný dom reprezentujúci miestne i mikroregionálne kultúrne tradície.

Šport má pre rozvoj spoločnosti kľúčový význam, športovanie prispieva k rozvoju osobnosti, rozvíja fyzické a duševné zdravie, vôľové vlastnosti a charakter človeka. V zmysle zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, v znení neskorších zmien a doplnkov obec vykonáva okrem iného výstavbu, údržbu a správu športových zariadení, utvára podmienky pre telesnú kultúru a šport. V zmysle zákona č. 288/1997 Z.z. o telesnej kultúre obec utvára

podmienky pre rozvoj telesnej kultúry, najmä na rozvoj športu pre všetkých a podporuje organizovanie telovýchovných, turistických a športových podujatí.

V riešenom území registrovaným športovým klubom je Futbalový klub Marcelová.

V strednodobom horizonte je potrebné rozšíriť súčasnú škálu športových zariadení obce o nasledovné zariadenia:

- ⇒ športová hala,
- ⇒ viacúčelové športové ihrisko,
- ⇒ tenisové ihrisko.

Mimovládne organizácie, občianske združenia a ďalšie formy neziskových združení sú dôležitou súčasťou občianskej spoločnosti, so svojimi činnosťami prispievajú k výraznému zlepšeniu kvality života. V riešenom území sa nachádza viac občianskych združení, podmienky ich vzniku a ich právne postavenie upravuje zákon č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov, v znení neskorších predpisov.

Popri nich v riešenom území sídlia a vyvíjajú aktivitu aj ďalšie mimovládne organizácie: nezisková organizácia Európska umelecká a hudobná škola, n.o. a neinvestičný fond PROGRAM, n.f..

Tab. č. 42: Zoznam mimovládnych organizácií so sídlom v obci Marcelová

Názov združenia
PROGRAM, n.f.
A m a n t e, n. o.
FK Marcelová
Historický lukostrelecký klub - Fekete Súlyom - Történelmi Íjászkлуб
Hornozemský Kruh Corvina - Felvidéki Corvin Kör
Marcelovský klub dôchodcov
MINERVA
Občianske združenie - Telluris - Polgári Társulás
Rád rytierov vín Svätého princa Imricha
Slovenská asociácia tradičnej lukostrelby
Šport klub SC Marcelová
Základná organizácia zdravotne postihnutých v Marcelovej
Zápasnícky klub Marcelová
Združenie kamenárov okresu Komárno

Zdroj: MV SR, 2015

Ostatné služby

Okrem vyššie uvedených zariadení občianskej vybavenosti v obci sa nachádzajú aj 3 kostoly (rímskokatolícky, reformovaný, baptistický), 2 cintoríny a 2 domy smútku.

História obce Marcelová

Dejiny Marcelovej siahajú do dávnych dôb. Archeologické výskumy dokazujú, že územie obce bolo obývané už aj v období „doby železnej“. Odkryté boli nálezy z neskorej doby bronzovej, ktoré ozrejmuje pohrebné zvyky – spaľovanie telesných pozostatkov. Našli sa pohrebiská z neskorej doby železnej, z obdobia sťahovania národov, z obdobia príchodu maďarských kmeňov na tieto územia. Obec sa spomína v roku 1353 pod menom Nagkezeu. V roku 1482 dostala rodina Pozsárovcov darovaciu listinu od kráľa na základe ktorej jej vznikol nárok na územie obce za verné služby kráľovi. V roku 1552 počas tureckých nájazdov obec

takmer celkom vyhynula. Po odchode Turkov prešla obec do majetku rodu Pálffyovcov. V roku 1787 mala obec 712, v roku 1828 822 obyvateľov. Koncom 19. storočia v roku 1880 žilo v obci 1949 obyvateľov, po 1. svetovej vojne 2052. V roku 1930 klesol počet obyvateľov na 1676. V rokoch 1896 a 1920 postihla obec povodeň.

Časť dnešnej Marcelovej Kutrakeszi je prvýkrát spomínaná v roku 1256, keď kráľ Béla IV. daroval obec Questeu, čiže Kezu Sefridovi. V roku 1349 patrila obec Lörincovi Kurtakeszi. V roku 1377 dostala do daru obec rodina Baranyai od kráľa. Počad tureckých vojen usadlosť spustla. V roku 1576 bola obec zaznamenaná pod názvom Zsitvakeszi.

Záznamy hovoria, že v roku 1685 patrila usadlosť Danielovi Sibrikovi. Medzi neskoršími majiteľmi nájdeme známe mená ako Baranyai, Pesthy, Konkolyi. V roku 1770 spôsobilo v obci veľké škody zemetrasenie. Od začiatku 19. storočia do roku 1945 patrila obec Baranyaiovcom. V obci žilo v roku 1787 – 659 obyvateľov, v roku 1828 – 724 ľudí.

Pamätihodnosti

- rímskokatolícky kostol – kostol sv. Jána Krstiteľa – pôv. gotický, v r. 1731 zemetrasením ťažko poškodený a znovu vybudovaný použitím časti starej stavby (jadro obvodového muriva a presbytérium); hlavný oltár barokový z r. 1736 s ústredným obrazom Krstu Krista a postrannými sochami sv. Imricha a Ladislava; obnovený v r. 1901 a 1986;
- reformovaný kostol – klasicistický, postavený v roku 1803 na spôsob tolerančných chrámov bez veže, rozšírený vežou v r. 1836 a obnovený v r. 1906; obdĺžniková sieňová stavba s pristavanou sakristiou a do štítového priečelia situovanou dvojposchodovou vežou;
- busta slávneho maďarského básnika Dávida Szabó Barótiho (v parku pri ZŠ);
- pamätný stĺp padlých v 2. svetovej vojne;
- pamätník vyst'ahovaných;
- pomník obetiam 2. svetovej vojny.

Územné plánovanie

Územné plánovanie patrí k dôležitým nástrojom rozvoja sídiel. Územnoplánovacia dokumentácia komplexne rieši priestorové usporiadanie a funkčné využívanie územia, zosúladzuje záujmy a činnosti ovplyvňujúce územný rozvoj, životné prostredie a ekologickú stabilitu a ustanovuje regulatívy priestorového usporiadania a funkčného využívania územia.

Obstarávanie územných plánov v súlade s novelami stavebného zákona č. 50/1976 Zb. patrí do kompetencie obcí. Územné plánovanie komplexne rieši funkčné využitie územia, jeho cieľom je vytvárať predpoklady k súladu výstavby a iných činností ovplyvňujúcich rozvoj obce.

Územný plán obce Marcelová je vypracovaný.

Partnerstvá

Spoločný vstup Slovenska a Maďarska do EU vyvolal otváranie a priechodnosť spoločnej štátnej hranice týchto dvoch krajín, a tým aj vznik nových priestorových väzieb. V nových geopolitických podmienkach rozvoj obce (i jej mikropriestoru) začína ovplyvňovať stále silnejšie aj maďarské mesto Komárom (20 tisíc obyvateľov) a jeho zázemie (značná časť pracovnej sily obce už pracuje v susednom Maďarsku). Táto pohraničná poloha spolu s dobrými prírodnými a klimatickými podmienkami vytvárajú perspektívne predpoklady ďalšieho rozvoja obce.

Obec Marcelová má aj dobré dvojstranné medzinárodné vzťahy, užšie spolupracuje s obcami Badacsonytomaj a Vasad z Maďarska.

Obec Marcelová je členom nasledovných organizácií:

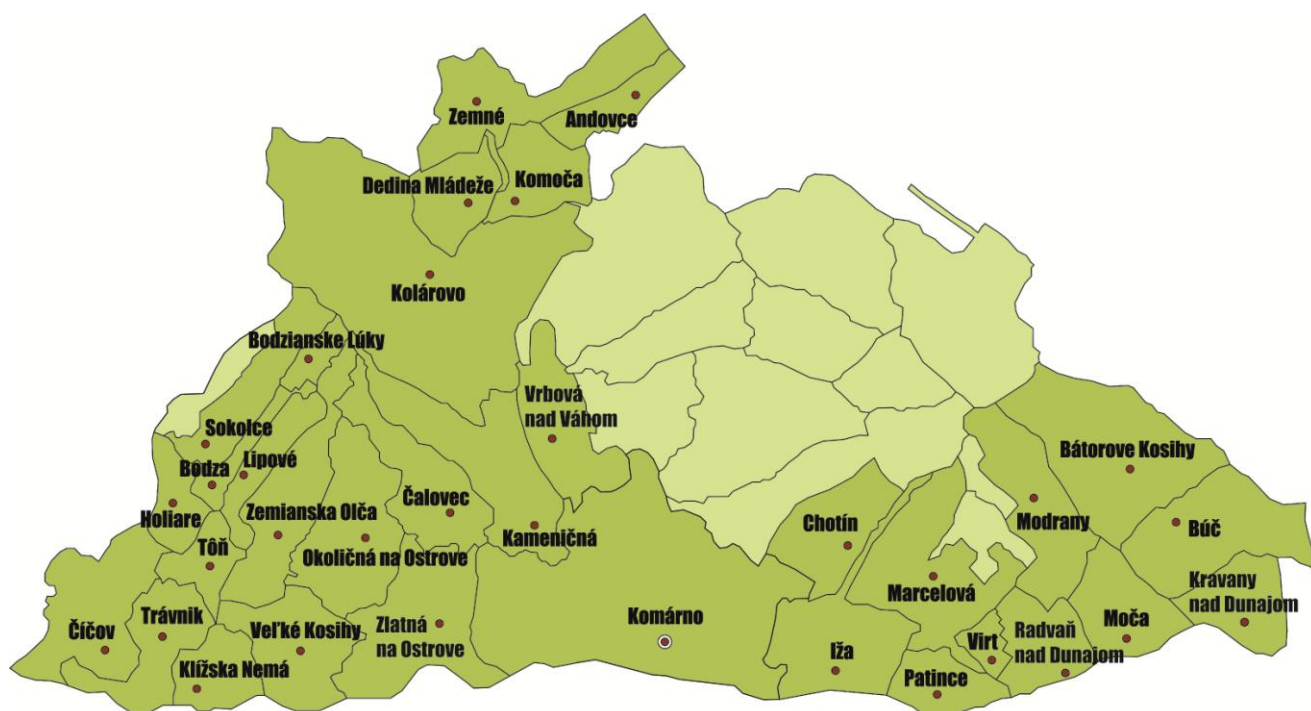
Združenie obcí Hídverők – Most priateľstva - združuje od roku 1998 obce komárňanského okresu od Komárna smerom na Štúrovo. V súčasnosti 11 zo Slovenskej republiky a 5 z Maďarska, starostovia sa spravidla mesačne stretávajú na spoločných zasadnutiach a riešia aktuálne problémy a spoluprácu obcí. Predmetom združenia je zastupovanie a ochrana spoločných záujmov obcí, riešenie ich spoločných problémov a plnenie spoločných úloh, vyplývajúcich zo zákona o obecnom zriadení a ďalších, ktoré svojim rozsahom a náročnosťou presahujú územie, alebo možnosti jednotlivých obcí. ZDŽO bolo aj v minulosti úspešným žiadateľom o podporu svojich aktivít v území.

Regionálna rozvojová agentúra Komárno – obec Marcelová je členom RRA Komárno prostredníctvom Združenia obcí Dolný Žitný ostrov od roku 2000. Obec spolupracuje s agentúrou v záujme prispieť k spoločnému rozvoju juhu Slovenska. Cieľom RRA Komárno je aktivizovať ekonomický rozvoj na Slovensku, predovšetkým v regiónoch okresu Komárno, Nové Zámky a Šaľa inštitucionálnym spojením verejnej správy, súkromného sektora a tretieho sektora.

Miestna akčná skupina Združenie Dolný Žitný ostrov - MAS ZDŽO vznikla v roku 2007 z iniciatívy na prípravu implementácie Prístupu LEADER. V záujme integrácie všetkých spoločenských sfér do rozvojového procesu bolo založené občianske združenie Združenie Dolný Žitný ostrov s cieľom sformulovať miestnu akčnú skupinu. Združenie rozbehlo plnohodnotnú prípravu na Program Leader vďaka podpore Nitrianskeho samosprávneho kraja vo dvoch kolách v rokoch 2007 a 2008. Mikroregión zriadil a prevádzkuje regionálnu skládku odpadov.

V súčasnosti funguje verejno-súkromné partnerstvo formou občianskeho združenia s názvom Miestna akčná skupina Združenie Dolný Žitný ostrov (ďalej „MAS ZDŽO“), ktoré bolo do registra MV SR zapísané dňa 31.10.2008 a vzniklo z iniciatívy združenia samospráv Združenie obcí Dolného Žitného ostrova spájajúceho 18 obcí z juho-západnej časti okresu Komárno, ktoré vyvíja svoje aktivity už od 30.1.1998, ako pokračovanie občianskeho Združenia Dolný Žitný ostrov založeného v roku 2007. V októbri 2014 sa MAS ZDŽO rozšírila o obce zo Združenia obcí Most priateľstva a mesto Komárno. Dnes tak tvoria členov MAS ZDŽO samosprávy 28 obcí okresu Komárno, mesto Komárno, mesto Kolárovo a 3 obce z okresu Nové Zámky. Okrem riešenia individuálnych aktuálnych problémov členských obcí, občanov a organizácií vznikla v regióne potreba širšej spolupráce a prípravy viacsektorovej spoločnej rozvojovej stratégie územia, a preto sme vytvorili pre územie Stratégiu CLLD do roku 2023.

VÍZIA MAS ZDŽO bola definovaná nasledovne: „**Územie Miestnej akčnej skupiny Združenie Dolný Žitný ostrov je atraktívne a konkurencieschopné územie, ktoré poskytuje dostatočné možnosti pre pracovné uplatnenie a dôstojný zárobok za svoju prácu v sociálnej, zelenej a striebornej miestnej ekonomike, má vybudované siete a infraštruktúru integrujúcu znevýhodnené skupiny obyvateľstva, ponúka zmysluplné využívanie voľného času, uchováva si svoj vidiecky charakter pri využití endogénnych zdrojov pre svoj trvalo udržateľný rozvoj. V záujme využívania miestneho hospodárskeho potenciálu konzumujú obyvatelia miestne potraviny a spolupracujú aj v oblasti vidieckeho cestovného ruchu, so zvláštnym dôrazom na prezentáciu regionálnych hodnôt.**“

Miestna akčná skupina Združenie Dolný Žitný ostrov, 2015

Združenie miest a obcí okresu Komárno – združuje 31 obcí okresu Komárno, vzniklo v roku 2014.

Predmetom činnosti Združenia je:

- presadzovanie opodstatnených požiadaviek samosprávy a posilnenie postavenia a práv obcí,
- riešenie regionálnych problémov,
- koordinácia postupu obcí pri plnení im zverených kompetencií a práv,
- koordinácia postupov pri rozvoji technickej infraštruktúry a občianskej vybavenosti,
- iniciovanie a podpora aktivít v oblasti spoločenskej, hospodársko-ekonomickej, ekologickej, sociálnej, športovej, atď.,
- ochrana prírody a životného prostredia.

Euroregión Váh-Dunaj-Ipeľ vznikol v obci Neszmély (v Maďarsku) 3. júla 1999, kedy zástupcovia samospráv žúp Komárom-Esztergom a Pest a prednosta Krajského úradu v Nitre podpísaním zmluvy o spolupráci vyjadrili presvedčenie, že upevnenie a rozšírenie obojstrannej spolupráce nitrianskeho regiónu so župami Komárom-Esztergom a Pest je predpokladom pre obojstranne prospešný ekonomický, sociálny i kultúrny rozvoj dotknutých území. Reprezentantom euroregiónu na Slovensku je Regionálne združenie Váh-Dunaj-Ipeľ (RVDI).

Cieľom RVDI v rámci Euroregiónu Váh-Dunaj-Ipeľ je spolupracovať na:

- zvýšení príťažlivosti regiónu,
- zosúladení rozvoja v oblasti hospodárstva a cudzineckého ruchu,
- rozvíjaní vzťahov v oblasti školstva a vedy,
- zosúladení územného rozvoja,
- spolupráci v oblasti ochrany prírody, životného prostredia a vodných zdrojov, odvrátenia živelných pohrôm,
- zosúladení rozvoja dopravy,
- spolupráci v humanitárnej a sociálnej oblasti,
- zachovaní spoločného kultúrneho dedičstva,

- dosiahnutí úspešnej účasti vo finančných programoch spoločenstva EU,
- vytvorení podmienok výmeny informácií a zabezpečení ich toku,
- vypracovaní návrhov, odporúčaní a koordinácií spoločných projektov a programov.

Okolie obce sa vyznačuje významným rurálnym charakterom. Hustota obyvateľstva mikropriestoru obce – okresu Komárno – je pod celoslovenským priemerom, priemerná hustota obyvateľstva je pod 100 osôb/km².

Ďalší vývoj sídelnej štruktúry záujmového územia je potrebné vnímať v nových súvislostiach. Tieto nespočívajú len v zmenených politických a hospodárskych podmienkach Slovenska, ale predovšetkým v súvislostiach a podmienkach tzv. postindustriálnej etapy vývoja spoločnosti. Podstatou tejto etapy vývoja spoločnosti je jej transformácia zo spoločnosti “industriálnej” na spoločnosť “informačnú”, pre ktorú je determinantom rozvoja transformácia z produkcie hmotných statkov na produkciu duchovných hodnôt. Súčasne s tým sa očakáva v súlade s charakterom postindustriálneho vývoja ďalší rozvoj primárneho a sekundárneho sektora, ktorého ďalší rozvoj tkvie v ekologizácii výroby, spôsobe spracovania a využívania ich produktov.

Pri ďalšom rozvoji obce i jej mikropriestoru sa žiada akceptovať charakteristické znaky vývoja vidieckeho osídlenia a kultúrnej krajiny, a to pri rozvoji sídiel a pri lokalizovaní výrobných a technických diel v krajine, stavieb a areálov, trás dopravy a technickej infraštruktúry a hospodárskej činnosti, to znamená:

- pri novej výstavbe akceptovať a nadväzovať na historicky utvorenú štruktúru osídlenia s cieľom dosiahnuť ich vzájomnú funkčnú a priestorovú previazanosť pri zachovaní identity, špecifičnosti a pod. pôvodného osídlenia,
- rešpektovať kultúrno-historické urbanistické celky a architektonické objekty až areály v širšom zábere než požaduje ochrana pamiatok, tzn. podchytením aj ďalších hodnôt prostredia s cieľom zabezpečiť pre ne potrebnú ochranu,
- rešpektovať potenciál kultúrnych, historických, spoločenských, technických, hospodárskych a ďalších hodnôt charakterizujúcich prostredie, a to v polohe hmotnej aj nehmotnej a vytvárať pre ne vhodné prostredie.

Pre obce nachádzajúce sa v obvode/okrese Komárno funkciu obvodného/okresného sídla plní mesto Komárno, čo vymedzuje funkčné väzby obce Marcelová k centru Komárno.

Financovanie obce, majetková a rozpočtová situácia obce

Podľa zákona č. 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení, v znení neskorších predpisov, obec financuje svoje potreby predovšetkým z vlastných príjmov, dotácií zo štátneho rozpočtu a z ďalších zdrojov.

Obec môže na plnenie svojich úloh použiť návratné zdroje financovania a prostriedky mimorozpočtových peňažných fondov. Na plnenie rozvojového programu obce alebo na plnenie inej úlohy, na ktorej má štát záujem, možno obci poskytnúť štátnu dotáciu. Použitie štátnej dotácie je preskúmateľné štátnym orgánom podľa osobitných predpisov.

Obci, ktorej vlastné príjmy nepostačujú na plnenie úloh samosprávy, možno poskytnúť štátnu dotáciu podľa normatívu určeného vládou. Obec môže svoje úlohy financovať aj z prostriedkov združených s inými obcami, so samosprávnymi krajmi a s inými právnickými osobami alebo fyzickými osobami.

Obec si môže na plnenie svojich úloh zriadiť mimorozpočtové peňažné fondy. Na plnenie úloh spoločných pre viac obcí alebo z iného dôvodu môžu obce zriadiť spoločný fond; správu fondu vykonáva rada fondu ustanovená obcami, ktoré fond zriadili, a to podľa dohodnutých pravidiel.

Obec vedie účtovníctvo podľa zákona č. 431/2002 Z.z. o účtovníctve, v znení neskorších predpisov. Ročnú účtovnú závierku obce overuje audítor, ako aj overuje ďalšie skutočnosti ustanovené osobitným zákonom. Postavenie rozpočtu obce, jeho tvorbu a obsah, pravidlá rozpočtového hospodárenia, tvorbu a použitie mimorozpočtových zdrojov, spôsob finančného vyrovnávania medzi obcami, vzťahy k štátnemu rozpočtu a k rozpočtu samosprávneho kraja ustanovujú osobitné zákony (zákon č. 523/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov, zákon č. 583/2004 o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Rozpočet obce

Rozpočet obce, upravený zákonom č. 583/2004 o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov, je základným nástrojom finančného hospodárenia v príslušnom rozpočtovom roku, ktorým sa riadi financovanie úloh a funkcií obce v príslušnom rozpočtovom roku. Rozpočet obce je súčasťou rozpočtu sektora verejnej správy. Rozpočtový rok je zhodný s kalendárnym rokom. Rozpočet obce vyjadruje samostatnosť hospodárenia obce. Obsahuje príjmy a výdavky, v ktorých sú vyjadrené finančné vzťahy k právnickým osobám a fyzickým osobám – podnikateľom pôsobiacim na území obce, ako aj k obyvateľom žijúcim na tomto území vyplývajúce pre ne zo zákonov a z iných všeobecne záväzných právnych predpisov, zo všeobecne záväzných nariadení obce, ako aj zo zmlúv.

Rozpočet obce zahŕňa aj finančné vzťahy štátu k rozpočtom obcí:

- a) podiely na daniach v správe štátu,
- b) dotácie na úhradu nákladov preneseného výkonu štátnej správy,
- c) ďalšie dotácie v súlade so zákonom o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok.

Rozpočet obce obsahuje príjmy a výdavky spojené s činnosťou samosprávy, finančné vzťahy k štátnemu rozpočtu, k rozpočtu samosprávneho kraja a finančné vzťahy k právnickým osobám a fyzickým osobám.

Viacročný rozpočet je strednodobý ekonomický nástroj finančnej politiky obce, v ktorom sú v rámci ich pôsobnosti vyjadrené zábery rozvoja územia a potrieb obyvateľov najmenej na tri rozpočtové roky.

Zostavovanie rozpočtu obce vychádza predovšetkým z viacročného rozpočtu, z určeného podielu na výnosoch daní v správe štátu ustanovených osobitným predpisom a zo schválených finančných vzťahov štátneho rozpočtu k rozpočtom územných samospráv. Obec je

pri zostavovaní rozpočtu povinná prednostne zabezpečiť krytie všetkých záväzkov, ktoré pre ne vyplývajú z plnenia povinností ustanovených osobitnými predpismi. Po skončení rozpočtového roka obec údaje o rozpočtovom hospodárení súhrnne spracujú do záverečného účtu obce.

Príjmy rozpočtu

Príjmy rozpočtu obce sú:

- a) výnosy miestnych daní a poplatkov podľa osobitného predpisu,
- b) nedaňové príjmy z vlastníctva a z prevodu vlastníctva majetku obce a z činnosti obce a jej rozpočtových organizácií podľa tohto alebo osobitného zákona
- c) úroky a iné príjmy z finančných prostriedkov obce,
- d) sankcie za porušenie finančnej disciplíny uložené obcou,
- e) dary a výnosy dobrovoľných zbierok v prospech obce,
- f) podiely na daniach v správe štátu podľa osobitného predpisu
- g) dotácie zo štátneho rozpočtu na úhradu nákladov preneseného výkonu štátnej správy v súlade so zákonom o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok a dotácie zo štátnych fondov
- h) ďalšie dotácie zo štátneho rozpočtu v súlade so zákonom o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok,
- i) účelové dotácie z rozpočtu vyššieho územného celku alebo z rozpočtu inej obce na realizáciu zmlúv podľa osobitných predpisov
- j) prostriedky z Európskej únie a iné prostriedky zo zahraničia poskytnuté na konkrétny účel
- k) iné príjmy ustanovené osobitnými predpismi

Obec môže na plnenie svojich úloh použiť aj:

- a) prostriedky mimorozpočtových peňažných fondov,
- b) prostriedky získané z rozdielu medzi výnosmi a nákladmi z podnikateľskej činnosti po zdanení,
- c) návratné zdroje financovania,
- d) združené prostriedky.

Výdavky rozpočtu obce

Z rozpočtu obce sa uhrádzajú:

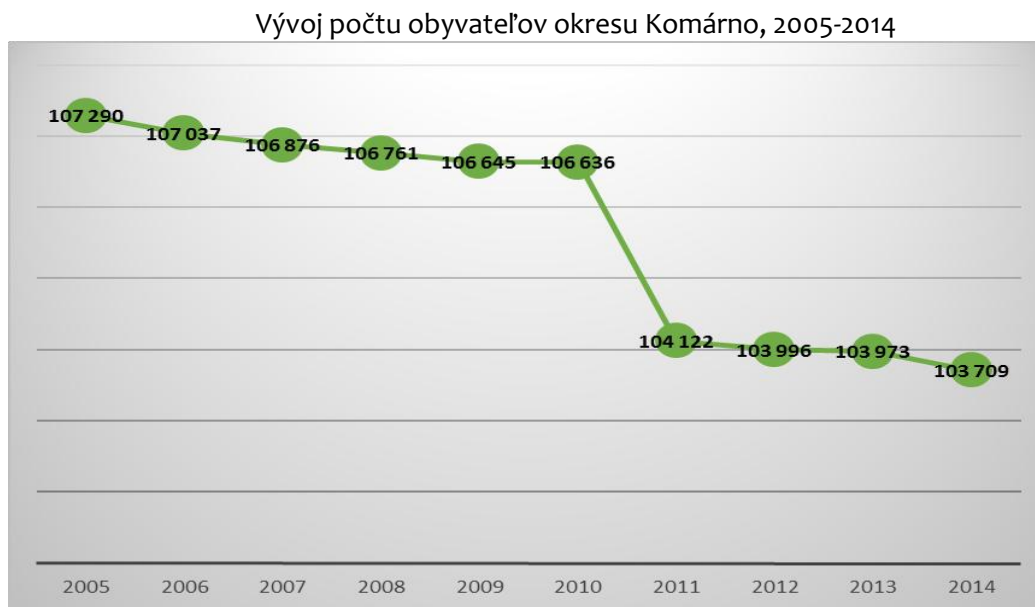
- a) záväzky obce vyplývajúce z plnenia povinností ustanovených osobitnými predpismi,
- b) výdavky na výkon samosprávnych pôsobností obce podľa osobitných predpisov a na činnosť rozpočtových organizácií a príspevkových organizácií zriadených obcou,
- c) výdavky na úhradu nákladov preneseného výkonu štátnej správy podľa osobitných predpisov,
- d) výdavky spojené so správou, údržbou a zhodnocovaním majetku obce a majetku iných osôb, ktorý obec užíva na plnenie úloh podľa osobitných predpisov,
- e) záväzky vzniknuté zo spolupráce s inou obcou alebo s vyšším územným celkom, prípadne s ďalšími osobami na zabezpečenie úloh vyplývajúcich z pôsobnosti obce vrátane záväzkov vzniknutých zo spoločnej činnosti,
- f) výdavky vyplývajúce z medzinárodnej spolupráce obce,
- g) úroky z prijatých úverov, pôžičiek a návratných finančných výpomocí,
- h) výdavky súvisiace s emisiou cenných papierov vydaných obcou a na výdavky na úhradu výnosov z nich,
- i) iné výdavky ustanovené osobitnými predpismi.

Majetok obce

Majetok obce tvoria nehnuteľné a hnutel'né veci vrátane finančných prostriedkov, ako aj pohľadávka a iné majetkové práva ktoré sú vo vlastníctve obce. Majetok obce slúži na plnenie úloh obce. Majetok obce sa má zveľaďovať a zhodnocovať a vo svojej celkovej hodnote zásadne nezmenšený zachovať. Darovanie nehnuteľného majetku obce je neprípustné, ak osobitný predpis neustanovuje inak. Majetok obce možno použiť najmä na verejné účely, na podnikateľskú činnosť a na výkon samosprávy obce. Majetok obce, ktorý slúži na verejné účely (najmä pre miestne komunikácie a iné verejné priestranstvá), je verejne prístupný a možno ho obvyklým spôsobom používať, ak jeho používanie obec neobmedzila. Majetok obce a nakladanie s ním upravuje zákon č. 138/1991 Zb. o majetku obcí, zmenený a doplnený zákonmi č. 306/1992 Zb., č. 43/1993 Z.z., č. 245/1994 Z.z., č. 147/1995 Z.z., a č. 447/2001 Z.z.

A.II ANALÝZA VONKAJŠIEHO PROSTREDIA

Okres Komárno je okres v Nitrianskom kraji na Slovensku. Má rozlohu 1 100,14 km², žije tu 103 709 obyvateľov (ŠÚ SR, 2015) a priemerná hustota zaľudnenia je 94 obyvateľov na km² (údaje k 31.12.2014). Správne sídlo okresu je mesto Komárno. V okrese sa nachádza 41 obcí, z toho 3 so štatútom mesta.

Zdroj: ŠÚ SR, 2015

Prirodzený úbytok obyvateľstva pokračuje, saldo migrácie ale naznačuje pozitívny vývoj, v posledných rokoch v okrese Komárno sa usídlilo viac ľudí, ako sa z neho vysťahovalo. V okrese žije viac žien, ako mužov, čo je podmienené aj strednou dĺžkou života žien o 7 rokov vyššou ako mužov. Vekové zloženie obyvateľstva indukuje v porovnaní s rokom 2005 nárast počtu obyvateľov v poproduktívnom veku a pokles počtu v ostatných kategóriách.

Okres napriek výhodnej geografickej pozícii v trojuholníku troch veľkomiest Viedeň – Bratislava – Budapešť bojuje s vysokou mierou nezamestnanosti.

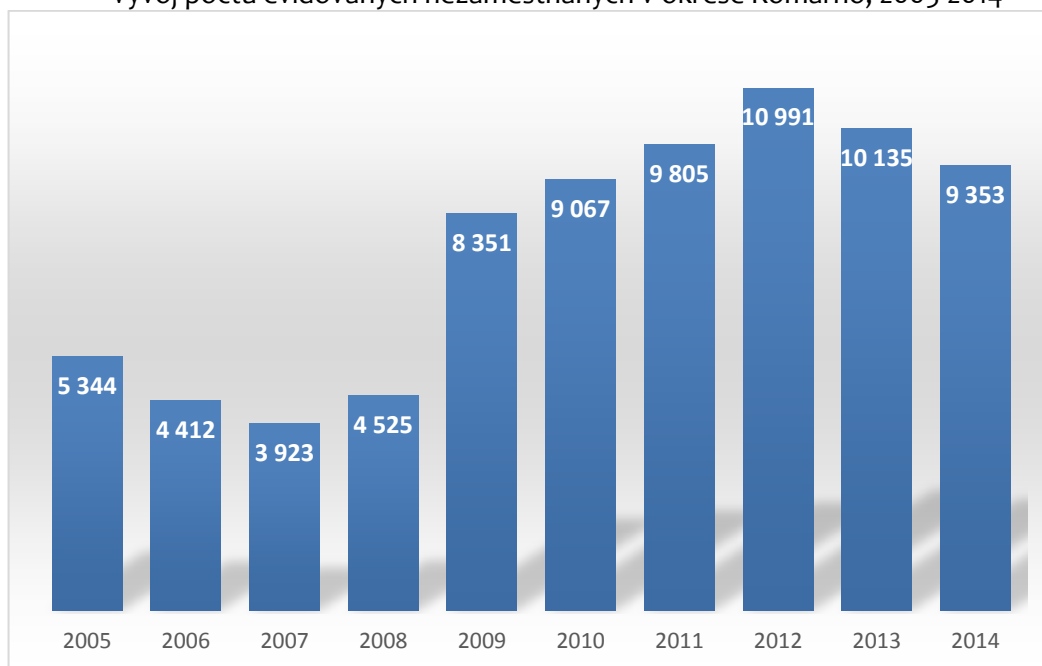
Tab. č. 43: Štruktúra UoZ podľa doby trvania nezamestnanosti na rôznych regionálnych úrovniach k 30.06.2015

Územie	UoZ spolu	Z toho viac ako 12 mesiacov registrovaní UoZ	
		Počet	%
Okres Komárno	9 248	5 234	56,60
Nitriansky kraj	41 362	20 994	50,76
Slovenská republika	353 844	189 817	53,64

Zdroj: ÚPSVR, 2015

Obyvatelia okresu Komárno dochádzajú za prácou aj do okolitých okresov a do susedného Maďarska. Prihraničný priemyselný park (mesto Komárom) síce ponúka podstatne menej pracovných príležitostí v oblasti výroby spotrebnej elektroniky, mobilných telefónov a komponentov do automobilov, ako to bolo po minulé roky, ale vznikli nové pracovné príležitosti v mestách Győr, Tatabánya, Tata, Mór. Z regiónu Kolárovo si občania našli pracovné uplatnenie vo firme Samsung Galanta, tento zamestnávateľ zabezpečuje aj dopravu svojich zamestnancov.

Vývoj počtu evidovaných nezamestnaných v okrese Komárno, 2005-2014

Zdroj: ŠÚ SR, 2015

Nepriaznivým sa javí vývoj v štruktúre uchádzačov o zamestnanie podľa dosiahnutého stupňa vzdelania, najmä podľa dĺžky evidencie. Uchádzači vo veku 50 rokov a viac tvoria až 36% všetkých uchádzačov o zamestnanie, sú ťažko umiestniteľní, nakoľko trh práce v regióne vyžaduje flexibilnú pracovnú silu. Zo strany zamestnávateľov je záujem o mladých ľudí, ktorí sa dokážu prispôbiť novým technológiám a častým zmenám vo výrobnom procese.

Priame zahraničné investície v priemere na obyvateľa SR v období 2005 až 2012 vzrástli z úrovne 701 € na 1 782 €, ale okres Komárno je ešte stále investične poddimenzovaný, dlhodobo je hlboko pod celoslovenským priemerom. V Komárňanskom okrese v roku 2012 dosiahli priame zahraničné investície v priemere na obyvateľa 1 782 €, čo predstavuje 22% celoslovenského priemeru, ale iba 0,78% oproti okresu s najvyššou mierou priamych zahraničných investícií.

Štruktúru podnikateľského sektora tvorí hlavne odvetvie ľahkého priemyslu (výroba obuvi, potravinársky priemysel), potom nasleduje obchod a doprava. V okrese Komárno má výrazné zastúpenie aj poľnohospodárstvo. V roku 2014 bolo v okrese 5 535 podnikov. Počet podnikov rastie, čo je podmienené aj prihraničnou polohou okresu, legislatívnymi a daňovými podmienkami výhodnými pre firmy z Maďarska. Počet podnikateľov podnikajúcich ako fyzické osoby od roku 2008 klesá.

Okres Komárno možno charakterizovať ako poľnohospodársky intenzívne využívanú krajinu. Prevládajúcou činnosťou je poľnohospodárska výroba so všetkými jej kladmi a záporami. Priemysel je v okrese zastúpený v menšej miere, nachádza sa tu iba niekoľko väčších podnikov. Obyvateľ okresu Komárno vyprodukoval v roku 2013 v priemere vyše 366 kg odpadu, avšak z toho bolo zhodnotených len necelých 13% odpadu (55 kg/obyvateľa), čo je však o 16 kg zhodnoteného odpadu na obyvateľa viac ako minulý rok.

Tab. č. 44: Vybrané ukazovatele okresu Komárno

Okres Komárno, Nitriansky kraj	rok				
	2010	2011	2012	2013	2014
Vybrané ukazovatele demografického charakteru					
Počet obyvateľov k 31. 12. spolu	106 414	103 996	103 973	103 709	103 360
Z toho mužov	51 698	50 640	50 707	50 584	50 482
Z toho žien	54 716	53 356	53 266	53 125	52 878
Predproduktívny vek - EU (0 - 14)	14 090	13 728	13 599	13 464	13 392
Produktívny vek - EU (15 - 64)	77 400	75 231	75 011	74 549	74 295
Poproduktívny vek - EU (65 - 100+)	14 924	15 037	15 363	15 696	15 849
Celkový prírastok obyvateľstva	-222	-126	-23	-264	-349
Saldo migrácie	226	154	336	165	131
Stredná dĺžka života pri narodení muží	70	70	70	71	
Stredná dĺžka života pri narodení ženy	77	78	78	78	
Vybrané ukazovatele sociálneho charakteru					
Nezamestnaní spolu	9 067	9 805	10 991	10 135	9 353
Miera evidovanej nezamestnanosti spolu	16	18	19	18	15
Miera evidovanej nezamestnanosti mužov	15	15	17	16	14
Miera evidovanej nezamestnanosti žien	18	20	22	20	18
Domový a bytový fond a technická vybavenosť					
Dokončené byty	130	160	266	140	
Podiel obyvateľov v domoch napojených na verejnú kanalizačnú sieť	31,3	31,9	34,6	34,9	
Podiel obyvateľov zásobovaných vodou z verejných vodovodov	84,3	84,5	87	87,5	
Vybrané ukazovatele ekonomického charakteru					
Priemerná hrubá nominálna mzda zamestnanca podľa VZ o štruktúre miezd v €	583	636	659	702	751
Priame zahraničné investície v €	177 061 000	171 557 232	185 303 000		
PZI na obyvateľa v €	1 664	1 650	1 782		
Vybrané ukazovatele organizačnej štruktúry hospodárstva					
Podniky	3 204	3 676	4 303	5 092	5 353
Fyzické osoby -podnikatelia	7 973	7 593	7 282	7 193	6 906
Životné prostredie					
Produkcia tuhých emisií v t	384	415	416		
Množstvo komunálneho odpadu (kg/obyv.)	388	381	375	366	
Množstvo zhodnoteného kom. odpadu (kg./obyv.)	39	56	39	55	

STEEP analýza (analýza externého prostredia)

STEEP analýza pomôže získať obraz o sociálnom, technologickom, ekonomickom, ekologickom, politickom a hodnotovom prostredí, ktoré vplývajú na rozvoj obce.

Sociálne	Technologické	Ekonomické	Ekologické	Politické	Hodnoty
Starnutie obyvateľstva, rastúci záujem o sociálne služby	Úroveň technológií	Nové trhy	Dobry stav životného prostredia	Politika vlády SR v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti	Zmena postojov k lokálnemu rozvoju
Zmena životného štýlu, spotrebných zvykov	Dostupnosť a využiteľnosť technológií	Nové príležitosti v oblasti priemyslu a služieb	Možnosti tvorby životného prostredia	Legislatíva	Organizačná kultúra
Zmeny postojov a správania - aktívny tretí sektor	Technológie využívané obyvateľmi, podnikateľmi		Politika životného prostredia	Zmena vlády ako výsledok volieb	Tímová spolupráca
Migrácia mladých ľudí za prácou	Digitalizácia verejnej správy a verejných služieb	Vplyv daňovej politiky	Podpora obnovy životného prostredia		Osobné hodnoty
Móda				Možnosť čerpania EŠIF obmedzená rôznymi limitmi	

A.III ZHODNOTENIE SÚČASNÉHO STAVU ÚZEMIA

Hodnotenie predchádzajúceho obdobia

Obec Marcelová, ako aj väčšina obcí v okrese Komárno mala vypracovaný a aktualizovaný PHSR obce Marcelová. Vzhľadom na novú situáciu v celosvetovej globalizácii, v oblasti národnej legislatívy – akou je aj novela zákona o podpore regionálneho rozvoja – a nové programové obdobie EISF 2014-2020 môžeme konštatovať, že je potrebné prehodnotenie stanovených priorít a užšie zapojenie obyvateľov obce Marcelová.

Z hodnotenia aktivít realizovaných v obci v uplynulom období vyplývajú pre budúce plánovanie nasledovné dôležité fakty:

- veľkým prínosom pre obec bola spolupráca s ostatnými obcami v rámci cezhraničných projektov v oblasti enviromentálnej – vrátane environmentálnej osvetu,
- zapojenie obyvateľov do aktivít sa javí dôležitejšie ako len samotné investície v obci, pretože na budovanie komunity obce a dosiahnutie všeobecnej spokojnosti zo životom v obci (a tým aj zastavenie starnutia obce) je nutné pôsobiť aj na subjektívne pocity jednotlivých obyvateľov tak, aby narástol pocit spolupatričnosti obyvateľov obce,
- veľmi dôležitá je spolupráca obcí, zapojenie sa do aktivít Miestnej akčnej skupiny Združenie Dolný Žitný ostrov, ktorého činnosť bola podporená zo zdrojov Nitrianskeho samosprávneho kraja a novospracovaná Stratégia CLLD sa v súčasnosti uchádza o NFP z PRV 2014-2020,
- nemôžeme čakať len na podporu zo strany štátu a EÚ, ale musíme zmobilizovať vnútorný potenciál územia, lebo len vzájomnou koordináciou aktivít v území vieme dosiahnuť žiadaný stav.

SWOT analýza potenciálu rozvoja obce

Analýza rozvojového potenciálu obce Marcelová formou SWOT analýzy je spracovaná na základe auditu rozvojových zdrojov obce.

Analýza sa dotýka 4 oblastí:

1. Poloha, prírodné pomery, životné prostredie
2. Bytový fond, technická infraštruktúra
3. Ľudské zdroje, trh práce, školstvo, zdravotníctvo, sociálna oblasť, šport, kultúra
4. Hospodárstvo, ekonomický rozvoj.

Poloha, prírodné pomery, životné prostredie

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • dobrá geografická poloha vzhľadom k rozvojovým pólom Bratislava, Budapešť, Nitra, Nové Zámky, Komárno, Esztergom • dobrá geografická poloha vzhľadom k dopravnému koridoru Dunaj (európsky multimodálny koridor) • dobrá geografická poloha vzhľadom k dopravnému koridoru Nitra - Nové Zámky - Komárno • veľmi priaznivé prírodné podmienky pre rozvoj poľnohospodárstva a cestovného ruchu • prírodné lokality s významnými estetickými a biologickými hodnotami • absencia väčších zdrojov znečisťovania živ. prostredia - dobrá kvalita živ. Prostredia prítomnosť kompostárne	<ul style="list-style-type: none"> • vysoký podiel ornej pôdy na úkor lesných a trv. trávnych porastov - intenzívne využívaná poľnohospodárska pôda (veľké bloky parciel ornej pôdy) • nevyhovujúci stav protipovodňových zariadení • neefektívne fungujúci systém separovaného zberu odpadu • chýbajúci systém nakladania s biologicky rozložiteľným odpadom
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • zintenzívnenie spolupráce s okolitými obcami, ako aj cezhraničnej spolupráce • využitie prírodného potenciálu cestovného ruchu • zvýšenie ekologickej stability územia – uplatnenie princípov trvalo udržateľného rozvoja v ďalšom rozvoji územia • realizovanie projektov zameraných na zlepšenie stavu životného prostredia vo všetkých jeho zložkách • zabezpečenie komplexnej ochrany územia pred povodňami rekonštrukcia a revitalizácia protipovodňových zariadení • zlepšenie systému separovaného zberu odpadu • zavedenie systému kompostovania biologicky rozložiteľného odpadu	<ul style="list-style-type: none"> • stagnácia už nadviazanej lokálnej, regionálnej, ako aj medzinárodnej spolupráce, resp. nenadviažu sa nové partnerské vzťahy • znižovanie ekologickej stability krajiny v dôsledku intenzívneho sa stresových faktorov (vysoko intenzívna poľnohospodárska výroba, znečisťovanie prírody vplyvom rozvoja dopravy)

Bytový fond, technická infraštruktúra

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • dobrá kvalita bytového fondu • intenzívna výstavba nájomných bytov • prítomnosť ČOV (spoločnej so susednou obcou Chotín) • dobré pokrytie obce GSM signálom • dostupnosť širokopásmového internetu 	<ul style="list-style-type: none"> • nedostatok bytov pre záujemcov o bývanie v obci • zlý technický stav miestnych komunikácií, chýbajúce mechanizmy na ich obnovu • nevyhovujúci stav verejného osvetlenia • nevyhovujúci stav verejných budov • chýbajúca kanalizácia pre väčšinu domácností a organizácií • nedostatočná kapacita ČOV • absencia vybudovaných regionálnych cyklotrás nadväzujúcich na Dunajskú cyklistickú cestu
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • podpora projektov rozvoja bývania v obci • vytvorenie podmienok pre rozvíjanie a skvalitnenie bytového fondu obce výstavba nájomných bytových domov • rozšírenie kanalizácie • zvýšenie kapacity ČOV • rekonštrukcia a výstavba miestnych komunikácií • výstavba cyklistických chodníkov a cyklotrás • rekonštrukcia a revitalizácia protipovodňových zariadení v obci • obnova verejných budov 	<ul style="list-style-type: none"> • nedostatok finančných prostriedkov na ďalšie skvalitnenie technickej infraštruktúry • nerozšírenie kanalizácie • zhoršenie kvality miestnych komunikácií z dôvodu nedostatku financií na ich údržbu

Ľudské zdroje, trh práce, školstvo, zdravotníctvo, sociálna oblasť, šport, kultúra

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • multikulturálny ráz obyvateľstva a dobré skúsenosti s multietnickým spoložitím • veľký záujem o bývanie v obci (migračný prírastok obyvateľstva) • klesajúca miera nezamestnanosti • dobrá spolupráca obecného zastupiteľstva s aktérmi lokálneho života • vysoká angažovanosť obce o spoluprácu s ďalšími obcami v riešení spoločných problémov • moderný kultúrny dom 	<ul style="list-style-type: none"> • vysoká mortalita obyvateľstva • nevyhovujúca vzdelanostná úroveň obyvateľstva - nízky podiel obyvateľstva s vysokoškolským vzdelaním • vysoká miera dlhodobo nezamestnaných • absencia vhodných priestorov na zabezpečenie starostlivosti o dôchodcov • nedostatok športových zariadení • zlý technický stav telocvične ZŠ • zastarané detské ihrisko
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • rozvoj cestovného ruchu a multifunkčného poľnohospodárstva – kladný vplyv na tvorbu nových pracovných miest • obnovenie a rozvíjanie tradičných remesiel - tvorba nových pracovných miest • rozvoj celoživotného učenia ako záruky rozvoja adaptability pracovnej sily • rekonštrukcia telocvične pri ZŠ • zvýšenie starostlivosti o starých obyvateľov obce – zriadenie domova dôchodcov • zriadenie pamätného/vlastivedného domu • výstavba športových zariadení • obnova detského ihriska 	<ul style="list-style-type: none"> • pretrvávajúca nepriaznivá veková štruktúra obyvateľstva a výraznejšie starnutie populácie • odchod mladých a vzdelaných ľudí z obce z dôvodu chýbajúcich perspektív v obci, ako aj v jej mikropriestore • apatia nezamestnaných - pasívne zotrvávanie v sociálnej sieti • rast marginalizácie, vytlačovanie čoraz väčšieho počtu rizikových skupín účastníkov z trhu práce a prehĺbenie sociálnej exklúzie • nedostatok finančných prostriedkov na skvalitnenie kultúrno-spoločenskej infraštruktúry obce • nedostatok finančných prostriedkov na rozvoj

	sociálnej infraštruktúry
--	--------------------------

Hospodárstvo, ekonomický rozvoj

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • priaznivé prírodné podmienky pre rozvoj vidieckeho cestovného ruchu • veľmi dobré podmienky pre rozvoj cykloturistiky a agroturistiky • veľký záujem obecnej samosprávy a podnikateľov o rozvoj cestovného ruchu • tradícia podnikania v poľnohospodárstve • priaznivé podmienky pre multifunkčné poľnohospodárstvo • vysoká inovatívnosť podnikateľskej sféry 	<ul style="list-style-type: none"> • nízka efektívnosť poľnohospodárskej výroby • zastaranosť technického vybavenia, strojov a zariadení v poľnohospodárskych podnikoch - nedostatočná kapitálová vybavenosť agropodnikov • nízka úroveň materiálno-technickej základne pre rozvoj cestovného ruchu • chýbajúca tradícia cestovného ruchu v obci - slabý marketing cestovného ruchu
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • zvyšujúci záujem o eko- a bioprodukty - ekologická produkcia rastlinných a živočíšnych produktov • zvyšujúci záujem o vidiecky cestovný ruch • rozvoj nepotravinárskeho poľnohospodárstva - diverzifikácia tradičných činností poľnohospodárskych subjektov (napr. pestovanie liečivých rastlín, rozvíjanie ovocinárstva, poľovníctvo, oživenie remesiel) • vybudovanie služieb vidieckej turistiky a agroturistiky • vybudovanie turistickej ubytovne • realizácia inovatívnych projektov podporujúcich ekonomický rozvoj obce • podpora rozvoja spolupráce subjektov hospodárskeho života • efektívne využitie podporných programov na rozvoj poľnohospodárstva a vidieka • vytvorenie informačného systému o cestovnom ruchu obce 	<ul style="list-style-type: none"> • znehodnocovanie prírodného agropotenciálu územia • nezáujem o agrárne a turistické produkty obce i regiónu • implementácia investičných programov bez rešpektovania princípov trvalo udržateľného rozvoja • neschopnosť subjektov písať kvalitné projekty a využívať podporné programy štátu a EU • nerozvíjanie marketingu územia a úrovne poskytovaných služieb cestovného ruchu

Vyhodnotenie prieskumu verejnej mienky

Dôležité otázky	Zdôvodnenie
Prečo je potrebné získať informácie prostredníctvom prieskumu?	Je dôležité, aby sa na prieskume zúčastnila reprezentatívna časť obyvateľov obce Marcelová a nebol zastúpený len názor vybranej záujmovej skupiny alebo časti obyvateľov v súlade s princípom transparentnosti a objektívnosti prípravy PHSR, zodpovedného rozhodovania.
Čo je jeho cieľom?	Realizácia prieskumu počas prípravy PHSR patrí medzi najúčinnnejšie formy zapojenia verejnosti do prípravy PHSR a vytvárania partnerstva na miestnej/regionálnej úrovni na jeho realizáciu, mobilizuje miestnu komunitu a umožňuje jej následne participovať na tvorbe vízie, prioritách rozvoja územia v ktorom žijú, ako aj prevziať zodpovednosť za kvalitu svojho života.
Akým spôsobom sa bude realizovať?	Elektronickou a tlačенou formou, prostredníctvom sociálnej siete Facebook
Aké budú finančné nároky?	Súčasťou spracovávaného PHSR
Aké budú časové nároky?	Zapojení budú pracovníci OcÚ
Kto bude zodpovedný za realizáciu prieskumu?	Spracovateľ PHSR

Zdroj: Metodika na vypracovanie PHSR, MDVaRR SR, 2015

Prieskum verejnej mienky bol vykonaný v roku 2015. V rámci prieskumu bola oslovená každá domácnosť obce Marcelová. Vyplnením krátkeho dotazníka občania mohli vyjadriť svoj názor, napísať svoje pripomienky, návrhy k plánu budúceho rozvoja obce s cieľom zlepšenia kvality života v obci. Občania mali možnosť vyplniť dotazníky elektronicky alebo papierovou formou, boli oznámení o prieskume v miestnych médiách a na stretnutiach. Pre starších občanov boli rozdane vytlačené dotazníky pomocou obecných úradov, mladí to vyplnili väčšinou elektronicky. Občania vyplnené dotazníky mohli odovzdať na obecnom úrade.

V rámci prieskumu sme položili 13 otázok, v ktorých sme občanov žiadali na vyjadrenie názorov na súčasnú situáciu a o návrhy na riešenie aktuálnych problémov. Skupina otázok na prípravu problémovej analýzy sa týkala konkrétnych návrhov na zlepšenie života v nasledujúcich oblastiach:

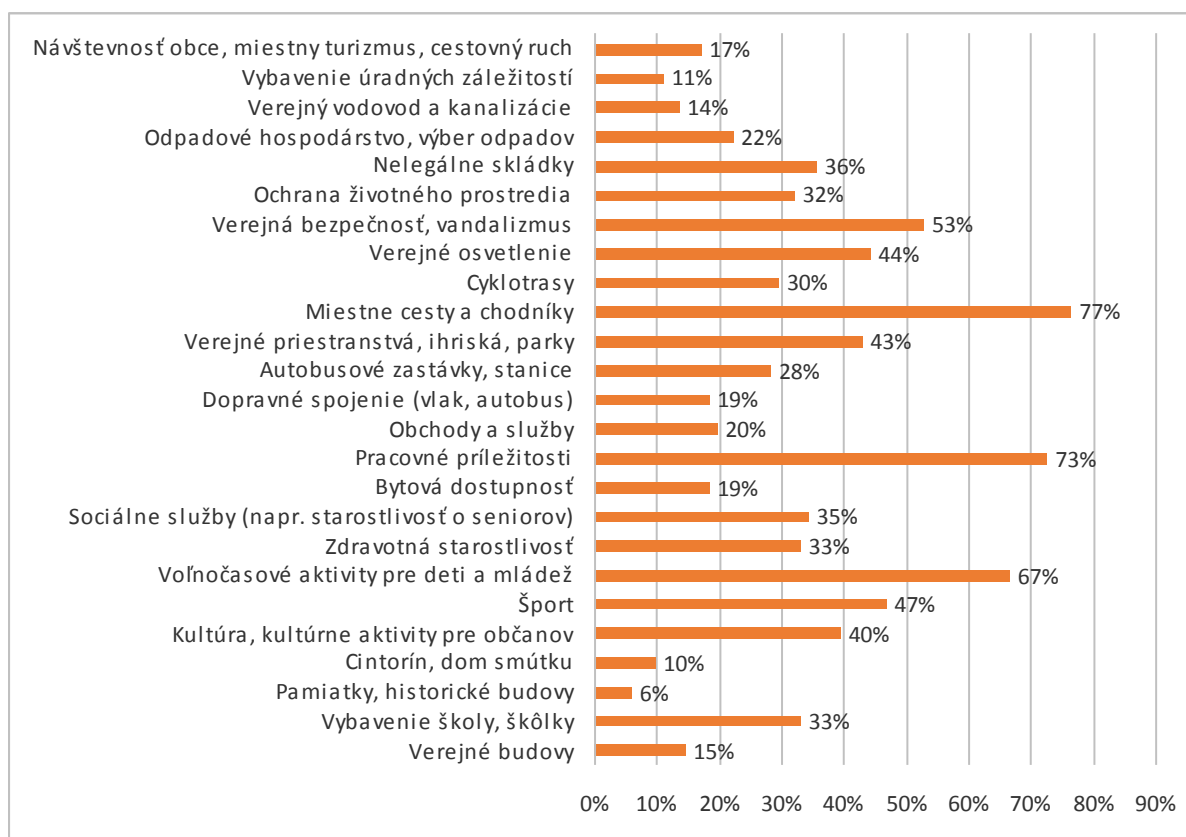
- rozvoj hospodárstva
- verejné služby (školsťvo, zdravotníctvo, sociálne veci)
- využitie voľného času (možnosti športovania, zábavy a kultúrneho vyžitia)
- ochrana životného prostredia
- infraštruktúra

Analýza respondentov

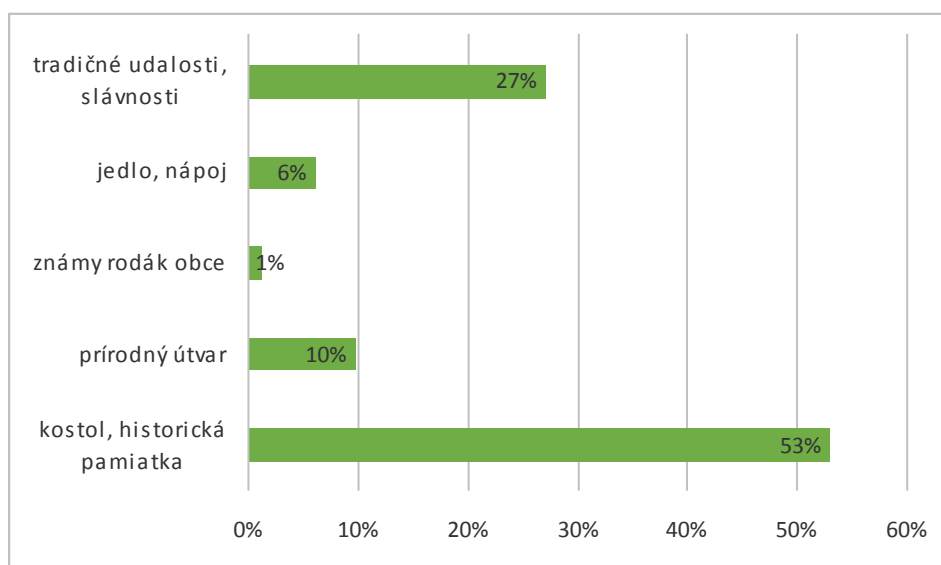
Dotazník vyplnilo 81 respondentov.

Parametre respondentov		
	Absolútne	Percentuálne
Pohlavie		
žena	56	69%
muž	25	31%
Vek		
do 20 rokov	10	12%
21-30 rokov	28	35%
31-40 rokov	18	22%
41-50 rokov	12	15%
51-60 rokov	10	12%
nad 60 rokov	3	4%
Ekonomická pozícia		
zamestnanec	39	48%
podnikateľ	5	6%
študent	17	21%
dôchodca	3	4%
nezamestnaný	12	15%
iná	3	4%

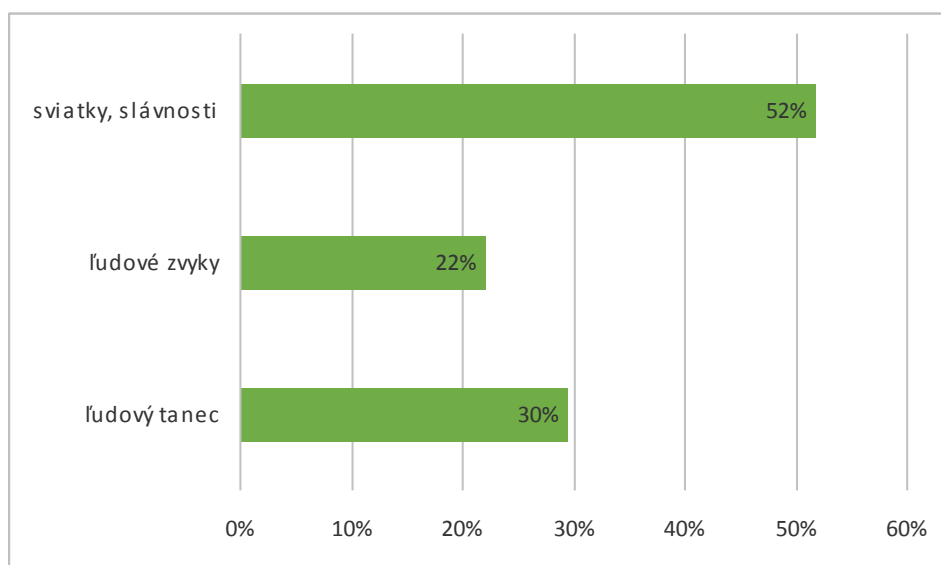
V prvej otázke sme sa pýtali, ktoré zo zadanych oblastí je podľa názoru respondentov potrebné v obci čo najskôr riešiť a rozvíjať.

Čo je podľa Vás najväčšou pozoruhodnosťou v obci? (Môžete uviesť aj viac možností.)

Aké tradície sa udržiavajú v obci?

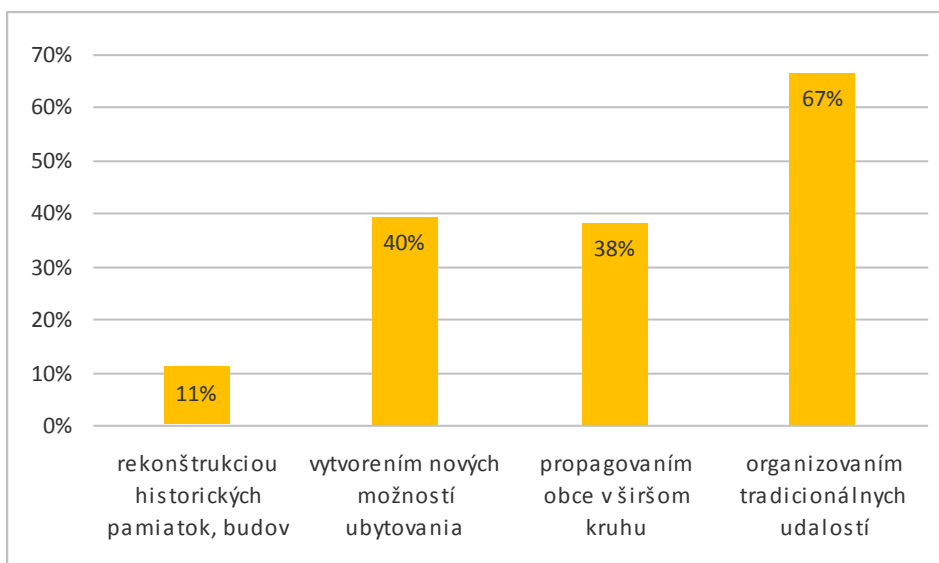
Aké ľudové remeslá sa zachovali a pestujú sa na vysokej úrovni v obci?

- Vinárstvo
- Záhradkárstvo
- Lukostreľba
- Stolárstvo
- Rybolov
- Pečenie štrúdle

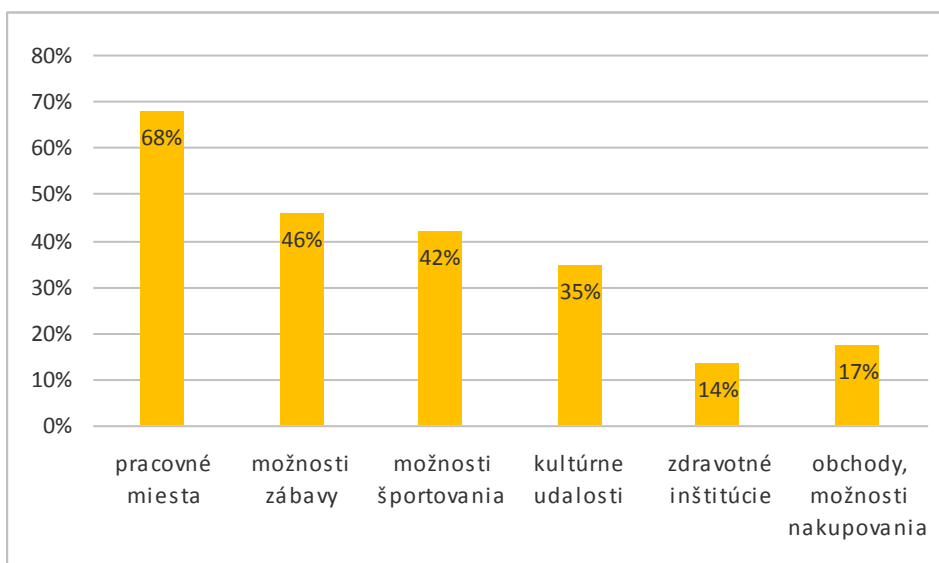
Aké obchody a služby v obci Vám chýbajú?

- Reštaurácia, cukráreň, kaviareň, tesco, lidl
- Oprava obuvi, banka, obchod s odevou, s knihami, galantéria
- Fitness klub

Ako by sa dalo podľa Vás pritiahnúť viac návštevníkov a turistov do obce?

Čo Vám v obci najviac chýba?

Vaše námety, poznámky na zlepšenie života v obci:

- Vytvorenie pracovných miest
- Rekonštrukcia miestnych chodníkov
- Verejné osvetlenie
- Zber odpadu, zberné nádoby pri autobusových zastávkach
- Miestna polícia
- Podpora miestnych podnikateľov, poľnohospodárov
- Sociálny podnik pri obecnom úrade

Na stretnutí s obyvateľmi obce Modrany na otázku čo sa im páči, čím sú spokojní v obci sme dostali nasledovné odpovede:

- ✓ Kanalizácia
- ✓ Parky a sochy v obci
- ✓ Kultúrny život v obci – Csemadok
- ✓ Nájomné byty
- ✓ Miestny podnikatelia – pracovné príležitosti
- ✓ Hasičské auto
- ✓ Stanica záchrannej zdravotnej služby
- ✓ Jazdecký klub

Na otázku čo chýba v obci, čím nie sú spokojní sme dostali nasledujúce odpovede:

- Možnosti športovania a zábavy
- Školské športové ihrisko
- Nelegálne skládky
- Urnový múr
- Reštaurácia
- Odborní lekári
- Dom seniorov
- Jasle
- Lavice v parkoch
- Verejné osvetlenie
- Chodníky
- Bezbariérový prístup
- Podpora miestnych podnikateľov
- Miestny vidiecky turizmus
- Multifunkčné ihrisko
- Hasičská zborovňa

B – STRATEGICKÁ ČASŤ

Strategická časť obsahuje stratégiu rozvoja obce pri zohľadnení jeho vnútorných špecifik a určí hlavné ciele a priority rozvoja mesta pri rešpektovaní princípov regionálnej politiky v záujme dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia.

Pri spracovaní tohto dokumentu boli plno akceptované najvýznamnejšie rozvojové dokumenty týkajúce sa územia obce – Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2014-2020, ako aj s Národná stratégia regionálneho rozvoja SR (schválená uznesením Vlády SR č. 222 zo 14.mája 2014), Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 v znení KURS2011, Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja na roky 2012-2018, Územný plán Nitrianskeho samosprávneho kraja, Regionálna inovačná stratégia NSK na roky 2014-2020, Stratégia rozvoja vidieka NSK 2009-2015, Územný plán obce, zákon č. 309/2014 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja, ale aj Stratégia CLLD (miestneho rozvoja vedeného komunitou) Miestnej akčnej skupiny Združenie Dolný Žitný ostrov.

Zákon č. 539/2008 v znení 309/2014 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja definuje v § 8 Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce nasledovne:

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce (ďalej len **Program rozvoja obce**)

- (1) Program rozvoja obce je strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii a zohľadňuje ciele a priority ustanovené v programe rozvoja vyššieho územného celku, na území ktorého sa obec nachádza, a je vypracovaný podľa záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie obce.
- (2) Vypracovanie programu rozvoja obce zabezpečuje obec pri uplatnení partnerstva.
- (3) Program rozvoja obce vytvorený v rámci partnerstva pozostáva z
  - a) analytickej časti, ktorá obsahuje komplexné hodnotenie a analýzu východiskovej situácie obce, odhad jej budúceho vývoja, možné riziká a ohrozenia vo väzbe na existujúce stratégie a koncepcie a využívanie vnútorného potenciálu územia, jeho limitov a rozvoja, definovanie podmienok udržateľného rozvoja obce,
  - b) strategickej časti, ktorá obsahuje stratégiu rozvoja obce pri zohľadnení jej vnútorných špecifik a určí hlavné smery, priority a ciele rozvoja obce rešpektovaním princípov regionálnej politiky s cieľom dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia,
  - c) programovej časti, ktorá obsahuje najmä zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce,
  - d) realizačnej časti, ktorá je zameraná na popis postupov inštitucionálneho zabezpečenia formou partnerstva a organizačné zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce s ustanovením merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov, a
  - e) finančnej časti, ktorá obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnej a organizačnej stránky realizácie programu rozvoja obce.
- (4) Aktualizácia programu rozvoja obce sa vypracúva podľa potreby.
- (5) Program rozvoja obce a jeho aktualizáciu schvaľuje obecné zastupiteľstvo.
- (6) Schválenie programu rozvoja obce a príslušnej územnoplánovacej dokumentácie, ak jej spracovanie vyžaduje osobitný predpis, je podmienkou na predloženie žiadosti obce o poskytnutie dotácie zo štátneho rozpočtu a z doplnkových zdrojov podľa § 4 ods. 2.

Pôsobnosť obcí pri podpore regionálneho rozvoja zákon č. 539/2008 v znení 309/2014 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja definuje nasledovne v § 12:

Obec vo svojej pôsobnosti na účely podpory regionálneho rozvoja

- a) analyzuje a hodnotí úroveň rozvoja svojho územia a jeho častí, zabezpečuje jeho trvalo udržateľný hospodársky rozvoj, sociálny rozvoj a územný rozvoj,
- b) zabezpečuje a koordinuje vypracovanie a realizáciu programu rozvoja obce alebo spoločného programu rozvoja obcí, pravidelne ho monitoruje a každoročne do 31. mája zasiela príslušnému vyššiemu územnému celku správu o jeho plnení a zabezpečuje súlad programu rozvoja obce alebo spoločného programu rozvoja obcí s územnoplánovacou dokumentáciou, ak jej spracovanie vyžaduje osobitný predpis,
- c) spolupracuje s vyšším územným celkom, na území ktorého sa obec nachádza, na príprave a realizácii programu rozvoja vyššieho územného celku a na účely evidencie poskytuje vyššiemu územnému celku program rozvoja obce,
- d) podieľa sa na plnení úloh, ktoré súvisia so zameraním podpory regionálneho rozvoja podľa § 3, v spolupráci s ministerstvom a ostatnými sociálno-ekonomickými partnermi, ktorí sa nachádzajú na území obce,
- e) vytvára podmienky na vznik a rozvoj územnej spolupráce a partnerstiev,
- f) spolupracuje s ďalšími obcami, regiónmi a územnými celkami alebo s orgánmi iných štátov, ktoré plnia funkcie územnej samosprávy,
- g) podporuje rozvoj podnikateľských aktivít potrebných na rozvoj obce.

Stratégia, priority a ciele Partnerskej dohody Slovenskej republiky na roky 2014-2020 budú implementované prostredníctvom operačných programov v rámci jednotlivých cieľov politiky EÚ. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Marcelová zohľadňuje možnosti získavania zdrojov z operačných programov na roky 2014-2020. Podľa cieľov politiky Európskej únie obec Marcelová leží v NUTS 2 regióne, ktorý spadá pod kategórie menej rozvinuté regióny (HDP na obyvateľa < 75 % priemeru EÚ-27).

PHSR Nitrianskeho samosprávneho kraja definuje nasledovnú rozvojovú víziu pre kraj: „Nitriansky kraj bude dynamicky sa rozvíjajúci región využívajúci exogénne aj endogénne rozvojové zdroje. Hospodárstvo bude založené na moderných technológiách produkujúcich výrobky s vysokou pridanou hodnotou. Moderné a efektívne multifunkčné poľnohospodárstvo produkuje dostatok kvalitných potravín, poskytujúce atraktívne pracovné príležitosti pre vidiecke obyvateľstvo, bude spolu s cestovným ruchom osou integrovaného rozvoja vidieckeho priestoru. Východiskom pre dosiahnutie týchto cieľov bude kvalitný integrovaný systém vzdelávania, poskytujúci občanom lepšie možnosti realizácie v profesijnom aj osobnom živote. Rastúca kvalita života bude sprevádzaná udržateľným rozvojom kvality zložiek životného prostredia a krajiny.“

PHSR Nitrianskeho samosprávneho kraja na roky 2012-2018 definuje 5 strategických cieľov v 5 prioritných oblastiach:

Priorita 1: Hospodárstvo

Strategický cieľ: Dlhodobý stabilný ekonomický vývoj založený na diverzifikovanej štruktúre s prevahou odvetví produkujúcich vysokú pridanú hodnotu a odvetví využívajúcich endogénne zdroje kraja. Ekonomickou výkonnosťou bude kraj patriť do prvej polovice v rámci Slovenskej republiky.

Priorita 2: Ľudské zdroje

Strategický cieľ: Dlhodobý vyvážený rast vzdelanostnej úrovne sprevádzaný zvyšovaním celkovej zamestnanosti s osobitným zreteľom na ohrozené skupiny obyvateľov. Zvyšovanie

kvality a dostupnosti poskytovaných sociálnych služieb a zdravotnej starostlivosti. Budovanie efektívnych systémov pre regionálnu a miestnu samosprávu. Rozvoj spolupráce na regionálnej, nadregionálnej, resp. medzinárodnej úrovni prostredníctvom podpory formovania partnerstiev.

Priorita 3: Pôdohospodárstvo a rozvoj vidieka

Strategický cieľ: Konkurencieschopný agropotravinársky sektor budovaný na synergii rôznych typov a foriem poľnohospodárskych a potravinárskych podnikov, vytvárajúci inovatívne prostredie na vidieku, prispievajúci k tvorbe pracovných príležitostí a k zodpovedajúcej kvalite života vidieckeho obyvateľstva.

Priorita 4: Infraštruktúra

Strategický cieľ: Modernizácia a zvýšenie bezpečnosti dopravnej infraštruktúry v prostredí transeurópskeho dopravného systému. Zlepšenie dostupnosti a zvýšenie atraktivity miest a obcí Nitrianskeho kraja a dobudovanie energetickej a informačnej infraštruktúry kraja. Budovaním modernej sociálnej infraštruktúry vytváranie podmienok pre zvyšovanie kvality života občanov.

Priorita 5: Životné prostredie

Strategický cieľ: Udržateľný rozvoj územia zabezpečený znížením rizika vzniku resp. zmierňovaním negatívnych dopadov vplyvujúcich na kvalitu zložiek životného prostredia, prostredníctvom budovania a rozvoja zariadení environmentálnej infraštruktúry a zvyšovaním environmentálneho povedomia obyvateľov kraja. Zámerom tejto kapitoly je identifikácia prioritných rozvojových oblastí mesta a zároveň stanovenie strategických cieľov, priorít a opatrení predstavujúcich rozvojovú stratégiu mesta nadväzujúcu na výsledky komplexného auditu rozvojového potenciálu záujmového územia, na SWOT analýzu a na vyššie uvedené programové dokumenty

**„Marcelová –atraktívne vidiecke stredisko
v Podunajsku so spokojným a aktívnym obyvateľstvom vo
vysokokvalitnom životnom prostredí“**

V roku 2022 sa bude obec Marcelová intenzívne starať o marginalizované skupiny a bude podporovať rovnosť príležitostí. Ľudia sa budú zaujímať o dianie v obci a venovať svoj čas aj skrášľovaniu svojho okolia a obce. V ekonomike obce významnú úlohu budú hrať miestni malí a strední podnikatelia využívajúci miestne zdroje (poľnohospodárstvo, vínná turistika, agroturistika, cykloturistika). Občianska vybavenosť obce bude na vysokej úrovni. Obecné budovy (obecný úrad, MŠ a ZŠ) budú zrekonštruované, pre mladé rodiny s deťmi bude k dispozícii obnovené detské ihrisko. V strednodobom horizonte sa výrazne zlepší aj technická infraštruktúra obce (obec bude mať vybudovaný kanalizačný systém, miestne komunikácie budú zrekonštruované, na oddych budú slúžiť novovybudované športové objekty/areály). Kvalita životného prostredia bude vysoká (v obci sa bude nachádzať kompostáreň a moderný systém separovaného zberu, protipovodňové zariadenia budú zrekonštruované, kapacita ČOV bude zvýšená).

STRATEGICKÝ RÁMEC						
Strategickým cieľom je do roku 2022 zabezpečiť trvaloudržateľný ekonomický rozvoj, rozvinúť potenciál cestovného ruchu, zlepšiť technickú a sociálnu infraštruktúru a zachovať kvalitu životného prostredia v obci Marcelová.						
1. Prioritná oblasť – Hospodárska		2. Prioritná oblasť – Sociálna	3. Prioritná oblasť – Environmentálna			
Cieľ: Zníženie energetickej náročnosti verejných budov	Cieľ: rozvoj technickej infraštruktúry	Cieľ: Vytváranie kvalitných podmienok pre rozvoj športu	Cieľ: Skvalitnenie protipovodňovej ochrany	Cieľ: Zlepšenie stavu životného prostredia		
Opatrenie 1.1. Rekonštrukcia verejných budov	Opatrenie 1.2. Obnova miestnych komunikácií	Opatrenie 2.1. Vytvorenie podmienok na podporu športu v obci	Opatrenie 3.1. Budovanie protipovodňových opatrení	Opatrenie 3.2. Riešenie problémov odpadového hospodárstva	Opatrenie 3.3. Revitalizácia verejných priestorov	Opatrenie 3.4. Vybudovanie verejnej kanalizácie a ČOV

C – PROGRAMOVÁ ČASŤ

Opatrenia a aktivity podľa jednotlivých oblastí

Prioritná oblasť	Cieľ	Opatrenie	Projekt/Aktivita
HOSPODÁRSKA	Cieľ: Rekonštrukcia a zníženie energetickej náročnosti verejných budov	Opatrenie 1.1. Rekonštrukcia verejných budov	1.1.1. Zníženie energetickej náročnosti budovy obecného úradu 1.1.2. Zníženie energetickej náročnosti budovy materskej školy 1.1.3. Rekonštrukcia strechy telocvične 1.1.4. Riešenie havarijnej situácie telocvične ZŠ – výmena okien a dverí 1.1.5. Riešenie havarijnej situácie telocvične ZŠ – zateplenie fasády 1.1.6. Riešenie havarijnej situácie telocvične ZŠ – obnova potrubného a elektrického vedenia
	Cieľ: Rozvoj technickej infraštruktúry	Opatrenie 1.2. Obnova miestnych komunikácií	1.2.1. Nákup mechanizmov zameraných na údržbu miestnych komunikácií
SOCIÁLNA	Cieľ: Vytváranie kvalitných podmienok pre rozvoj športu	Opatrenie 2.1. Vytvorenie podmienok na podporu športu v obci	2.1.1. Výstavba multifunkčného ihriska
ENVIRONMENTÁLNA	Cieľ: Skvalitnenie protipovodňovej ochrany	Opatrenie 3.1. Budovanie protipovodňových opatrení	3.1.1. Výstavba protipovodňových zariadení
	Cieľ: Zlepšenie stavu životného prostredia	Opatrenie 3.2. Riešenie problémov odpadového hospodárstva	3.2.1. Vybudovanie systému domáceho kompostovania – zabezpečenie kompostovacích kontajnerov 3.2.2. Triedený zber komunálnych odpadov – nákup techniky
	Cieľ: Zlepšenie stavu životného prostredia	Opatrenie 3.3. Revitalizácia verejných priestorov	3.3.1. Vybudovanie detského ihriska
	Cieľ: Zlepšenie stavu životného prostredia	Opatrenie 3.4. Vybudovanie verejnej kanalizácie a ČOV	3.4.1. Zvýšenie kapacity ČOV a vybudovanie systému kanalizácie v obci

D – REALIZAČNÁ ČASŤ

Realizačná časť je zameraná na popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce na základe stanovených merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja formou akčných plánov.

Začiatok realizácie PHSR sa začína po vypracovaní a schválení PHSR v obecnom zastupiteľstve a zabezpečuje ju počas platnosti PHSR podľa zákona č. 539/2008 v znení novely 309/2014 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja. Obec na účely podpory regionálneho rozvoja „zabezpečuje a koordinuje vypracovanie a realizáciu programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce, pravidelne ho monitoruje a každoročne vyhodnocuje jeho plnenie, zabezpečuje súlad programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce s územnoplánovacou dokumentáciou, ak jej spracovanie vyžaduje osobitný predpis.“

Zoznam plánovaných projektov obce Marcelová 2016-2022

Formulár č. P.3 - Súhrnný prehľad projektových zámerov mesta/obce/VÚC														
P. č.	Názov obce / mesta	Názov investora	Typ zámeru	Klasifikácia stavby	Zameranie projektu (názov vystihujúci zámer)	Stručný popis, resp. poznámky	Oblasť, na ktorú je projektový zámer orientovaný		Ukazovatele výstupov		Stav pripravenosti projektového zámeru		Predpokladaný termín realizácie (od - do)	Predpokladané náklady
							Oblasť	Kategória	Ukazovateľ / jednotka	Plánovaná hodnota	Stav	Iné - doplňte		
1	2	3	4	5	6	7	8	8a	9	9a	10	10a	11	12
1	Obec Marcelová	Obec Marcelová	Investičný	1220 - Budovy pre administratívu	Zníženie energetickej náročnosti budovy obecného úradu v Marcelovej	Cieľom projektu je znížiť energetickú náročnosť budovy. Zateplením fasády, stropu a strechy sa zvýši technická kvalita objektu a dosiahneme úsporu energie. Prevádzka nízkoenergetickej budovy bude porovnateľne nižšia, čo je dobrým predpokladom jej dlhodobého využívania.	Sociálna infraštruktúra	Občianska vybavenosť	ks	1	Hotové VO, vybraný dodávateľ		2016	193 573,00 €
2	Obec Marcelová	Obec Marcelová	Investičný	1263 - Školy, univerzity a budovy na vzdelávanie	Zníženie energetickej náročnosti budovy materskej školy v Marcelovej	Zateplením fasády, stropu a strechy, resp. výmenou vonkajších otvorových konštrukcií sa zvýši technická kvalita objektu a dosiahneme úsporu energie. Udržateľnosť projektu bude zabezpečená modernizáciou objektu, zlepšením tepelno-technických vlastností stavebných konštrukcií budovy materskej školy, zvýšením jej komfortu pre žiakov a zamestnancov, a celkovým znížením úspor energií na vykurovanie. Prevádzka nízkoenergetickej budovy bude porovnateľne nižšia, čo je dobrým predpokladom jej dlhodobého využívania.	Sociálna infraštruktúra	Školstvo	ks	1	Spracovaná projektová dokumentácia	Stavebné povolenie	2016-2017	1 099 747,00 €
3	Obec Marcelová	Obec Marcelová	Investičný	1263 - Školy, univerzity a budovy na vzdelávanie	Rekonštrukcia strechy telocvične	Plánovanou rekonštrukciou, ako sú obnova hydroizolácie a skvalitnenie tepelnej izolácie plochej strechy, sa kladne rieši existujúce závažné nedostatky daného objektu, vyplývajúce predovšetkým z veľkých tepelných strát vo vykurovacom období. Vplyvom plánovanej úprav sa zvýši hodnota objektu, zachráni sa objekt od nepriaznivých povetnostných vplyvov a v neposlednej miere sa rieši hygienický a ekonomický faktor vnútornej tepelnej pohody v zimnom i letnom období.	Sociálna infraštruktúra	Školstvo	ks	1	Spracovaná projektová dokumentácia		2016	37 918,00 €
4	Obec Marcelová	Obec Marcelová	Investičný	2411 - Športové ihriská	Multifunkčné ihrisko	Hlavným cieľom je vytvoriť vhodné podmienky pre šport a aktívne trávenie voľného času najmä detí a mládeže. Realizáciou programu chceme prispieť k zlepšeniu podmienok pre športové aktivity detí a mládeže, vypestovanie pozitívneho vzťahu k športu u mladých, formovaniu zdravého životného štýlu.	Sociálna infraštruktúra	Šport, voľný čas	ks	1	Spracovaná projektová dokumentácia	Stavebné povolenie	2016	44 567,61 €
5	Obec Marcelová	Obec Marcelová	Investičný	1274 - Ostatné budovy, in.	Čistiareň odpadových vôd Marcelová, Chotín - intenzifikácia	Projekt rieši mechanicko biologické čistenie odpadových vôd z verejnej kanalizácie, ako aj zo žump. Zvýšením kapacity ČOV v kombinácii s vybudovaním systému kanalizácie sa vyriešia problémy v oblasti čistenia odpadových vôd, čo bude mať pozitívny vplyv na životné prostredie v záujmovej oblasti a prispieje sa k jeho ochrane. Zlepší sa kvalita podzemných a povrchových vôd a zároveň sa zvýši hygiena a životná úroveň.	Životné prostredie	Ochrana prírody	ks	1	Spracovaná projektová dokumentácia		2016-2017	633 627,63 €
6	Obec Marcelová	Obec Marcelová	Investičný	1274 - Ostatné budovy, in.	Vybudovanie domáceho kompostovania v obci Marcelová	Keďže obec Marcelová s počtom obyvateľov 3 841 s 1 300 domácnosťami neseťahuje biologicky rozložiteľný odpad chce si zaviesť separáciu práve na túto zložku. Keďže biologicky rozložiteľný odpad je kvalitatívne najvýznamnejšou zložkou komunálneho odpadu s celkovým váhovým podielom 30 % až 50 % práve preto je potrebné riešiť túto zložku komunálneho odpadu. Obec plánuje zakúpenie kompostérov do 1 300 domácností v objeme 1 050 l a uložením 35 kompostérov v objeme 2 000 l do jednotlivých verejných priestranstiev ako sú školy, ihrisko, cintorín, zdravotné stredisko, zariadenia opatrovateľských služieb, kultúrny dom a pod., čím sa sa zefektívni celý proces separácie v danej obci.	Životné prostredie	Zhodnocovanie odpadu	ks (kompostéri, štiepkovače)	1190 kompostérov, 1 štiepkovač	V štádiu úvah		2016-2017	233 633,20 €

P. č.	Názov obce / mesta	Názov investora	Typ zámeru	Klasifikácia stavby	Zameranie projektu (názov vystihujúci zámer)	Stručný popis, resp. poznámky	Oblasť, na ktorú je projektový zámer orientovaný		Ukazovatele výstupov		Stav pripravenosti projektového zámeru		Predpokladaný termín realizácie (od - do)
							Oblasť	Kategória	Ukazovateľ / jednotka	Plánovaná hodnota	Stav	Iné - doplňte	
1	2	3	4	5	6	7	8	8a	9	9a	10	10a	11
7	Obec Marcelová	Obec Marcelová	Investičný	2112 - Miestne komunikácie	Nákup mechanizmov zameraných na údržbu miestnych komunikácií	Obec Marcelová získa kúpou techniky - zametávacie vozidlo - možnosť rozširovať v ďalších rokoch jej využitie. Daný stroj je totiž vyrobený ako univerzálny nosič náradia pre letnú a zimnú údržbu miestnych komunikácií. Obec bude v budúcom roku realizovať kúpu ďalších nadstavieb pre leto aj zimu, čím dôjde k rozšíreniu kvality ovzdušia nie len na letné ale aj zimné mesiace. Vďaka predpokladanému projektu bude obec schopná v budúcnosti šetriť finančné prostriedky spojené so zabezpečením čistenia a upratovania miestnych komunikácií a chodníkov. Ušetrené prostriedky bude obec investovať do ďalšieho skvalitnenia životného prostredia v obci, napr. do vybudovania a rozširovania detských ihrísk, skvalitnenie výchovného procesu v základnej škole, rozvoj starostlivosti pre dôchodcov.	Technická infraštruktúra	Doprava, komunikácie, MHD	ks	1	V štádiu úvah		2016-2017
8	Obec Marcelová	Obec Marcelová	Investičný	1263 - Školy, univerzity a budovy na vzdelávanie	Riešenie havarijnej situácie telocvične ZŠ Výmena okien a dverí v budove telocvične ZŠ	Riešením havarijnej stavu objektu telocvične s výmenou okien a vchodových dverí sa kladne riešia jestvujúce závažné nedostatky daného objektu, vyplývajúce predovšetkým z veľkých strát vo vykurovacom období. Vplyvom plánovaných stavebných úprav sa zvýši hodnota objektu, zachráni sa objekt od nepriaznivých poveternostných vplyvov a v neposlednej miere sa rieši hygienický a ekonomický faktor vnútornej tepelnej pohody v zimnom i letnom období.	Sociálna infraštruktúra	Školstvo	ks	1	V štádiu úvah		2017-2018
9	Obec Marcelová	Obec Marcelová	Investičný	1263 - Školy, univerzity a budovy na vzdelávanie	Riešenie havarijnej situácie telocvične ZŠ Zateplenie fasády telocvične ZŠ	Plánovanými stavebnými úpravami, ako je zateplenie fasády, sa kladne riešia jestvujúce závažné nedostatky daného objektu, vyplývajúce predovšetkým z veľkých tepelných strát vo vykurovacom období. Cieľom navrhnutých stavebných úprav na riešenie vzniknutej nepriaznivej situácie je predovšetkým skvalitniť hodnoty životného prostredia, odstrániť nedostatky nepriaznivého vplyvu zatekania a zabrániť nebezpečnému spôsobu života, a tým riešiť úpravu vnútorného a vonkajšieho vzhľadu daného objektu.	Sociálna infraštruktúra	Školstvo	ks	1	V štádiu úvah		2017-2018
10	Obec Marcelová	Obec Marcelová	Investičný	1263 - Školy, univerzity a budovy na vzdelávanie	Riešenie havarijnej situácie v budove ZŠ Obnova potrubného a elektrického vedenia	Stav jestvujúcich potrubných vedení studenej a teplej vody v obidvoch pavilónoch základnej školy je natoľko kritický, že je potrebná ich čo najskoršia obnova, ale takisto treba realizovať rekonštrukciu znehodnotenej elektrickej siete a výmenu niekoľkých častí.	Sociálna infraštruktúra	Školstvo	ks	1	Spracovaná projektová dokumentácia	Stavebné povolenie	2016
11	Obec Marcelová	Obec Marcelová	Investičný	2420 - Ostatné inžierske stavby, i.n.	Triedený zber komunálnych odpadov v obci Marcelová	Predmetom projektu je obstaranie techniky do odpadového hospodárstva v obci Marcelová s cieľom výšenia intenzity a efektívnosti triedenia komunálneho odpadu a jeho zberu a prioritným zameraním na biologicky rozložiteľný odpad zo záhrady, parkov, vrátane z cintorínov, drobný stavebný odpad, objemný odpad. Zakúpi sa Traktor, traktor náves, Traktorový prívies s ramenovým nakladačom reťazovým, Kompaktný samochoďný teleskopický nakladač s riadením 4-kolies, Drvič biologického odpadu, Kontajner veľkoobjemový vaňový 5 ks. Všetka táto technika bude slúžiť na zber, prepravu a manipuláciu vytriedených zložiek biologicky rozložiteľného odpadu zo záhrad, parkov, vrátane odpadu z cintorínov, drobného stavebného odpadu, objemného odpadu.	Životné prostredie	Zhodnocovanie odpadu	ks	1	Spracovaná projektová dokumentácia		15 000

P. č.	Názov obce / mesta	Názov investora	Typ zámeru	Klasifikácia stavby	Zameranie projektu (názov vystihujúci zámer)	Stručný popis, resp. poznámky	Oblasť, na ktorú je projektový zámer orientovaný		Ukazovatele výstupov		Stav pripravenosti projektového zámeru		Predpokladaný termín realizácie (od - do)	Predpokladané náklady
							Oblasť	Kategória	Ukazovateľ / jednotka	Plánovaná hodnota	Stav	Iné - doplňte		
1	2	3	4	5	6	7	8	8a	9	9a	10	10a	11	12
12	Obec Marcelová	Obec Marcelová	Investičný	2223 - Miestne kanalizácie	Výstavba protipovodňových zariadení v obci Marcelová	Hlavným cieľom projektu je zabezpečenie protipovodňovej ochrany - odvodnením intravilánu obce Marcelová. Takto vybudovaný systém odvádzania vnútorných vôd z intravilánu obce dáva predpoklad na bezpečné odvedenie dažďových vôd a zabráneniu záplav v obci.	Životné prostredie	Prevenca pred prírodnými nešťastiami	ks	1	V štádiu úvah		2016-2018	462 057,62 €
13	Obec Marcelová	Obec Marcelová	Investičný	2411 - Športové ihriská	Vybudovanie detského ihriska	Vybudovanie detského ihriska dáva možnosť na vytvorenie takého viacúčelového zariadenia, ktoré so svojím vybavením bude slúžiť rôznym požiadavkám oddychového i spoločenského využitia. Súčasťou detského ihriska budú hojdačky rôzneho druhu, preliezačky a šmýkačky, pieskoviská a lavice, vybudované v kombinácii dreva a ľanu. Na ochranu zdravia detí pri loptových a spoločných hrách je potrebné vybudovanie barierových prekážok okolo parku, ktoré jednak zabráni nekontrolovanému prechodu detí cez verejnú komunikáciu, jednak slúžia k odizolovaniu parku od susedných trás ciest.	Sociálna infraštruktúra	Šport, voľný čas	ks	1	V štádiu úvah		2017-2020	15 000,00 €

Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie PHSR

Orgány obce

Základnými orgánmi obce sú starosta obce a obecné zastupiteľstvo. Tieto orgány spolupracovali pri príprave PHSR a budú dohliadať na pravidelné získavanie pripomienok od partnerov, poslancov a verejnosti.

Obecné zastupiteľstvo

Najvyšším orgánom obce je obecné zastupiteľstvo, ktoré PHSR schvaľuje a zabezpečuje jeho plnenie. Obecné zastupiteľstvo taktiež rozhoduje o realizácii projektov zo štrukturálnych fondov a ich spolufinancovaní. V prípade hodnotenia PHSR obecné zastupiteľstvo schvaľuje hodnotiace a monitorovacie správy a rozhoduje o aktualizácii programu. Obecné zastupiteľstvo môže rozdeliť jednotlivé priority programu a akčného plánu komisiám OcÚ zaoberajúcim sa monitorovaním a hodnotením.

Starosta obce

Najvyšším výkonným orgánom obce je starosta obce, ktorý podpisuje schválenie dokumentu, riadi samotný proces implementácie, zastupuje obec vo veciach verejných.

PHSR obce Marcelová je živým dokumentom. Realizácia programu bude dôsledne sledovaná a monitorovaná. Jednotlivé opatrenia a úlohy budú realizované obcou Marcelová, organizáciami zriadenými a založenými obcou, resp. v spolupráci s ďalšími organizáciami a inštitúciami. Administratívne a inštitucionálne náležitosti obce, ako aj orgánov zriadených obecným zastupiteľstvom, uskutočňuje obecný úrad, ktorého činnosť riadi starosta obce.

Pre udržiavanie a realizáciu PHSR obce Marcelová bude zriadená Koordinačná komisia pre riadenie realizácie PHSR obce Marcelová, ktorej úlohou bude monitorovať celkový proces implementácie stratégie a navrhovať v prípade potreby zmeny v realizácii strategických plánov, ich doplnenie, prípadne prípravu nových dokumentov potrebných pre napĺňanie vízie obce. V Koordinačnej komisii pre riadenie realizácie PHSR obce Marcelová budú zastúpení hlavní predstavitelia samosprávy (starosta, predsedovia komisií pri obecnom zastupiteľstve) s dôrazom na zastúpenie všetkých sektorov a priradenie odborníkov k jednotlivým prioritám.

Proces realizácie PHSR obce Marcelová sa začne po jeho schválení Obecným zastupiteľstvom.

Úlohou Koordinačnej komisie pre riadenie realizácie PHSR obce Marcelová bude:

- schádzať na prehodnocovanie plnenia PHSR obce Marcelová podľa potreby, najmenej jedenkrát polročne,
- jedenkrát ročne podať správu Obecnému zastupiteľstvu o stave realizácie cieľov PHSR obce Marcelová tak, aby bolo zabezpečené, že všetky ciele budú splnené včas,
- prideliť zodpovednosť (hlavnú garanciu) za monitorovanie jednotlivých cieľov akčných plánov svojim jednotlivým členom,
- vzájomne sa informovať o plánoch prípravy a realizovaní projektov za účelom koordinácie aktivít v obci,
- aktualizovať PHSR obce Marcelová (minimálne každý druhý rok) – je to živý, otvorený dokument,
- pravidelne komunikovať s občanmi, podnikateľmi a inštitúciami v obci s cieľom zabezpečiť informovanosť o PHSR obce Marcelová – so stratégiou rozvoja obce bude oboznámená verejnosť prostredníctvom miestnych médií.

Jednotlivé úlohy programu budú realizované pomocou bežných postupov a procedúr obecného úradu a ďalších zúčastnených inštitúcií, pričom rozhodujúcim pre úspech bude monitorovanie a koordinácia týchto úloh uskutočnená určeným odborom (oddelením) obecného úradu alebo príslušnými zodpovednými osobami.

PHSR obce Marcelová je otvorený dokument, ktorý bude reagovať na zmeny v okolí, zmeny potrieb obyvateľov obce Marcelová a legislatívne zmeny. PHSR obce Marcelová bude podliehať priebežným aktualizáciám a hodnoteniam. Vychádza z princípu, že proces plánovania bude úspešný len vtedy, ak sa k nemu bude pristupovať ako k dlhodobému procesu, bude sa orientovať na vyžitie silných stránok a možností územia, na potláčanie slabých stránok a možných ohrození územia a bude sa neustále adaptovať, aktualizovať a prispôbovať v súlade so zmenami a potrebami sociálno-ekonomického života obce. Otvorenosťou dokumentu sa zabezpečí flexibilita pri určovaní priorít obce, ktoré musia reagovať na vzniknuté zmeny v danom prostredí a preferenciách obyvateľov.

Aktualizácia PHSR obce Marcelová bude založená na princípe výberu priorít, opatrení, aktivít a projektov, pomocou ktorých je možné dosiahnuť najefektívnejší rozvoj prioritných oblastí obce. Postup bude nasledovný:

1. Koordinačná komisia pre riadenie realizácie PHSR obce Marcelová odporučí zmeny v PHSR obce Marcelová,
2. Obecné zastupiteľstvo schváli PHSR obce Marcelová na ďalšie obdobie.

Realizácia činností PHSR

Činnosť	OZ	Starosta obce	Komisia	OcÚ	Hlavný kontrolór
Financovanie	schvaľuje	riadi	hodnotí	vykonáva	
Implementácia	schvaľuje	riadi	hodnotí	vykonáva	
Hodnotenie	schvaľuje	riadi		vykonáva	
Monitorovanie	schvaľuje	riadi	hodnotí	vykonáva	
Kontrola	schvaľuje	riadi	hodnotí		vykonáva

Partneri

Pri samotnej realizácii PHSR vystupujú partneri projektu s ktorými má obec dlhodobé skúsenosti a spolupráca prebiehala i v minulosti. Ide najmä organizácie pôsobiace v obci, ale i samotných podnikateľov. Partnermi sú aj susedné obce (aj cezhraničné), s ktorými je úzka spolupráca nielen v projektoch technického zamerania, ale i pri organizácii spoločenských aktivít.

Dôležité partnerstvá sú i v oblasti členstva obce v mikroregionálnom združení obcí ale i v MAS Združenie Dolný Žitný ostrov, ktorá je založená na základe spolupráce miestnych samospráv, podnikateľov a subjektov tretieho sektora.

Komunikačná stratégia

Komunikačná stratégia obce Marcelová je založená na informovanosti občanov. Prostredníctvom komunikačnej stratégie bude obec naďalej informovať o svojich cieľoch, aktivitách, plánoch, ale vyvíjať aj snahu o zapojenie verejnosti a získanie ich názorov a pripomienok. Začala prebiehať už v čase príprav PHSR, zapojením verejnosti a v tomto duchu sa bude niesť až po koniec programového obdobia a platnosti PHSR.

Podstatná je aj informovanie zamestnancov a partnerov o aktuálnom dianí v obci a jej okolí, preto bude cieľom obce zvyšovať ich vedomosti prostredníctvom vzdelávacích aktivít.

Dôležitým nástrojom komunikácie obce je jej webová stránka. Ďalšími komunikačnými nástrojmi sú úradná tabuľa, verejný rozhlas, obecné noviny.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Marcelová na roky 2016-2022 podlieha schvaľovaniu obecným zastupiteľstvom. Ako komunikačný nástroj slúži „Materiál na rokovanie obecného zastupiteľstva“. Vstupné informácie pripravujú zamestnanci obecného úradu, prerokúva sa v komisiách zastupiteľstva a po spracovaní informácií rokujú o ňom poslanci obecného zastupiteľstva. Zasadnutie Obecného zastupiteľstva je verejné a tiež uvedený materiál je prístupný verejnosti. O zasadnutí obecného zastupiteľstva je obyvateľstvo informované prostredníctvom informačných kanálov: miestny rozhlas a informačná tabuľa.

Monitorovanie a hodnotenie

Plán hodnotenia a monitorovania realizácie PHSR

Plán priebežných hodnotení PHSR na programové obdobie 2016 - 2020		
Typ hodnotenia	Prvé hodnotenie	Dôvod vykonania / periodicita
Ad hoc hodnotenie celého PHSR alebo jeho časti	2016-2022	Každoročne v zmysle platnej legislatívy: Zákon č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja.
Tematické hodnotenie časti PHSR	2017	Téma hodnotenia identifikovaná ako riziková časť vo výročnej monitorovacej správe za predchádzajúci kalendárny rok.
Ad hoc mimoriadne hodnotenie		Pri značnom odklone od stanovených cieľov a doľahnutých hodnôt ukazovateľov. Pri návrhu na revíziu PHSR.
Ad hoc hodnotenie celého PHSR	2018,2022	V prípade aktualizácie PHSR podľa platnej Metodiky pre vypracovanie PHSR, ktoré sa očakáva každé 3-4 roky.
Ad hoc hodnotenie celého PHSR alebo jeho časti		Na základe rozhodnutia starostu obce v zmysle príslušných predpisov, na základe rozhodnutia kontrolného orgánu obce, na základe podnetu poslancov, na základe protokolu Národného kontrolného úradu SR a na základe Správy auditu.
Ad hoc hodnotenie celého PHSR alebo jeho časti	2020	Na základe rozhodnutia starostu obce o prípade strategického dokumentu Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce pre nasledujúce programové obdobie.

E – FINANČNÁ ČASŤ

Jednou z kľúčových otázok programu rozvoja je schopnosť obce v priebehu jeho realizácie zaistiť zdroje potrebné na jeho financovanie. Finančné zdroje potrebné pre naplnenia aktivít uvedených v Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja budú plynúť z viacerých zdrojov: rozpočet obce (čo je základným zdrojom financovania aktivít), fondy Európskej únie, zdroje štátu, zdroje vyššie územného celku, úverové zdroje, súkromné zdroje, ostatné verejné zdroje. Väčšina projektov bude mať viaczdrojové financovanie.

Finančné zabezpečenie podpory regionálneho rozvoja

Zákon o podpore regionálneho rozvoja definuje zdroje financovania regionálneho rozvoja:

(1) Regionálny rozvoj sa financuje

- a) zo štátneho rozpočtu vrátane finančných prostriedkov z rozpočtových kapitol ministerstiev,
- b) zo štátnych účelových fondov,
- c) z rozpočtov vyšších územných celkov,
- d) z rozpočtov obcí,
- e) z prostriedkov fyzických osôb,
- f) z prostriedkov právnických osôb,
- g) z úverov a príspevkov medzinárodných organizácií,
- h) z prostriedkov vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv o poskytnutí grantu uzatvorených medzi Slovenskou republikou a inými štátmi,
- i) z iných prostriedkov, ak to ustanoví osobitný predpis.

(2) Doplnkovým zdrojom finančného zabezpečenia podpory regionálneho rozvoja sú finančné prostriedky z Európskej únie poskytované podľa osobitných predpisov

Operačné programy v rokoch 2014-2020

Slovensko bude čerpať Európske štrukturálne a investičné fondy prostredníctvom 6 základných operačných programov:

- **OP Integrovaný regionálny operačný program (OR IROP)**
- **OP Ľudské zdroje (OP ĽZ)**
- **OP Kvalita životného prostredia (OP KŽP)**
- **OP Integrovaná infraštruktúra (OP II)**
- **OP Výskum a inovácie (OP VaI)**
- **OP Efektívna verejná správa (OP EVS)**

Samostatným režimom sa budú riadiť programy, ktoré sú implementované na základe špecifických usmernení Európskej komisie:

- **Technická pomoc**
- **Program rozvoja vidieka SR 2014-2020**

	Operačné programy	Riadiaci orgán	Pridelené finančné prostriedky v EUR
1.	Výskum a inovácie	MŠVVŠ SR	2 226 776 537
2.	Integrovaná infraštruktúra	MDVRR SR	3 966 645 373
3.	Ľudské zdroje	MPSVR SR	2 204 983 517
4.	Kvalita životného prostredia	MŽP SR	3 137 900 110

5.	Integrovaný regionálny OP	MPRV SR	1 754 490 415
6.	Efektívna verejná správa	MV SR	278 449 284
7.	Technická pomoc	ÚV SR	159 071 912
8.	Program rozvoja vidieka	MPRV SR	1 545 272 844
9.	Rybné hospodárstvo	MPRV SR	15 785 000
	SPOLU		15 329 374 992

Opis základných prioritných osí **Integrovaného regionálneho operačného programu** na obdobie 2014-2020:

- Prioritná os č. 1: Bezpečná a ekologická doprava v regiónoch
- Prioritná os č. 2: Ľahší prístup k efektívnym a kvalitnejším verejným službám
- Prioritná os č. 3: Mobilizácia kreatívneho potenciálu v regiónoch
- Prioritná os č. 4: Zlepšenie kvality života v regiónoch s dôrazom na životné prostredie
- Prioritná os č. 5: Miestny rozvoj vedený komunitou

Stratégia Operačného programu **Ľudské zdroje** vychádza z Národného programu reforiem SR, ktorý definuje opatrenia na posilňovanie ekonomického rastu a zamestnanosti Slovenskej republiky. Tieto opatrenia prispievajú k naplneniu národných cieľov, ktoré sú v súlade so stratégiou Európa 2020. V oblasti vzdelávania, zamestnanosti a sociálneho začlenenia boli pre Slovenskú republiku zadefinované nasledujúce ciele:

- zlepšiť kvalitu základného vzdelávania, najmä zvýšením úrovne znalostí a zručností žiakov na priemerný počet bodov 505 v prieskume OECD – PISA 2018 (v roku 2012 472 bodov),
- dosiahnuť, aby najmenej 40% ľudí vo veku 30 – 34 rokov malo ukončené vysokoškolské alebo ekvivalentné vzdelanie (v roku 2011 23,4%),
- udržať podiel ľudí, ktorí predčasne ukončujú školskú dochádzku, pod 6% do roku 2020 (v roku 2013 6,3%),²
- zvýšiť mieru zamestnanosti obyvateľov vo veku 20 – 64 rokov na 72% do roku 2020 (zo 65% v rokoch 2011 a 2012),
- znížiť podiel populácie ohrozenej chudobou a sociálnym vylúčením na 17,2% do roku 2020 (z 20,5% v roku 2012).

Opis základných prioritných osí Operačného programu **Ľudské zdroje** na programové obdobie 2014 – 2020:

- Prioritná os 1: Vzdelávanie
- Prioritná os 2: Zamestnanosť
- Prioritná os 3: Sociálne začlenenie
- Prioritná os 4: Integrácia marginalizovaných rómskych komunít
- Prioritná os 5: Technická vybavenosť v obciach s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunít

Globálnym cieľom **Operačného programu Kvalita životného prostredia** je podporiť trvalo udržateľné a efektívne využívanie prírodných zdrojov, zabezpečujúce ochranu životného prostredia, aktívnu adaptáciu na zmenu klímy a podporu energeticky efektívneho nízkouhlíkového hospodárstva.

Opis základných prioritných osí Operačného programu **Kvalita životného prostredia** na obdobie 2014 – 2020:

- Prioritná os 1: Udržateľné využívanie prírodných zdrojov prostredníctvom rozvoja environmentálnej infraštruktúry
- Prioritná os 2: Adaptácia na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy so zameraním na ochranu pred povodňami

- Prioritná os 3: Podpora riadenia rizík, riadenia mimoriadnych udalostí a odolnosti proti mimoriadnym udalostiam ovplyvneným zmenou klímy
- Prioritná os 4: Energeticky efektívne nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch

Opis 7. opatrenia **Programu rozvoja vidieka SR** na obdobie 2014-2020:

- Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach

Horeuvedené EIŠF neobsahujú cezhraničný program INTERREG VA Slovenská republika – Maďarsko 2014-2020, v rámci ktorého má pre riešené územie veľký význam spolupráca na dosiahnutie celkového strategického cieľa - *zvýšenie úrovne hospodárskej a sociálnej integrácie maďarsko-slovenskej prihraničnej oblasti* - ponúka širokú škálu oblastí podpory a opatrení.

Rozvoj obce Marcelová môže posilniť aj cezhraničná spolupráca predovšetkým v nasledujúcich oblastiach:

- podpora podnikania, najmä rozvoj cestovného ruchu, kultúry,
- podpora a zlepšenia spoločnej ochrany a starostlivosti o prírodné prostredie a kultúrne dedičstvo, ako aj prevencia prírodných a technologických rizík
- zníženie izolovanosti zlepšením prístupu k dopravným, informačným a komunikačným sieťam a službám, ako aj cezhraničných vodných, odpadových a energetických systémov a zariadení,
- rozvoj spolupráce, kapacít a spoločného využívania infraštruktúry, najmä v zdravotníctve, kultúre, cestovnom ruchu a školstve.

Ďalšie možné zdroje financovania aktivít v obci Marcelová

Primárne finančné zdroje na realizáciu rozvojových projektových zámerov v území predstavujú zdroje EŠIF na základe jednotlivých podmienok a požiadaviek operačných programov. Nakoľko ide o projektovú podporu, ktorá je založená na výberovom procese, nepredstavujú tieto finančné nástroje istý zdroj finančných prostriedkov.

Pre zabezpečenie trvalo udržateľného regionálneho rozvoja územia subjekty v území musia pre ich jednotlivé projektové zámery stanoviť aj alternatívne možnosti financovania, ktoré predstavujú iné grantové schémy poskytované rôznymi donormi (Nórsky finančný mechanizmus a finančný mechanizmus EHP, Environmentálny fond, Program obnovy dediny - zlepšovanie kvality životného prostredia na vidieku atď.). Môžu zabezpečiť rozvoj aj tak, že financovanie riešia prostredníctvom úveru, prostredníctvom PPP projektov.

Potrebné je aj posilniť informovanosť a spoluprácu v území pre všetkých aktérov regionálneho rozvoja o alternatívnych formách financovania projektov.

Dunajská stratégia EUSDR (v území subjekty zapájajú do rôznych iniciatív nadnárodného významu) napr. Danube pearls (perly Dunaja pre obývatel'ný breh Dunaja), LIMES ROMANUM, TRANSDANUBE, DANUBE HIKE,...). Finančných zdrojov je však žiaľ na tieto aktivity veľmi obmedzený objem. Prítom stratégia deklaruje, že realizácia projektov a iniciatív je zásadná pre úspech stratégie EÚ pre dunajský región (EUSDR).

Projekty, ktoré sa nachádzajú v celom dunajskom regióne. :

- členské štáty EÚ: Nemecko (Bádensko-Württembersko a Bavorsko), Rakúsko, Maďarsko, Česká republika, Slovenská republika, Slovinsko, Bulharsko, Rumunsko a Chorvátsko;
- kandidátske krajiny EÚ: Srbsko, Bosna a Hercegovina a Čierna Hora;
- krajiny mimo EÚ: Moldavsko a Ukrajina.

Témy prioritných oblastí (PA) EUSDR:

Piliere:

1. Prepojenie v regióne:

PA 1A - Mobilita- vodné cesty
 PA 1B - Mobilita - železnice - cesty - letectvo
 PA 02 - Energia
 PA 03 - Kultúra a cestovný ruch
2. Ochrana životného prostredia:
 PA 04 - Kvalita vody
 PA 05 - Riziká pre životné prostredie
 PA 06 - Biodiverzita, krajina, kvalita ovzdušia a pôdy
3. Budovanie prosperity:
 PA 07 - Uvedomelá spoločnosť
 PA 08 - Konkurencieschopnosť
 PA 09 - Ľudia a zručnosti
4. Posilnenie regiónu:
 PA 10 - inštitucionálna kapacita a spolupráca
 PA 11 - Bezpečnosť

Ostatné nástroje EÚ

LIFE+, Horizont 2020

LIFE+ a Horizont 2020 – prierezové ciele EÚ – životné prostredie, inovácie a prispôsobenie sa a zmiernenie dôsledkov klimatických zmien. V území bol vo Veľkolélskom ostrove realizovaným združením BROZ projekt podporený programom LIFE. Organizácie v území sa zapojili do výzvy programu HORIZONT 2020, žiaľ zatiaľ neúspešne.

Iuventa - Erasmus+ 2015

Kľúčová akcia 1 – Mobilita jednotlivcov

Oblasť medzinárodnej mobility a spolupráce vysokých škôl s partnerskými krajinami. Vzdelávacie inštitúcie a organizácie a jednotlivci týmto dostali nové možnosti organizovať kvalitné vzdelávacie mobility v Európe a prostredníctvom nich sa na nich aj zúčastniť, alebo spolupracovať na nadnárodných projektoch v sektoroch školského, odborného, vysokoškolského vzdelávania či vzdelávania dospelých, mládeže a športu.

- Mobilita jednotlivcov v oblasti mládeže

Kľúčová akcia 2 – Spolupráca v oblasti inovácií a výmena osvedčených postupov

- Strategické partnerstvá v oblasti mládeže
- Strategické partnerstvá v oblasti vzdelávania, odbornej prípravy a mládeže

Kľúčová akcia 3 – Stretnutia mladých ľudí a ľudí zodpovedných za rozhodnutia v oblasti mládeže

- Stretnutia mladých ľudí a ľudí zodpovedných za rozhodnutia v oblasti mládeže

Iuventa - Erasmus+ 2015

Športové akcie - Partnerstvá pre spoluprácu v oblasti športu/Neziskové európske športové podujatia, ktoré sa netýkajú Európskeho týždňa športu 2015

Vyšehradský fond – Malé granty , Štandardné granty, podpora spolupráce v oblasti kultúry rámci V4

Rada EÚ - Európa pre občanov

Opatrenie 2.1. Družobné mestá

Opatrenie 2.2. Sieť partnerských miest

Cieľom akcie 2 je motivovať občanov k demokratickej a občianskej účasti na úrovni Únie rozvíjaním chápania procesu tvorby politiky Únie zo strany občanov a propagovaním príležitostí na spoločenskú angažovanosť a dobrovoľníctvo na úrovni Únie.

Podpora krajín, ktoré nie sú členmi EÚ

Mechanizmus EHP a Nórska

Úrad vlády Slovenskej republiky je podľa Memoránd o porozumení pre implementáciu Finančného mechanizmu EHP a Nórskeho finančného mechanizmu 2009 – 2014 správcom nasledujúcich programov: Prispôsobenie sa zmene klímy, Miestne a regionálne iniciatívy na zníženie národných nerovností a podporu sociálnej inklúzie, Ochrana a revitalizácia kultúrneho a prírodného dedičstva, Zelené inovácie v priemysle, Cezhraničná spolupráca, Domáce a rodovo podmienené násilie. Fond pre MVO, Štipendijný program EHP Slovensko s partnerskými organizáciami v donorských štátoch Nórsku, Islande a Lichtenštajnsku, Bilaterálny fond.

Program Švajčiarsko-Slovenskej spolupráce – Swiss-Slovak Cooperation Programme

Posilnenie účasti MVO na riešení spoločenských potrieb v dvoch oblastiach:

- implementácia projektov v oblasti sociálnych služieb má za cieľ prispieť k zvýšeniu dostupnosti a zlepšeniu úrovne sociálnych služieb a ku zvýšeniu sociálnej súdržnosti,
- implementácia environmentálnych projektov má za cieľ prispieť k ochrane životného prostredia, väčšej informovanosti o environmentálnych témach a k napĺňaniu princípov trvalo udržateľného rozvoja.

Národné zdroje

Ministerstvo kultúry SR – Fond na podporu umenia

Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR

Podpora subjektov regionálneho rozvoja.

Ministerstvo zdravotníctva SR – dotácie na podporu protidrogových aktivít

Cieľom oznámenia je podpora programov, iniciatív a aktivít zameraných na ochranu verejného zdravia, zvýšenie verejného povedomia a porozumenia k rizikám súvisiacim so zneužívaním drog v spoločnosti a škôd s tým spojených v súlade s Národnou protidrogovou stratégiou Slovenskej republiky na obdobie rokov 2013 – 2020.

Prioritné oblasti podpory pre rok 2015 sú:

Zníženie dopytu po drogách

- podpora aktivít zameraných na predchádzanie užívania drog a rizikám s tým spojenými,
- podpora preukázateľne osvedčených preventívnych vzdelávacích programov so zameraním na dlhodobú a systematickú prácu s deťmi, mládežou a rodinou a zraniteľnými skupinami,
- podpora inovatívnych prístupov v práci s deťmi a mládežou s využitím masovokomunikačných a informačných technológií,
- podpora vzdelávacích aktivít a odborných stretnutí pracovníkov pôsobiacich v oblasti drogovej problematiky,
- podpora programov a aktivít na odborne garantovanú krízovú intervenciu, harm-reduction, street work, liečbu, resocializáciu, postresocializáciu a svojpomocné poradenstvo,
- podpora aktivít zameraných na zapájanie spoločnosti v súlade s potrebou praxe

Veda, výskum, informovanosť a posilnenie spolupráce

- podpora získavania údajov o drogovom fenoméne so zameraním na rôzne cieľové skupiny a ich spracovanie do analýz, štúdií a iných materiálov. v kontexte zámerov a cieľov Národnej protidrogovej stratégie Slovenskej republiky na obdobie rokov 2013 - 2020,

- podpora aktivít zameraných na prepájanie preventívnych, zdravotníckych a sociálnych služieb/opatrení na miestnej, regionálnej a národnej úrovni,
- podpora koordinačných mechanizmov, zriaďovanie siete partnerstiev a nástrojov vzájomnej spolupráce partnerov protidrogovej politiky,
- podpora spoločných aktivít orgánov štátnej správy, samosprávy a občianskej spoločnosti v oblasti znižovania dopytu a ponuky drog,
- podpora vzájomnej výmeny skúseností medzi odborníkmi pracujúcimi s ohrozenou populáciou, resp. s osobami so závislosťou a získavanie nových overených poznatkov a skúseností z praxe,
- podpora tvorby analýz a dopadov programov realizovaných v oblasti zneužívania drog

Propagácia národnej protidrogovej stratégie

- podpora informovanosti odbornej aj širokej verejnosti o protidrogovej politike najmä prostredníctvom vydávania odborných publikácií, metodických materiálov, učebných textov, doplnkovej literatúry, periodických časopisov, audiovizuálnych pomôcok so zameraním na zdravý spôsob života, prevenciu rizikového správania a výmenu odborných skúseností, v oblasti prevencie drogových závislostí,
- organizovanie cielených podujatí, odborných fór a diskusií k drogovej problematike,
- šírenie protidrogovej osvetu najmä masovokomunikačnými prostriedkami

Ministerstvo vnútra SR - Podpora sociálnych a kultúrnych potrieb a riešenia mimoriadne nepriaznivých situácií rómskej komunity.

Aktivita 1.1: Podpora vzniku nových komunitných centier - Podpora vzniku a budovania nových komunitných centier v prostredí marginalizovaných rómskych komunít

Aktivita 2.1: Podpora prístupu k pitnej a úžitkovej vode v prostredí separovaných a segregovaných MRK s dôrazom na nízkonákladové opatrenia - Podpora prístupu k pitnej a úžitkovej vode v prostredí marginalizovaných rómskych komunít s dôrazom na nízkonákladové opatrenia; na budovanie systému zásobovania pitnou vodou; na rozšírenie existujúcej distribučnej siete alebo jej rekonštrukciu

Aktivita 2.2: Podpora vybudovania a dobudovania technickej vybavenosti v osídleniach s marginalizovanými rómskymi komunitami – miestne komunikácie (cesty) v marginalizovaných rómskych komunitách

Aktivita 2.3: Podpora dobudovania základnej technickej infraštruktúry – vybudovanie novej verejnej kanalizácie a kanalizačných prípojek v marginalizovaných rómskych komunitách

Aktivita 2.4: Podpora projektov zameraných na deratizáciu, dezinfekciu a dezinfekciu v marginalizovaných rómskych komunitách

Aktivita 3.1: Podpora misijnej práce v marginalizovaných rómskych komunitách - Posilnenie intervencií v oblasti výchovy, vzdelávania a osvetovej práce

Aktivita 3.2: Podpora stredných škôl poskytujúcich vzdelávanie najmä žiakom z prostredia marginalizovaných rómskych komunít - Podpora projektov, ktoré prispievajú k zlepšeniu kvality stredoškolského vzdelávania žiakov z prostredia marginalizovaných rómskych komunít. Podporované budú najmä projekty zamerané na opravu, rekonštrukciu, stavebné úpravy, zmenu stavby, materiálne vybavenie a vnútorné dovybavenie stredných škôl a na podporu zabezpečenia pravidelnej dochádzky žiakov stredných škôl.

Úrad vlády SR – Podpora rozvoja športu

Podpora projektov zameraných na výstavbu multifunkčných ihrísk, s umelým povrchom a príslušenstvom, ktoré sú svojím charakterom určené na prevádzkovanie minimálne dvoch športov, a to futbalu a volejbalu v súlade s § 2 ods. 5 písm. e) zákona č. 524/2010 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti ÚV SR

Environmentálny fond, Program obnovy dediny – Zelená dedina

Dotácie Nitrianskeho samosprávneho kraja: LEADER, šport, kultúra, cestovný ruch

Podpora podnikateľov: SBA, Slovenská záručná a rozvojová banka (JEREMY)

Nadačné zdroje

Napr. Nadácia pre deti Slovenska – Dôvera, Hodina deťom, Nadácia Tatra banky - Študenti do sveta, Dobré srdce, Business Idea, Viac dizajnu, Vedieť viac, Viac umenia, E-talent, Viac pre regióny, Kvalita vzdelávania, Nadácia SPP - Program Opora, Štipendijný program Hlavička, Nadácia Slovenskej sporiteľne - Obce bližšie k vám, Nadácia VÚB – Pre Umenie Poklady môjho srdca, Pre Nádej, Nadácia Orange - Grantový program pre optimistov, Nadačný fond Slovenských elektrární, Energia pre krajinu, KNB/Citibank – Malé granty 2015 - Finančné vzdelávanie, Komunitný život, PwC nadačný fond - Pomocná ruka, Nadácia pomoc jeden druhému, TECHSOUP Slovakia, ORANGE: Špeciálne príležitosti, NADÁCIA VW: Vaša cesta, TESCO, Raiffeisen Banka,...

Indikatívny finančný plán PHSR

	Obdobie 2016-2022
Hospodárska oblasť	123 600,00 EUR
Sociálna oblasť	1 461 055,32 EUR
Environmentálna oblasť	1 595 129,65 EUR

Projektové zámery

Názov projektu		Zníženie energetickej náročnosti budovy obecného úradu v Marcelovej
Cieľ projektu		Cieľom projektu je znížiť energetickú náročnosť budovy. Zateplením fasády , stropu a strechy sa zvýši technická kvalita objektu a dosiahneme úsporu energie. Prevádzka nízkoenergetickej budovy bude porovnateľne nižšia, čo je dobrým predpokladom jej dlhodobého využívania.
Termín		2016
Garant		Obec Marcelová
Spolupráca (partneri)		-
Oprávnené náklady spolu – EUR		193 573,- €
Verejné zdroje	miestne zdroje	-
	regionálne (VUC) zdroje	-
	národné zdroje/štátny rozpočet	-
	zdroje EU	-
	verejné zdroje spolu	-
Súkromné zdroje	podnikatelia	-
	nadácie	-
	iné	-
	súkromné zdroje spolu	-
Výstupy		Budova obecného domu so zníženou energetickou náročnosťou
Užívatelia		Obyvatelia obce
Indikátory monitoringu		Počet objektov so zníženou energetickou náročnosťou.

Názov projektu		Zníženie energetickej náročnosti budovy materskej školy v Marcelovej
Cieľ projektu		Zateplením fasády, stropu a strechy, resp. výmenou vonkajších otvorových konštrukcií sa zvýši technická kvalita objektu a dosiahneme úsporu energie. Udržateľnosť projektu bude zabezpečená modernizáciou objektu, zlepšením tepelno-technických vlastností stavebných konštrukcií budovy materskej školy, zvýšením jej komfortu pre žiakov a zamestnancov, a celkovým znížením, úsporou energií na vykurovanie. Prevádzka nízkoenergetickej budovy bude porovnateľne nižšia, čo je dobrým predpokladom jej dlhodobého využívania.
Termín		2016-2017
Garant		Obec Marcelová
Spolupráca (partneri)		-
Oprávnené náklady spolu		1 099 747,- €
Verejné zdroje	miestne zdroje	-
	regionálne (VUC) zdroje	-
	národné zdroje/štátny rozpočet	-
	zdroje EU	-
	verejné zdroje spolu	-
Súkromné zdroje	podnikatelia	-
	nadácie	-
	iné	-
	súkromné zdroje spolu	-
Výstupy		Budova MŠ so zníženou energetickou náročnosťou
Užívatelia		Obyvatelia obce, deti, zamestnanci
Indikátory monitoringu		Počet objektov so zníženou energetickou náročnosťou.

Názov projektu		Rekonštrukcia strechy telocvične
Cieľ projektu		Plánovanou rekonštrukciou, ako sú obnova hydroizolácie a skvalitnenie tepelnej izolácie plochej strechy, sa kladne riešia jestvujúce závažné nedostatky daného objektu, vyplývajúce predovšetkým z veľkých tepelných strát vo vykurovacom období. Vplyvom plánovanej úprav sa zvýši hodnota objektu, zachráni sa objekt od nepriaznivých poveternostných vplyvov a v neposlednej miere sa rieši hygienický a ekonomický faktor vnútornej tepelnej pohody v zimnom i letnom období.
Termín		2016
Garant		Obec Marcelová
Spolupráca (partneri)		-
Oprávnené náklady spolu – EUR		37 918,– €
Verejné zdroje	miestne zdroje	-
	regionálne (VUC) zdroje	-
	národné zdroje/štátny rozpočet	-
	zdroje EU	-
	verejné zdroje spolu	-
Súkromné zdroje	podnikatelia	-
	nadácie	-
	iné	-
	súkromné zdroje spolu	-
Výstupy		Rekonštruovaná strecha telocvične
Užívatelia		Obyvatelia obce
Indikátory monitoringu		Počet rekonštruovaných objektov.

Názov projektu		Multifunkčné ihrisko
Cieľ projektu		Hlavným cieľom je vytvoriť vhodné podmienky pre šport a aktívne trávenie voľného času najmä detí a mládeže. Realizáciou programu chceme prispieť k zlepšeniu podmienok pre športové aktivity detí a mládeže, vypestovanie pozitívneho vzťahu k športu u mladých, formovaniu zdravého životného štýlu.
Termín		2016
Garant		Obec Marcelová
Spolupráca (partneri)		-
Oprávnené náklady spolu		44 567,61,- EUR
Verejné zdroje	miestne zdroje	-
	regionálne (VUC) zdroje	-
	národné zdroje/štátny rozpočet	-
	zdroje EU	-
	verejné zdroje spolu	-
Súkromné zdroje	podnikatelia	-
	nadácie	-
	iné	-
	súkromné zdroje spolu	-
Výstupy		Multifunkčné ihrisko
Užívatelia		Obyvatelia obce, mládež, účastníci športových podujatí
Indikátory monitoringu		Počet novovytvorených ihrísk.

Názov projektu		Čistiareň odpadových vôd Marcelová, Chotín - intenzifikácia
Cieľ projektu		Projekt rieši mechanicko biologické čistenie odpadových vôd z verejnej kanalizácie, ako aj zo žúmp. Zvýšením kapacity ČOV v kombinácii s vybudovaním systému kanalizácie sa vyriešia problémy v oblasti čistenia odpadových vôd, čo bude mať pozitívny vplyv na životné prostredie v záujmovej oblasti a prispeje sa k jeho ochrane. Zlepší sa kvalita podzemných a povrchových vôd a zároveň sa zvýši hygiena a životná úroveň.
Termín		2016-2017
Garant		Obec Marcelová
Spolupráca (partneri)		-
Oprávnené náklady spolu		633 627,63 €
Verejné zdroje	miestne zdroje	-
	regionálne (VUC) zdroje	-
	národné zdroje/štátny rozpočet	-
	zdroje EU	-
	verejné zdroje spolu	-
Súkromné zdroje	podnikatelia	-
	nadácie	-
	iné	-
	súkromné zdroje spolu	-
Výstupy		ČOV so zvýšenou kapacitou, kanalizácia
Užívatelia		Obyvatelia obce
Indikátory monitoringu		Počet vylepšených systémov.

Názov projektu		Vybudovanie domáceho kompostovania v obci Marcelová
Cieľ projektu		Keďže obec Marcelová s počtom obyvateľov 3 841 s 1 300 domácnosťami neseparuje biologicky rozložiteľný odpad chce si zaviesť separáciu práve na túto zložku. Keďže biologicky rozložiteľný odpad je kvalitatívne najvýznamnejšou zložkou komunálneho odpadu s celkovým váhovým podielom 30 % až 50 % práve preto je potrebné riešiť túto zložku komunálneho odpadu. Obec plánuje zakúpenie kompostérov do 1 300 domácností v objeme 1 050 l a uložením 35 kompostérov v objeme 2 000 l do jednotlivých verejných priestranstiev ako sú školy, ihrisko, cintorín, zdravotné stredisko, zariadenia opatrovateľských služieb, kultúrny dom a pod., čím sa zefektívni celý proces separácie v danej obci.
Termín		2016-2017
Garant		Obec Marcelová
Spolupráca (partneri)		-
Oprávnené náklady spolu		2 33 633,20,- €
Verejné zdroje	miestne zdroje	11 681,66 €
	regionálne (VUC) zdroje	-
	národné zdroje/štátny rozpočet	-
	zdroje EU	-
	verejné zdroje spolu	-
Súkromné zdroje	podnikatelia	-
	nadácie	-
	iné	-
	súkromné zdroje spolu	-
Výstupy		Kompostovanie v obci (domácnosti, školy, cintoríny, všetky inštitúcie)
Užívatelia		Obyvatelia obce
Indikátory monitoringu		Počet nakúpených kompostérov, štiepkovačov.

Názov projektu		Nákup mechanizmov zameraných na údržbu miestnych komunikácií
Cieľ projektu		Obec Marcelová získa kúpou techniky - zametávacie vozidlo - možnosť rozširovať v ďalších rokoch jej využitie. Daný stroj je totiž vyrobený ako univerzálny nosič náradia pre letnú a zimnú údržbu miestnych komunikácií. Obec bude v budúcom roku realizovať kúpu ďalších nadstavieb pre leto aj zimu, čím dôjde k rozšíreniu kvality ovzdušia nie len na letné ale aj zimné mesiace. Vďaka predpokladanému projektu bude obec schopná v budúcnosti šetriť finančné prostriedky spojené so zabezpečením čistenia a upratovania miestnych komunikácií a chodníkov. Ušetrené prostriedky bude obec investovať do ďalšieho skvalitnenia životného prostredia v obci, napr. do vybudovania a rozširovania detských ihrísk, skvalitnenie výučbového procesu v základnej škole, rozvoj starostlivosti pre dôchodcov.
Termín		2016-2017
Garant		Obec Marcelová
Spolupráca (partneri)		-
Oprávnené náklady spolu		123 600,- EUR
Verejné zdroje	miestne zdroje	-
	regionálne (VUC) zdroje	-
	národné zdroje/štátny rozpočet	-
	zdroje EU	-
	verejné zdroje spolu	-
Súkromné zdroje	podnikatelia	-
	nadácie	-
	iné	-
	súkromné zdroje spolu	-
Výstupy		Zvýšená kvalita ovzdušia
Užívatelia		Obyvatelia obce
Indikátory monitoringu		Počet nakúpených mechanizmov.

Názov projektu		Riešenie havarijnej situácie telocvične ZŠ, Výmena okien a dverí v budove telocvične ZŠ
Cieľ projektu		Riešením havarijnej stavu objektu telocvične s výmenou okien a vchodových dverí sa kladne riešia jestvujúce závažné nedostatky daného objektu, vyplývajúce predovšetkým z veľkých strát vo vykurovacom období. Vplyvom plánovaných stavebných úprav sa zvýši hodnota objektu, zachráni sa objekt od nepriaznivých poveternostných vplyvov a v neposlednej miere sa rieši hygienický a ekonomický faktor vnútornej tepelnej pohody v zimnom i letnom období.
Termín		2017-2018
Garant		Obec Marcelová
Spolupráca (partneri)		-
Oprávnené náklady spolu		20 392,48,- EUR
Verejné zdroje	miestne zdroje	-
	regionálne (VUC) zdroje	-
	národné zdroje/štátny rozpočet	-
	zdroje EU	-
	verejné zdroje spolu	-
Súkromné zdroje	podnikatelia	-
	nadácie	-
	iné	-
	súkromné zdroje spolu	-
Výstupy		Telocvična ZŠ s novými oknami, dverami so zníženou energetickou náročnosťou
Užívatelia		Obyvatelia obce, žiaci ZŠ, zamestnanci
Indikátory monitoringu		Počet rekonštruovaných objektov

Názov projektu		Riešenie havarijnej situácie telocvične ZŠ, Zateplenie fasády telocvične ZŠ
Cieľ projektu		Plánovanými stavebnými úpravami, ako je zateplenie fasády, sa kladne riešia jestvujúce závažné nedostatky daného objektu, vyplývajúce predovšetkým z veľkých tepelných strát vo vykurovacom období. Cieľom navrhnutých stavebných úprav na riešenie vzniknutej nepriaznivej situácie je predovšetkým skvalitniť hodnoty životného prostredia, odstrániť nedostatky nepriaznivého vplyvu zatekania a zabrániť nezdravému spôsobu života, a tým riešiť úpravu vnútorného a vonkajšieho vzhľadu daného objektu.
Termín		2017-2018
Garant		Obec Marcelová
Spolupráca (partneri)		-
Oprávnené náklady spolu		36 077,41, - EUR
Verejné zdroje	miestne zdroje	-
	regionálne (VUC) zdroje	-
	národné zdroje/štátny rozpočet	-
	zdroje EU	-
	verejné zdroje spolu	-
Súkromné zdroje	podnikatelia	-
	nadácie	-
	iné	-
	súkromné zdroje spolu	-
Výstupy		Telocvična ZŠ so zateplenou fasádou a so zníženou energetickou náročnosťou
Užívatelia		Obyvatelia obce, žiaci ZŠ, zamestnanci
Indikátory monitoringu		Počet rekonštruovaných objektov.

Názov projektu		Riešenie havarijnej situácie v budove ZŠ ,Obnova potrubného a elektrického vedenia
Cieľ projektu		Stav jestvujúcich potrubných vedení studenej a teplej vody v obidvoch pavilónoch základnej školy je natoľko kritický, že je potrebná ich čo najskoršia obnova, ale takisto treba realizovať rekonštrukciu znehodnotenej elektrickej siete a výmenu niekoľkých častí.
Termín		2016
Garant		Obec Marcelová
Spolupráca (partneri)		-
Oprávnené náklady spolu		13 779,82,- EUR
Verejné zdroje	miestne zdroje	-
	regionálne (VUC) zdroje	-
	národné zdroje/štátny rozpočet	-
	zdroje EU	-
	verejné zdroje spolu	-
Súkromné zdroje	podnikatelia	-
	nadácie	-
	iné	-
	súkromné zdroje spolu	-
Výstupy		Obnovené potrubné a elektrické vedenie
Užívatelia		Obyvatelia obce, žiaci ZŠ, zamestnanci
Indikátory monitoringu		Počet rekonštruovaných systémov.

Názov projektu	Triedený zber komunálnych odpadov v obci Marcelová	
Cieľ projektu	Predmetom projektu je obstaranie techniky do odpadového hospodárstva v obci Marcelová s cieľom výšenia intenzity a efektívnosti triedenia komunálneho odpadu a jeho zberu a prioritným zameraním na biologicky rozložiteľný odpad zo záhrady, parkov, vrátane z cintorínov, drobný stavebný odpad, objemný odpad. Zakúpi sa Traktor, traktor náves, Traktorový príves s ramenovým nakladačom reťazovým, Kompaktný samochodný teleskopický nakladač s riadením 4-kolies, Drvič biologického odpadu, Kontajner veľkoobjemový vaňový 5 ks. Všetka táto technika bude slúžiť na zber, prepravu a manipuláciu vytriedených zložiek biologicky rozložiteľného odpadu zo záhrad, parkov, vrátane odpadu z cintorínov, drobného stavebného odpadu, objemného odpadu.	
Termín	2016-2017	
Garant	Obec Marcelová	
Spolupráca (partneri)	-	
Oprávnené náklady spolu	265 811,20,- EUR	
Verejné zdroje	miestne zdroje	-
	regionálne (VUC) zdroje	-
	národné zdroje/štátny rozpočet	-
	zdroje EU	-
	verejné zdroje spolu	-
Súkromné zdroje	podnikatelia	-
	nadácie	-
	iné	-
	súkromné zdroje spolu	-
Výstupy	Zberný dvor	
Užívatelia	Obyvatelia obce	
Indikátory monitoringu	Počet nových služieb prispievajúcich k zhodnocovaniu odpadu v obci.	

Názov projektu		Výstavba protipovodňových zariadení v obci Marcelová
Cieľ projektu		Hlavným cieľom projektu je zabezpečenie protipovodňovej ochrany - odvodnením intravilánu obce Marcelová. Takto vybudovaný systém odvádzania vnútorných vôd z intravilánu obce dáva predpoklad na bezpečné odvedenie dažďových vôd a zabráneniu záplav v obci.
Termín		2016-2018
Garant		Obec Marcelová
Spolupráca (partneri)		-
Oprávnené náklady spolu		462 057,62,- €
Verejné zdroje	miestne zdroje	-
	regionálne (VUC) zdroje	-
	národné zdroje/štátny rozpočet	-
	zdroje EU	-
	verejné zdroje spolu	-
Súkromné zdroje	podnikatelia	-
	nadácie	-
	iné	-
	súkromné zdroje spolu	-
Výstupy		Odvodňovací systém
Užívatelia		Obyvatelia obce
Indikátory monitoringu		Počet nových protipovodňových systémov.

Názov projektu		Vybudovanie detského ihriska
Cieľ projektu		Vybudovanie detského ihriska dáva možnosť na vytvorenie takého viacúčelového zariadenia, ktoré so svojím vybavením bude slúžiť rôznym požiadavkám oddychového i spoločenského využitia. Súčasťou detského ihriska budú hojdačky rôzneho druhu, preliezačky a šmýkačky, pieskoviská a lavice, vybudované v kombinácií dreva a lana. Na ochranu zdravia detí pri loptových a spoločných hrách je potrebné vybudovanie barierových prekážok okolo parku, ktoré jednak zabránia nekontrolovanému prechodu detí cez verejnú komunikáciu, jednak slúžia k odizolovaniu parku od súbežných trás ciest.
Termín		2016-2017
Garant		Obec Marcelová
Spolupráca (partneri)		-
Oprávnené náklady spolu		15 000,- EUR
Verejné zdroje	miestne zdroje	-
	regionálne (VUC) zdroje	-
	národné zdroje/štátny rozpočet	-
	zdroje EU	-
	verejné zdroje spolu	-
Súkromné zdroje	podnikatelia	-
	nadácie	-
	iné	-
	súkromné zdroje spolu	-
Výstupy		Novovytvorené detské ihrisko
Užívatelia		Rodiny s deťmi
Indikátory monitoringu		Počet nových ihrísk.

ZÁVER

Dokument PHSR obce Marcelová je rozvojový dokument obce – vyjadruje víziu rozvoja obce založenú na výsledkoch strategického plánovania.

PHSR obce Marcelová je strednodobý programovací dokument s časovým horizontom 7 rokov. Tento programovací dokument bol spracovaný ako podporný dokument pre stanovenie prioritných rozvojových oblastí, strategických cieľov, priorít, opatrení a aktivít rozvoja obce Marcelová.

Z hľadiska štruktúry PHSR obce Marcelová je rozčlenený na päť základných častí:

- A – Analýza vnútorného prostredia, analýza vonkajšieho prostredia a zhodnotenie súčasného stavu územia
- B – Strategická časť
- C – Programová časť
- D – Realizačná časť
- E – Finančná časť

Tvorba PHSR prebiehala nasledovne:

Proces tvorby PHSR obce Marcelová	Informovanie	Získavanie názorov	Zohľadnenie názorov
Tlačené materiály			
Verejné informačné tabule – obecné úradné tabule	X		
Letáky/Pozvánky na stretnutia rozposielané verejnosti priamo	X		
Dotazník rozosielaný v papierovej forme	X	X	X
Využitie existujúcich médií			
Internetová stránka obce, sociálne siete (Facebook)	X	X	
Účasť na miestnych aktivitách a podujatiach	X	X	
Dotazník rozosielaný v elektronickej forme	X	X	
Hlásenia v obecných rozhlasoch	X		
Informačné služby			
Poskytovanie informácií telefonicky, SMS, mailom	X	X	
Informačná kampaň – v rámci organizovaných verejných stretnutí pre obyvateľov obce	X		
Informačná kancelária - nezávislí experti poskytujúci poradenské služby (RRA Komárno)	X	X	
Stretnutia			
Osobné konzultácie s kľúčovými ľuďmi/skupinami – podnikateľmi, využitie miestnych ľudí na získavanie názorov – osobné konzultácie so zástupcami všetkých 3 sektorov	X	X	X
Verejné pracovné stretnutia - organizovanie stretnutí pre obyvateľov všetkých obcí s dôrazom na ťažiskové skupiny (reprezentatívne skupiny predstavujúce verejnosť, brainstorming – SWOT)	X	X	X
Rozhovory a prieskumy			
Dotazník pre širokú verejnosť – k analytickej časti PHSR - http://goo.gl/forms/QR	X	X	X

Pracovné skupiny – stanovenie vízie, cieľov, opatrení a aktivít			
Pracovná skupina – zástupcovia obce, spracovateľ PHSR			X
Iné aktivity			
Vzdelávacie programy na vybrané témy (kľúčové, kritické) – Regionálna zamestnanosť, sociálne podnikanie, regionálne jedinečnosti a hospodárstvo, Cezhraničná spolupráca, cestovný ruch, cyklotrasy, a pod.	X		
Informovanie o aktivitách v regióne – projektoch podporených V4, TownTwinning EACEA, Nitriansky samosprávny kraj, a pod. – workshopy, exkurzie – best practice (návštevy úspešne realizovaných projektov v území)	X		

Vykonateľnosť jednotlivých opatrení a tým dosiahnutie stanovených cieľov bude závisieť od mnohých faktorov. Najkritickejším prvkom je finančná náročnosť jednotlivých priorít. Taktiež dôležitým faktorom sú komplikované vlastnícke vzťahy.

Schválený PHSR obce Marcelová je otvorený dokument, ktorý sa môže dopĺňať o nové priority, opatrenia a aktivity, resp. môžu sa niektoré opatrenia a aktivity rušiť. PHSR obce Marcelová schvaľuje Obecné zastupiteľstvo v Marcelovej. Monitorovanie a hodnotenie PHSR obce Marcelová realizuje Obecné zastupiteľstvo v Marcelovej.

PRÍLOHY

Zoznam analyzovaných koncepčných dokumentov a zdrojov použitých pri spracovávaní programového dokumentu

1. Zákon č. 309/2014 Z.z. a zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja,
2. Metodika na vypracovanie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce/obcí/VÚC (podľa zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení zákona č. 309/2014 Z. z.), www.mindop.sk,
3. Partnerská dohoda SR 2014-20,
4. Operačné programy na roky 2014-2020, vrátane programu cezhraničnej spolupráce INTERREG V Slovenská republika – Maďarsko,
5. Program rozvoja vidieka na roky 2014-2020,
6. Územný plán obce Marcelová, web-stránka obce
7. propagačné a archívne materiály obce,
8. Byty v SR, krajoch, okresoch a obciach. Základné údaje zo sčítania obyvateľov, domov a bytov 2011, Rok vydania: 2013, Autor: Štatistický úrad Slovenskej republiky
9. Demografický vývoj na Slovensku, Bencontweekly report, Rok vydania: 2015/číslo 4, Autor: Matúš Jančura, Jozef Prozbík
10. Domy v SR, krajoch, okresoch a obciach. Základné údaje zo sčítania obyvateľov, domov a bytov 2011, Rok vydania: 2013, Autor: Štatistický úrad Slovenskej republiky
11. Fakty o zmenách v živote obyvateľov SR, Nitriansky kraj. Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011, Rok vydania: 2015, Autor: Štatistický úrad Slovenskej republiky
12. Kultúrno-historické pamiatky ako potenciál rozvoja cestovného ruchu v Nitrianskom samosprávnom kraji, Rok vydania. 2012, Autor: Nitriansky samosprávny kraj
13. Korec P. a kolektív (1997): Kraje a okresy Slovenska, Q111, Bratislava
14. Lukniš a kol. (1972): Slovensko – Príroda, Obzor, Bratislava
15. SAV Veda (1978): Vlastivedný slovník obcí na Slovensku, Bratislava
16. Obyvateľstvo podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania. Základné údaje zo sčítania obyvateľov, domov a bytov 2011, Rok vydania: 2012, Autor: Štatistický úrad Slovenskej republiky
17. Systém riadenia európskych štrukturálnych a investičných fondov. Programové obdobie 2014-2020. Rok vydania: 2014, Autor: Centrálny koordinačný orgán, Úrad vlády Slovenskej republiky.
18. Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2014, Rok vydania: 2015, Autor: Štatistický úrad Slovenskej republiky
19. Výročná správa o činnosti Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Komárno, rok vydania: 2014, Autor: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Komárno
20. Výročná správa o činnosti Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Komárno, rok vydania: 2013, Autor: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Komárno
21. Výročná správa o činnosti Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Komárno, rok vydania: 2012, Autor: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Komárno
22. Zákon č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov
23. www.statistics.sk Štatistický úrad Slovenskej republiky – DATAcube, SODB 2011
24. www.upsvar.sk Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny – Komárno, Nové Zámky
25. www.ssc.sk Slovenská správa ciest
26. www.maszdzo.biznisweb.sk
27. www.komarno.sk
28. www.mindop.sk

- 29. www.land.gov.sk
- 30. www.economy.gov.sk
- 31. www.employment.gov.sk
- 32. www.unsk.sk